

Библиотека
САВРЕМЕНА КЊИЖЕВНОСТ

Књига 177

НАЈКРАЋЕ ПРИЧЕ 2014

(Приредио Ђорђе Оташевић)

Алма

Београд, 2015

КОФЕР

На крају, шта све стане у један старински коферчић, који са собом понесе уредна старица, кренувши, из пузавицама обрасле неимарске дворишне куће са вртом у Дубљанској, на последње путошћевље, у звездарску Градску болницу?

У углу њене болничке собе, на зеленкастим ви-на-с плочицама, тик до зида, стоји усправно тај кофер, неотворен. Више јој ништа не треба. Више никоме није потребна.

Овде, под болничким неонкама, недвосмислено је јасно да никоме ништа од свих тих неопходних ствари, без којих се, како се мислило, не може угодно живети, уствари није ни било потребно.

Све то углавном посуђе и порцулански сервиси, сви ти сјакави еспаји, сви ти испеглани чаршави и покривачи, сва та згодна кућна помагала, све те практичне стварчице: укоснице, зихернадле, штапаљке, хеклице, напрсци, игле за шивење, маказе, шатулице за шпенадле и дугмад, вазице за пољско цвеће, миљеи, кончићи, пантљике, подметачи за чаше, тренице, ручни млинови за бибер и кафу, пресвлаке за рукодржаче фотеља, штрикане лизезе, крпарице и теглице свих величина, платнене кесице са лавандом против мољаца...

Сви ти мирисни предмети свете свакодневице: књиге-светиљке са избледелим посветама, китникези собних украса који улађују срце, ћилибарски калейдоскоп успомена на прошлост и бившост свега што, у неком магновеном часу, беше бескрајна садашњост, ту-жнорадосни космос фотографија-светлописа...

Одједном, као кад кане кап и колути мину по површини воде, непотребно је све. И то је нелажни знак.

Све стане, на крају, у један старовремски кофепрак: два пара чарапа, памучна пресвлака, вунени џемпер, наочаре изгребаних стакала, чешаљ заломљених зубаца, истрошена четкица за зубе.

А ни то последње све, старица није стигла да распакује.

Нераспакован кофер, пун одсуства и бивших прича, ћути.

ПУТНИК

На претпоследњој станици свог међуградског пута путник почиње да се припрема. Ставља шал око врата, облачи капут, али га још увек не закопчава. Затвара путну торбу, ставља је поред свог седишта. Проверава, лево и десно од себе, у мрежици на седишту испред себе, у преградку над главом, да штогод није заборавио. Гледа под седиште, да му штогод од ствари није испало.

Када се, гледајући кроз замагљен прозор, увери да се већ сасвим приближио своме одредишту, устаје, узима торбу, пролази уским простором између два реда аутобуских седишта, унеколико искошен, левим раменом унапред, корак по корак, смотрено, водећи рачуна да не гурне и не очеше кога од путника, и, не осврћући се, излази из аутобуса.

Нико од случајних сапутника никада сазнати неће ко је био тај човек, нити куда се упутио са путном торбом у руци, у децембарско рано поподне, кроз мудару сувомразицу.

Можда се враћа кући, у којој га не чека нико? Можда одлази, јер је претходне ноћи заспалој супрузи шапнуо на ухо: „Опрости, не волим те више“? Можда је кренуо у завичај, к брату на самрти, да се измире? Можда путује, јер нема где да буде? Можда путује, јер се нада умањењу безнађа? Можда је преуморан од путовања? Можда очајнички жели да заборави? Можда га изједа стид? Можда је жалостан до смрти? А можда је боље и не знати куд се упутио.

Незнаног путника тајна је велика.

У тој својој бескрајној потрази за темом и духовитим преокретом ненаписаног и никад смишљеног књижевног дела, за паметно изабраним и необичним сликама, оригиналним и никад виђеним мислима изгубила сам себе и сасвим престала да пишем. А и док сам писала, увек бих бивала незадовољна написаним. Написано би звучало прозаично и милион пута већ прочитано, хумор би био исхитрен и лажан, а ја бих се давила у незадовољству. И знала сам да у свему томе нисам једина и сама. Сигурно нас је много, нас незадовољних жена, свршених студенткиња књижевности, живота сведеног на оквири школске приредбе и оштру и строгу фигуру разредне која око Нове године отима ученицима петарде, која нервозно и без разумевања гледа цртане филмове са клинцима на каучу, својим рођеним клинцима, које и тако мале успева да не разуме, која се смртно досађује на рођенданским прославама у блештећим играоницама, која се бескрајно досађује на свим прославама, која се готово увек досађује разговарајући, радећи, ходајући, живећи... која броји часове и ужасава се пролазности свега, рачунајући колико јој је још времена остало да објави тај роман који и пише и не пише, који у суштини и не зна да напише, за који нема ни тему, ни наслов, само жељу, пусту жељу која како бива јача, тако постаје недостижнија и која је дави и гуши чинећи је нервозном и заједљивом. Толико о испуњености жене која пише. Толико о томе да писање треба да јој буде одмор и креативно проведено време. Жеља за писањем постаје терет, све тежи и тежи, огромна омча

која је стеже и обмотава јој се све више око врата чинећи је неспособном да живи обичан живот мајке, супруге, наставнице, да ужива у тим својим епитетима, атрибутима или субјектима, не знајући више како да их назове јер термини су једно, а таленат и жеља на сасвим другој страни.

ТРИ МУШКАРЦА СПАВАЈУ

Три мушкарца спавају. Три мушкарца на три спојена кревета у врло лошем смештају у Грчкој. Ја, једина жена у причи, и у нашој стварности, лежим код њихових ногу и посматрам их. Онај најстарији, од тридесет и кусур, како би се рекло, и онај средњи, од пет, још увек нажалост не пет и по, спавају у мајици и само у гаћама, јер тако је том од пет и нешто мало објашњено да раде мушкарци. Онај од две спава у летњој пиџами јер тако спавају бебе, а и жене. Најстарији и средњи су окренути ка зиду, а мали ка вратима. Средњи гласно хрче, он увек кад чврсто спава, и хрче, а готово увек чврсто спава. Нажалост, врло неженствено хркање је на жену из ове приче и из њихових живота, све се наследи. Средњи има и цео доњи део тела на жену из приче, ни ту баш није најсрећније прошао. Малом је само после једног дана боравка на сунцу коса кроз поплавела, то је њему на најстаријег, тако је и најстарији изгледао кад је био мали. Најстаријег се стидим да коментаришем, таква сам ја. Он увек спава тако некако непомично, да се деси да помислим да је умро и умрем због те помисли после од страха. Куца Банти Канки, предмет синоћне свађе, јер је најмлађи упорно желео да спава са њом иако је његов меда Кука, а не Банти, сад лежи оставље-

на између средњег и најмлађег, а синоћ су је тако неизмерно желели обојица. Док жена из приче ово куца, најмлађи се пробудио, нечујно, као и увек, и чачка је ногама. Средњи и даље неуморно хрче, њега ћемо сви будити, и жена, и најстарији, и најмлађи, а најстаријег ће пробудити жена јер, по њеном мишљењу, већ се одавно касни на плажу.

ДЕЖА ВИ

Корачам у поворци и слушах откуцаје свога срца. Мешају се са јеком црквеног звона из даљине. Како да прихватим судбину која ми је дата... Мој корак је тежак. Чини ми се да стојим у месту. Време је стало.

Слике детињства промичу. Колона људи у црном и ковчег испред мене. Чујем шапат моје мајке: „Не плачи, он само спава.“ Зашто су ме лагали тада?

Све је исто овог мајског дана. Сусрет са смрћу је увек неочекиван. Зар је и љубав немоћна пред њом...

Данас знам да овај пут води до коначног одређишта. Узалудан је покушај да те пробудим својом поезијом.

РЕФРЕНИ

1.

Претурам по немиру и бирам накит с којим бих одахнула. Неку успомену. На старим минђушама и наруквицама демони и даље исти. Не волим породични накит. Не бих поднела да носим туђу стрепњу или радост. Да осећам туђе ишчекивање међу прстима.

Извирује зелена огрлица велике нове љубави. Стављам је. Још увек има енергију почетка, порука са мора, љутње и несигурности, дугачког пољупца и осмеха који успављује и буди.

Кроз прсте пропуштам кошаву да иде даље.

2.

Испод ћебета је мрак направио журку, али ме није позвао. Ја, као Индијанац дишем испод ћебета и не знам шта ћу. Хоћу да жмурим и да се претварам да нисам ту, ал' поглед ми два броја већи. Окрећем се на непознату страну. Бришем влажне дланове. Провирим мало, а на филму из тајанствене кутије искаче само смешни пајац. Журка се наставља.

3.

Јесен се као жута флека залепила за моју крагну. Давеж. Кад би небо частило кишом са јаким ударима ветра, било би као хладан коктел са пуно лимуна и клавира у позадини, а то је баш добро.

Овако, Лули и ја седимо поред прозора и гледамо лишће како сморено опада са дрвећа. Ја пијем кафу и надам се некој занимљивој заврзлами од соца. Лули маше репом.

ТО ЈЕ ТО

То је то. Само сена робова који пружају руку, са надом да ће и њима нека рука бити пружена; рука спаса, насупрот којој стоји рука јада и последње наде. Нису ни свесни да ће убрзо нестати, не само они, већ и они који за њима долазе, неће ни они потрајати. Јер свет воде ниткови, наркомани, похлепни и безумни, љути на себе и на друге. Куда га воде? Не знају ни они. То је то. Последњи трептај изгладнелих гмизаваца, који нико не примећује. Шта нам се то десило, па смо тако отупели? Да ли је разлог у нама, или је по налогу неком тако морало бити? Да ли је црни крај икако могуће променити, избећи се сигурно не може? Како год било, сада је касно за патетичне покушаје и презира вредна цмиздрења. То је то, а ми то ни не знамо.

(ОД)ЛАГАЊЕ

Врата су била отворена, што значи да професорица још није дошла. Мој улазак у учионицу је пропраћен са неколико погледа радозналих колегиница и колега. Живцирала ме је њихова проста радозналост. Они који нису окретали главе при сваком уласку некога у учионицу су ми били дражи. Сео сам у последњи ред, трећа клупа од прозора. Са моје леве стране, две столице удаљен, погрбљено је седео мршави колега и гледао у клупу, са моје десне стране седеле су две колегинице и квоцале о нечему. Тек пошто сам сео, осетио сам страشان премор, коначно ме је сустигао. Целу протеклу

ноћ сам учио да данас не бих потпуно омануо на овом тесту. Не жалим се, увек сам тако радио, кампањски. Све што могу да урадим касније, урадићу касније, а не сада. Такав сам човек, кампањац. То је ваљда, добрим делом, последица живљења у овој, назови, држави. Веома сам налик савременим српским „владарима“ када је то у питању. Одлажем, одлажем и одлажем, онда размислим да ли је то добро, па одлажем још мало. Једном сам покушао да се сетим да ли сам икада ишта урадио на време. Нисам могао брзо да се сетим, па сам одложио то присећање. Питају ме: „Зар ти није лакше одмах да урадиш неку ствар, па си касније слободан?“ Ја им одговорим: „Ја желим одмах да будем слободан, а не касније.“ Врло паметан одговор, зар не? Одлажем, одлажем и одлажем све што могу, а могу све да одложим, сем једног. Раније ме је плашила помисао на то једно што се одложити не може. Тај последњи дан. Сада ме више не плаши та помисао, одложио сам је. Таман што је почела глава да ме боли, а у учионицу је ушла нека девојка и рекла: „Извињавам се, али морате доћи сутра у исто време, тест је одложен.“ Устао сам и изашао, а глава ме је мање болела.

ПЛАНИНАР

Кажу да од судбине своје још нико побегао није!

Пре непуних девет месеци случајно сам пролазио поред градског планинарског клуба. Застадох на трен, баких поглед на колекцију фотографија са планинарења у излогу и почешах се по глави. Помислих како би ваљало да се придружим тим људима, првенствено због здравља, кондиције и скидања прекомерних килограма.

Тако је и било. Учланио сам се, упознао се са многим незнанцима који су из различитих разлога дошли на исто место, убрзо кренуо на разне дестинације, походећи планинске врхове, реке, брда и долине... Оно што ме је испрва чудило, а касније ме фасцинирало јесте чињеница да су многи припадници треће генерације у далеко бољој кондицији него омладинци. Свака им част на томе!

Учествујући на многим републичким и традиционалним акцијама на којима је било по неколико стотина планинара из бројних друштава широм Србије, упознавао сам људе потпуно различитих судбина, склоности, интересовања, размишљања, образовања и понашања. Помислих да ми је судбина таква да преко планинарења упознам своју сродну душу у виду какве младе и лепе девојке, са којом ћу засновати породицу и живети заувек срећно.

Кажу да од судбине своје још нико побегао није!

И упознао сам силне девојке, али сам свакој проналазио понеку ману због које је нисам видео као своју суђеницу. Све док нисам наишао на Милу. Као што јој

и само име говори, била је мила, срамежљива, ненаметљива, интелигентна, образована, млада и лепа. Баш онаква какву сам прижељкивао читавог живота. У почетку смо се виђали искључиво по планинарским акцијама, док од ње нисам добио број телефона. Затим смо се чешће чули него што смо се виђали, будући да смо били из међусобно удаљених места. Нисам смео претерано да наваљујем на што бржем интимизирању, како је не бих прерано отерао од себе. Зато сам облетао око ње искључиво преко викенда, и то онда када смо обоје имали слободног времена. Мислио сам да ћу после свега ипак једног дана остварити праву љубав са својом вољеном. Али њој се изненада изгубио сваки траг... Није одговарала на моје поруке, није се јављала на моје позиве, нисам знао шта јој се десило... Све док је сасвим случајно нисам срео на једној републичкој акцији, где ме је неочекивано упознала са својим новим дечком... У тренутку ми се срушио читав свет!

Кажу да од судбине своје још нико побегао није!
Зар ми је тако било суђено?

Ма, нема везе! Ако ништа друго, бар сам смршао
целих пет килограма!

ОДЛАЗАК

Отац је отишао изненада, тихо и ненаметљиво. За собом је оставио празнину у нашим душама и ожиљке на нашим срцима.

Мајка је очајно ридала, жалећи што му за живота није исказивала више поштовања и разумевања. Сестра је необуздано плакала, крунећи своје биће болним јецима. Ја сам, погубљен у магновењу, изгарао у свом

унутрашњем свету, док сам бесциљно зурео у надолazeћу ноћ.

Издахнуо је у сну. Прешао је из ове димензије у неку нама непознату. Издало га је срце, велико, широко, племенито срце које је несебично давао свима око себе. А заузврат никада није тражио ништа, осим истинске среће у туђим срцима.

Кажу да су свима нама путеви одавно предодређени и да је наша евентуална промисао једино то како ћемо корачати, те какве ћемо за собом трагове остављати. На послетку, по нас пристижу небеске кочије и одвозе нас заувек недокучивим стазама ка вечном коначишту.

Не знам...

Знам да сваки одлазак оставља празнину у души и оживље на срцу.

ЛИМИТ

Позва нас комшија Миле на мобу. Решио да у свом воћњаку направи скромну викендицу. Радисмо па ручасмо.Краћи одмор па се опет окуписмо око грађевине. Мајстору Добросаву паде тешко обилат ручак па мало, мало одложи висак и мистрију да би отишао до старог пољског клозета. А онда се деси нешто чудно, које ме подсети на причу коју сам некада читао у некој књизи о догодовштинама на Солунском фронту.

Из клозета се зачуше повици. Потрчасмо, а тамо затекосмо мајстора Добросаву у клозетској јами у коју је упао кроз труле даске у пољском клозету.

Све остало до тридесет редова и хиљаду и осам-стотина знакова, предвиђених условима конкурса за кратку причу, биле су псовке које је мајстор Добросав изговорио док смо га вадили из клозетске јаме.

Жељка Башановић

САСВИМ УОБИЧАЈЕНО ЈУТРО

Хвата ме јежа.

Од накупљеног умора, превише цигарета, неиспуњених жеља...

Зима је почела... дува на Душановачкој станици... маштам да станем под врео туш.

Тресем се од купатила до собе... покривам се са два ћебета и јорганом...

Смишљам изговор да сутра померим јутро бар за сат, два.... Док сат звони упорно.

ЛОВАЦ ИЗ МРМОША

Ил' си ловац ил' си зец... кажем док прескачем ограду и јурим за псом.

Уместо да донесе обореног фазана... ношен мирисом крви, пољуљаног инстинкта животиње, пас гризе за ногу ловца који је пре пар месеци дошао у удружење.

Панталоне ми пуцају закачивши се за жицу од ограде, док прескачем псујем и пуцам из сачмаре (калибра 16) у сопственог пса.

Ил' си ловац ил' си зец... понављам као молитву убијеном посрнулом Жући.

Жућину крв лагано упија смрзнута земља док испарење нестаје у зимском јутру.

Тело ће покопати у земљу и снег.

Нестаће сваки траг.

ЈЕДНОСТАВНОСТ

Где је једноставност, пита се девојка, покушавајући да своју сложеност сакрије у заласку Сунца. Али, сурови закони природне нужности, као бумеранг се вратише и ударише у њене мисли о једноставности.

А, ако би Сунце излазило у мени, шта би онда било са природном нужношћу, са природом?

Сунце би излазило у теби, а залазак Сунца би било све око тебе – рече јој време које ју је из прикрајка посматрало. Али како се то може остварити – чудила се девојка.

То се може остварити тако што ниси ти једина која имаш машту и тежиш да испремешташ ствари и догађаје – констатова време.

А једноставност и сложеност – рече девојка.

И оне су део маштовитости и могу бити сама машта, која је и сложена и једноставна, зар не – закључи време.

ТАМНЕ ПРИЛИКЕ ЉУБАВИ

Уклопљен у поглед ноћи, он стоји испред старе палате у једном европском граду. Он чека набрајања нијанси лепоте које штрче из тамне прилике девојке, за коју му се чини да је само у огледалу његове ексцентричности да комуницира са ноћи.

Његов разговор са ноћи врло је близу места на којем стоји девојка. Одједном он осети да је ноћ груба према њему. Ноћ образложи то његово запажање својом

намером да истакне осећајност девојке близу њега. На крају није знао шта жели од ноћи, и да ли уопште комуницира са њом.

Ноћ мирно закључи – једина моја комуникација ове ноћи је та девојка, а ти си, младићу, илузија њеног ноћног постојања и њене ноћне љубави.

Са ивице љубави ове ноћи скаче апсурд и у тебе, младићу, и у тебе, девојко – сетно додаде ноћ. Тамна прилика апсурда шета поред свих њих чудећи се што се младић и девојка још нису упознали.

ОСТАРЕЛА ВОДЕНИЦА...

Годинама је бистра, прозрачна, чиста, пенушава, хладна, речна вода покретала срце и душу старе, оронуле воденице, на обали захуктале, понекад подивљале реке мог детињства и сна. Под њеном снагом тешки воденични каменови писали су судбине старих, проседих воденичара. Ту се рађало, стасавало, заљубљивало и ашиковало, млело бело брашно, ушур узимао, варало, некад се ушур осмехом помељара плаћао.

Одавно је коса воденичара потпуно обелела, паучина се белим, свиленим брашном окитила и полако, као стари камен, застајкивало је и срце старог, ненаслеђеног воденичара. Кад стане срце последњег воденичара, стане и камен, окамењен, да тугује за реком, за белим, још несамлевеним дозрелим житом, а сама ће река пустити неку кап више уместо топлих суза за заувек заспале старе воденичаре, за старе оронуле воденице, шумећи да их из тог сна случајно не пробуде...

Црвоточина стару воденицу у прах вечни претвара, тишина и даље уз јецај у сећањима песника одзвања. На обали реке још поносно стоји старо здање воденице, остају сетни уздаси, тиха сета и жал за протеклим временом, за испеченим топлим белим миришљавим хлебом из старих нам воденица...

ЈОШ ЈЕДНА ЉУБАВНА ПРИЧА

Желим да га чујем... као омађијана гледам у телефон и чекам поруку... а рекао је да ће да се јави и да не престаје да мисли на мене... можда пише дугу нежну романтичну поруку па му треба више времена... стрпљива сам, јесам, хоћу да будем... искључићу телефон и када га поново укључим, биће преплављен порукама, загушиће се од њих... а можда само користи ситуацију и жели да чезнем за њим и да му се прва јавим...

Срећо!!! Када се поломи пластични шраф од држача за WC шољу, е, онда идеш од радње до радње, па док нађеш и наместиш поломљени шраф, има пена да ти удари на уста... ето, тиме сам се бавио овога јутра. Некада нам живот одузимају врло глупе, јефтине и ефемерне ствари, али и то је живот, када је ужурбано живљење већ постало превише компликовано, и зависи од разноразних пластикаца...

ЖЕНА С БРАДОМ

...Кажу да се враћа тренд Правог, Алфа Мушкарца. Да таквог Жене поново траже.

Поново?!...

Ја не знам кад таквог нису хтеле?!.. Они су увек у „тренду“. само су се начини мењали...

Сада то Жене раде на другачији начин. Оне од муке постају агресивне, а мушкарци се од муке депилирају. Мучнина ником добро донела није... осим Сартру... Али, то је јединствен случај.

Сумњам да ће нама брадатима и њима феминизиранима бити боље. Не сумњам. Знам да неће. Ја, жена без браде.

ТВИТИ

Осим кревета, сточића и умиваоника, имали смо некакав велики сто који, наизглед, није служио ничему. Нити смо играли карте на њему, нити је служио лекари-ма за преглед, али наш сто је био тзв. „шведски“. Нудио је свеже кифлице, пекмез од шљива, ситне колаче, сокове, воће, као из рајског врта. Једино је морао два сата пре визите да мирује. Прекрили бисмо га белим чаршавом да лекар не би видео разновразне ђаконије. Просто, соба 104 није апартман и никакав луксуз није дозвољен. Чуј?!! Пекмез од шљива и зденка сир! Не само што смо као ковчег са благом морали да кријемо наш сто, већ су и наткасне поред кревета морале бити чисте. Кажу сестре да лекар Н.С. просто воли уредне и чисте људе, столове или ситуације? Враг би га знао!

Била сам помало љута на лекара. Уважава само естетику лепог, а шта је са естетиком ружног? Намерно сам све склонила са сточића и из револта ставила велику слику жутог пилета. Ваљда је то био мој бунт против строго контролисаног реда и поретка нашег, иначе, уређеног света.

На моје изненађење, лекар се само насмешио и рекао: „Твити!“ Човек-доктор, који зна како се зове жуто пиле, достојан је свог звања. Пронашао је дечији лек за моју одраслу болест.

ИПАК, НИЈЕ РЕТОРСКО ПИТАЊЕ

Седела сам са Војканом у кафеу Стубови културе и пијуцкала кафу. Било је скоро 22h када сам завршавала причу о сопственој озбиљности, патријархалном погледу на свет, о својој неиспуњеној улози жене домаћице... када сам испред излога угледала Лекара. Носио је тренерку и патике!!! Скочила сам и излетела из кафеа. Отворила уста, али... нисам га могла позвати по имену. Ословљавање титулом у Кнез Михаиловој није долазило у обзир. Какав малер!!! Једном у животу видите човека ван болнице и? И ништа!

— Толико о твојој озбиљности, рекао је мој друг Војкан.

Није разумео да су добри људи ретки, и да је мој лекар посебан у својој достојанственој једноставности. Човек лечи без лекова, без много речи, енергијом духа и душе, немужским језиком.

Убрзо смо Воја и ја кренули. Нисмо прошли ни десет корака када сам се буквално сударила са својим лекаром. Одједном, изговорила сам стотине речи, без неког смисла. Коначно...

— Јесте ли за кафу? — питала сам.

— Јесам, наравно!

Реч нисам рекла. Продужила сам право.

Трчите ка свом циљу, прекинете траку и наставите да трчите, али уназад, у непознато.

ПОКАКАНЕ ПЕЛЕНЕ

Никад до тад нисам пресвлачио дијете након што би се покакала у пелене. И тако, десило се то тад и никад више, било је задњи пут. Скинуо сам и размакнуо над кадом ту накупину каке и упрљаних пелена, над голим тијелом дјетета пустио млаку воду да клизи низ тијело и испире сву ту прљавштину и пошаље у канализацију... Дијете сам држао за ручице лијевом руком и обавио од струка па навише, а десном руком контролирао млаз млаке воде, уз пут и добрано ригао... Док је млака вода клизила низ голу гузу и тијело, међу ножицама до прстију, она се срдито дерала и млатарала ручицама... Млака вода и кака су распаљивале смрад, те је тако и неподношљиво смрдило, уз моје ригање да су ми очи и испале од напрезања. Та накупина каке и изриганог материјала око ушћа и грлића на одводу у канализацију бивала је све већа и већа, а у млакој води неподношљиво смрдила... Душу сам тад хтио испустити, и задњи комадићи хране и текућине из мојих уста су навирали, с коком на купу чинили застрашујући и неподношљив смрад. Купатило било је без вентилације, онако голу обрисао сам ручником и лежао у кревет, потом се вратио натраг до купатила и искључио гријање. Врховима прстију прихватио сам покакане пелене и убацио у лавор, те сасуо хладну воду из шпине да се точају и потону са својим смрадом до дна лавора...

Приступио сам дјетету и загледао се у њене веселе и разигране крупне очи, ведро и насмијано пуно живота, живахно лице... њезине ручице којима ме је прихватила и чврсто држала за прсте, као да је жељела рећи: Хвала ти тата, обавио си добар посао и не љути се на мене!?

ТРАЖИМ ОЧИ

Тражим очи савременских магова.

То је задатак који сам доделио себи од оног тренутка када се свет урушио у себе. Непознато је хтелo да побегне од препознатог, које је било претерано равно да себи дозволи брдашца. Непознато је било међу нама од праискона, и било је превише тврдоглаво да оде. Али је временом пуно тога познатог смогло снагу да га отера. Једини браниоци непознатог су били ти савремени магови. Људи јаког кова непознате легуре и још мање познате технике. Човечје сабље димискије, хуманоидне грчке ватре. Магови који су окарактерисани осетљивим, пермеабилним чулима, једним свеукупним спојем сензација. Њихове очи виде оно што ни најоштрија, најпрецизнија направа не може да докучи.

Њихове очи и тражим. Лутам већ годинама; можда је технички то пар деценија, али се осећа као пар десетина истих. Што више трагам за непознатим, то ми се познато више намеће. Доводи до лудила. Али и даље гајим наду да ћу наћи савременске магове. Да ће бити у неком езотеричном крајолику, окружени аморфним аберацијама, у хармонији са оним што је недостижније од онога што последњи од романтика називају божанством. Пронаћи ћу их, ископаћу им очи и дати их на поклон себи.

Можда тада угледам стазу којом могу, а не морам да се крећем. И можда тада постанем погодна мета неком следећем трагачу.

ВЕТРОЈЕБИНА

Решили Ветрови да уведу ванредно стање. Што су дували, дували су, време је за промене. Најважнији међу њима, Јебиветар, устаде и замоли остале да се једногласно изјасне о Предлогу измене Закона о дувању у будућности.

— Што смо пиркали, пиркали смо! Нико не тера народ да држи врео кромпир. Нека га пиркају сами! — надовезао се Ветропир на речи великог Јебиветра.

— Тако је! И ми смо чврсто решени да више не распирујемо ватре, нити хоћемо да будемо део система који подржава стране капиталне инвестиције! Зашто да увозимо монсуне, урагане крај наших природних непогода?! — жучно се побуни Кошава.

— Кошава је у праву! Ни наша ВСС (Ветростална Странка Самораспиривача) не жели у исти кош са осталим продувачким апаратом. Подржавам Предлог измена Закона о дувању, јер сматрам да смо способни да са својих територија све одувамо и сами! — не чекајући да добије реч, природно се надовезао неки ветрић са Јужно-моравског округа, мали, али ветритачан.

— Ни нама није у интересу да нон-стоп дувамо без надокнаде. Све је више празних глава које су оуглале на нас. Чему онда залудно дување? Дајте нам нове локације! Хоћемо да дувамо, али да се то плаћа! — узвикну Промаја и залупи вратима.

— Пустите Промају, она само лупа. Ако ми одустанемо, ко ће вијорити заставу? Ишчезнуће и последње обележје наше територије, а продуване и изронђане неће нас нигде примити, зачу се однекуд Поветарац

осврћући се око себе са питањем да ли га је уопште неко чуо.

— Мени је све равно до Косова! Одакле год да дунем, негде ће планути, рече Северац и пирне у правцу Јебиветра као да му се смеје у лице.

— Дување је Србија!!! Дување је Србија!!! Ооо-ле! Оооо-леее! – задува из последњег реда.

— Ко, бре, убаци ову издајицу међу честите домаће Ветрове. Дувај доле с миром или напусти УДАВ (Удружење Дувачких Апелационих Ветрова) – обратише се Ратном Вихору, али је он одавно кранијално продавао, звекнула га Промаја кроз главу те се ни не сећа шта му је била сврха, важно је да он вековима дува исту песму и баш га је било брига шта један Јебиветар има да дуне народу у лице.

Јебиветар их је све посматрао са пажњом. Смешкао се у себи задовољан остварењем свога плана. Раздувало се са свих страна толико да се није знало ко дува, а ко воду носи. Носе се и веће ствари, све зависи од јачине Ветра. Одувало се све што се могло одувати.

Одједном тајац. Ветрови се раздуваше који куда, али ни један није успео да отклони оно што се тренутно ширило том малом територијом. Претило је да погуши сваког ко се ту затекао, милом или силом. Ко није успео да збрише на време, не преостаје му ништа него да дише на шкрге.

Неко је пустио Тихомира и прекинуо доношење коначне одлуке. Нама остаје да се и даље питамо јесмо ли стварно подували?!

РЕТРОПЕРСПЕКТИВА

У моје време све је било боље. У твоје време било је твоје време. Ти кажеш било је добро твоје. Е па видиш, мени је било добро моје. Добро је добро само кад је теби добро. Јел' тако?

Шта ће мени боље време ако није моје? Што је моје, не може бити твоје. Никад. И да хоћу, не бих могао да ти га дам. А и шта ће ти ако није твоје? Нека је моје моје па како буде. А како би било ако не добро? Твоје да ми буде боље, само ако сиђем с ума.

У моје време тврда проја је била боља од твог хлеба. Сад ти имаш зубе. Твој орах је мекши од оне моје проје. Али ја сам зубима отварао пиво. 'Ај ти сад отвори лименку. Узјаши коња без седла. Ни коња немаш.

Да, твоје време је дошло, али тек кад је моје прошло. А кад и то твоје прође, кад поиспадају зуби, помери се памет, испустиш кашику, шта онда? Онда ништа.

КРУГ АПСУРДА

Још неколико срцецапајућих додира властитих мисли о сопствени калуп и за друге ћу неко време бити мртав. Када Атлас обе руке исправи и ја последњу живу мисао ослободим из уморног себе, пробудићу се први пут у смрти.

Осећам то...

Недовољно је трајало.

Сада се сећам свега и видим све што нисам видео, независно од моје воље и знатижеље. Сећам се, чак и оних снова које сам сањао у најдужем сну. Пуно слика које сам понео са собом сада има рам. Сећам се да сам се у сну плашио да ће се слике поцепати и да се нечега нећу сећати. Уствари, ја сам мислио да ћу заспати и уснити бесконачно далеки број који ће ме водити кроз сан. Заувек, докле год не дишем. Нико не зна да живети значи сањати. Смрт није сан, већ бедни тренутак. Тренутак када осетиш бол, чија снага одговара твојим гресима. Тај тренутак је буђење из живота и почетак нечега другог што се не може описати речима нити исказати временом.

Једино што знам је да треба да чекам смрт, да се поново пробудим. Као што у животу нисам знао шта следи после неочекиваног сутра, сада сам поново у истој недоумици.

Налазим се у кругу који се окреће независно од свега што ја разумем, па и од мене овако малог и залудног.

ЗАМРШЕНО КЛУПКО

Чекам већ неколико сати, али ништа се није променило. Кроз густе, тамне облаке, посматрају ме очи. Оне као да ме грде. Из тих очију лије на хиљаде суза у само једном трептају, свака пада на земљу, а понека се на кратко одмори на мом прозору.

Човек је компликованији и од самог Бога. Првих дана, то није било тако. Својом је руком, човек расуо своју једноставност по степеницама живота и тако поделио свој дух на много мањих, не допуштајући очима да то икада виде. Ми смо толико тешки једни другима због наше превелике слободе да чинимо добро или лоше и мислимо да смо велики и да је све у нашим рукама. Не схватамо да смо распарчани изнутра, због независности коју нам је Створитељ доделио из своје највеће љубави, јер присилна љубав није истинска љубав. Тада су се замрсили сви конци. Ми не треба да глумимо Бога, већ да пустимо да Он глуми нас. Морамо да дозволимо да се настани у нашим срцима и покрене жељу за једноставношћу; да живи у нама, јер ћемо тако ми живети у њему и ништа више неће бити компликовано.

Ни добро,
ни МИ,
ни зло.

БОЛНИЧКА СОБА

Грозоморна ноћ у болничкој соби број пет Друге хируршке клинике. После тешке стомачне операције, окован сондом, катетама и боцама за инфузију, са прикованим погледом на титраву сијалицу високог плафона, гушим се у одвратном мирису људског урина и фекалија.

Онемоћали старац у десном углу све време прегласно призива име непознате жене. Самртник до њега, налик на сподобу, бесомучно урла тражећи воду коју му не дају. Баба у десетој деценији, поред мог кревета до зида, престала је да вапи и јеца, да би је упокојену прекрили белим чаршавом.

Пред зору, опхрван језивим бунилом и стравичним кошмаром, угледам мало сунце над очевим гробом и спомеником у ковачевачком Лађевцу, како осветљава место обрасло штиром и копривом, где ће ме браћа и син ускоро закопати.

ЂАВОЛИЦА

Брат и ја заноћисмо са чергом хладне јесење ноћи, на шумовитом космајском брежуљку, поред речице Бесне. Жене и деца су спавали у арњевима, мечка и црни пас су се шћућурили испод кола, а коње смо везали уз високи јаблан.

Ватра је у поноћ пуцкетала, а ми смо сетно певушећи испијали последње капи љуте ракије. Тад коњи почеше да ржу. Погледах у брата и видех му изобличе-

но лице. Колутао је очима и узалуд желео нешто да ми каже, да би се склупчао крај огњишта.

Покушао сам да устанем, ноге су ми биле оловно тешке. Осетио сам нежне женске прсте на врату и оштри нокти су ми се упопавали у грло. Вриштао сам и урлао, глас нисам чуо. Све више сам падао у тамну камену провалију.

ЈАВНИ САН

Сањала сам ноћас како Бог, не у недостатку идеја, већ зато што зна да *repetitum est mater studiorum*, одлучује да понови оно са Нојевом барком. И као, не пењемо се у чамац. Не сећам се како је изгледао. Не знам да ли сам га видела. Али знам да постоји. Као и Бог. Смејемо се и подгуркујемо. Изула сам отежале чизме и испразнила их попут бокала. Подигла сам широку шарену сукњу и шљапкала боса по води. Није била плава.

Дохватили смо једни друге за шаке и зглобове: ти, неколицина непознатих људи и ја, направили смо круг, попут деце, када се играју „рибица”. Однекуд се, као, појавио Вођа и раздрагано зачикавао масу која је седела по крошњама, крововима, терасама... Довикнуо им је: — Не дирајте моје кругове!

Сви се хвалимо новоизраслим пловним кожицама. И као, јачи смо од судбине.

Јелица Влаовић

ПОВРАТАК

Волео је Мораву више од мене.

Отишао је једне августовске ноћи и Морави се
вратио заувек.

МУШКАРАЦ БЕЗ ЛИЦА

Мушкарац је седео за суседним столом са својим пријатељем. По броју празних ракијских чашица, помислих како нису дуго овде. Седим, отварам књигу, страна 65, лудница у Булгаковљевом роману, конобар прилази, наручујем чашу црног вина. Поглед ми лута по главама без лица, посетилаца ове познате кафане у центру. Из непознатог разлога, ослушкујем разговор двојице пријатеља, загледана у исписане странице, наслоњена десном подлактицом о наслон столице, да бих им била ближа. Чујем речи, умор, обавезе, куцкање стаклених чаша, гол, уживање, карбуратор, чујем смех, речи, одмор, биоскоп, вечера, опет куцкање, опет смех, мало тишине. Карирани столњак, уштиркани настолњак и дуге руке, дугих прстију преко њих. Кришом их гледам. Затварам књигу, уредно је враћајући у ранац из кога вадим блок за цртање и графитну оловку. У пар потеза, исцртавам дуге прсте савијене око стаклене чашице, са тек мало преостале прозирне течности, која се љуљушка док се он поиграва њоме. Мало сенке на местима где се прсти савијају, где су нокти тамнији од силине стиска. Обли, нешто светлих длачица на зглобовима прстију, нежна кожа, светла пут, бела кошуља са црвеним пругама, која извирује из рукава тамног џемпера. Бели папир је на столу, на њему је рука мушкарца без лица. Шта бих написала на том папиру? Ништа... тим цртежом сам обележила страницу књиге где сам стала са читањем.

ВЕДРО НЕБО

Није прошло ни три дана како доведоше Станку Видоју, а већ запуца први шамар. Ко је први почео, то нико није знао! Да ли је Станка нешто погрешно урадила или му нешто приговорила, или је он онако из обијести ошамари да се покаже пред укућанима, то није ни важно јер се наставило из дана у дан. Њој тај први шамар као да је био покретач да му одговара и то је радила и кад год је могла. Кад би јој он говорио да ућути, она би њему у инат још више сицала а онда би он њу тукао. То инаћење би трајало док се неко од укућана не би умијешао и раздвојио их. Он би онда њу псовао а она њега клела а фамилија би их мирила. Не да ју је тукао, но није мицао руку са ње. Шамар је био као миловање при тојаги и бичу, али од свега је био најгори мокар конопац који јој се усијецао у кожу а крв се сливала низ леђа. Али она од бијеса није осјећала бол већ би га и даље пркосно клела.

Ту ватру између Станке и Видоја знала је често да запали и свекрва. Ништа јој није било добро како Станка уради, али најгоре од свега је то што је Видоја звала именом. Пексинуља, умјесто да каже Он или Чоек, како се увијек зборило, она, бесрамница зове га именом. Али кад би Видоје почео да туче Станку, она би се увијек умијешала и одбранила је, јер би тада помислила на себе како је исто тако била тучена док ћеца не пристасаше и не дадоше оцу да је више туче. А и он поче да поболијева и губи снагу и после неког времена умрије.

Псовке и клетве су биле свакодневица у њиховим животима. Он би јој говорио: Стала ти вода у уста! А она би њему: Убило те вријеме из облака. Кад би Станка била носећа, онда је међу њима прећутно потписивано примирје. Нит би је он тукао, нит би се она свађала. Али чим би дијете мало ојачало, све се враћало на своје старо мјесто.

А онда једног љетњег дана кад се скупила моба да покоси имање, удари гром из ведре неба и уби Видоја. Станка од тог дана заћута.

ЧОВЈЕК – ВИЈЕСТ

Б. З. (63) пришао је прозору и не обраћајући пажњу на уобичајена наклапања и мучне теме јутарњих вијести радио Осијека, једним се дугим погледом опростио од летаргичне славонске даљине, напуштених амбара, празних штала и зараслих, минираних поља. На то је скочио кроз прозор. Другог јутра вијести су биле посве идентичне, разлика је била једино у томе што су и њега споменули, на самом крају, једном реченицом. Све остало било је навлас исто, али, он ионако, више није био ту да их чује.

VACUUM STORY

Чистоћа је важна. Као оно кад усисаваш па забуном усишеш 20 куна, извадиш врећицу, тражиш новац, настављаш гдје си стао, да би затим усисао прстен и ону жуту потврду о примитку пошилике коју већ тједан дана тражиш, а која се цијело вријеме сакривала иза ормара, онда опет изврћеш садржај врећице и кажеш, идемо даље па усишеш даљински и телевизор са индијском сапуницом. Тросјед и маму на њему и још поврх свега усишеш усисивач и себе и тебе бејби и нема више никога ни ничега за усисавање и остаје само вакум као у глави политичара.

ХАЛО, КАКО СИ?

— Хало, Зоро, како си данас? – питам своју пријатељицу, јер се јуче жалила како се не осећа баш добро.

— Како сам? Никако! Целу ноћ нисам ока склопила колико ме је грло болело. Знаш да се већ други месец борим са кашљем. Имала сам и неку малу температуру, око 37. То ти је најгора температура, да знаш! Немој ми само рећи да је Вера јуче имала скоро четрдесет. Она је млађа и брзо ће оздравити. Ја, ево, данима не излазим, ни са ким не долазим у контакт да ме не би напао вирус, па опет крекећем недељама. А и куда бих ја сама, удовица?! – сачека ме рафал.

Покушавам да је орасположим.

— Мислим, ипак, да треба да излазиш, да се дружиш, па ћеш се осећати боље. Баш сам данас добила мејл од сестре из Америке. Пише како се са пријатељицама дружи свакодневно. Играју карте, раде ручне радове, иду на вежбе, возе бицикл, шетају... И она је удовица, муж јој је умро пре годину дана, али шта ће, живот мора да иде даље.

— Ма дај, молим те, знаш како тамо удовице жале мужеве. Одмах после спровода иду у провод. Лако је њима у Америци. А и пара имају, није то као код нас.

— Нису увек пресудне паре – опет ја, зађавола, настављам причу. – Треба само да се мало више укључиш у друштво. Ту су ти деца, брину о теби, ниси сама. Мојој сестри, коју сам ти малочас поменула, син и снаха живе хиљаде километара далеко од ње, сама је, али се другачије не може. Мада се она и не жали.

— Па шта има да се жали?! Деца и боље да нису са њом. Само би се свађали, као ја са својима. А онда оду у своју собу, па ја опет сама к'о ћук. Не знаш ти шта значи бити сам. Видећеш кад једног дана ти останеш сама.

Чујем ли ја добро? Прича ли то она или њена старост и болест? Следећи пут ће, можда, бити боље расположена.

'Ајд' здраво, Зоро, чућемо се други пут.

Спуштам слушалицу. Уздахнем. Одахнем.

МОНОТОНИЈА

Некуда морам да одем. Одлучила сам да разбијем своју свакодневицу, своју монотонију. Свако јутро ми је исто, сваки дан. Јутарња тоалета, лекови, кафа на тераси, новине, кување ручка, прање посуђа, а то баш не волим, дремка, па опет кафа, слагалица, дневник, читање... Има ли још шта? Е, доста. Хоћу неке промене. Одох у Београд за викенд да осетим вреву и лепоту веллеграда.

Ево ме, после два дана, журим да што пре уђем у аутобус. Враћам се и једва чекам да се сместим на неко удобно седиште, да се одморим од вреве и лепоте веллеграда: зујања трамваја, брундања аутобуса, врелине асвалта, јурења и гурања света по улицама, радњама, на прелазима... свуда. Улазим у аутобус. Седиште баш удобно, чист ваздух, без мириса нафте, пријатна музика, без дречања и урлања. Само да се добро сместим, да коначно одахнем, одморим се. Опуштам се, главу на наслон, мотор уједначено бруји, крећемо. Пријатно се љуљушкам, уз тиху музику тонем у пријатан сан.

Онда одједном, ту, близу свог уха, чујем неку другачију музику. О, па да, мобилни. Слушам, не могу да не чујем, као и остали у аутобусу.

— 'Ало, ја сам, ко би други? У аутобусу сам... да... ма договорићемо се кад стигнем... може сутра, добро, добро чуо сам... 'ајд' здраво!

Добро је, није дуго трајало. Примирујем се, кад, опет мобилни и нов глас:

— Да, кренули смо... Да, да, на време...Купила сам, не брини... Јавићу се кад стигнем.

Почеше нове телефонске мелодије, нови гласови. Један разговор није завршен, почиње други, трећи. Сад слушам дует, гласови се преплићу, па опет соло сопран, цвркуће некеме да једва чека да стигне и загрли га. Онда забрунда бас баритон уз једно дугачко ха, ха, ха... Слушамо сви како је синоћ у кафићу било супер, супер на квадрат... Договарају се састанци, уговара продаја грађевинског материјала по повољним ценама... Псовање, гроктање, цијукање, цвркутање... Раштимован оркестар.

Желела сам да разбијем свакодневицу и монотонију. Ето, успела сам.

Сада желим да што пре стигнем својој кући, пијем кафу на својој лепој тераси у тихом уобичајеном друштву (опраћу шољице све певајући), да читам новине, шетам по башти, слушам песму косова и сеница, да уживам у бојама и мирисима својих ружа... Више од свега желим своју свакодневицу, своју „монотонију“.

ПРИЧА О ДВА БЛАТА

Двориште се гушило у блату кишне јесени, из шуме чула се чарка пушака и митраљеза. Петеро дјеце шћућурило се у бункеру под стаблом ораха и хрпом цјепаница, за које су биле привезане двије младе кује. У једи топовске паљбе оклопног влака са сјевера прилазила је моторизирана колона њемачке војске. Неколико војника допратило је витког војсковођу плаве косе и очију на његово двориште.

Наоко миран, и сам њемачког подријетла, дочекао их је челичним погледом говорећи њихов, али и свој језик. Руковао се с гестаповцем инвалидном руком, рањеном на Карпатима тијеком Великог рата.

— Узет ћемо кола и коње!

— Нема их.

— Гдје су?

— Узела их је друга војска!

Очекивао је заповијед. „Schießen! Стријељај!“

— Исправе!

У тај час, кроз велики воћњак пред дрвеном кућом, цестом с југа, дојурише коњи блатних ногу, вукући празна, крвава кола. Не скинувши очи с команданта, чекао је на заповијед: „Стријељати!“ Но, изостала је. За сада.

Витак, млад човјек у савршено скројеној униформи наредио је да ухвате коње. Заповиједио је домаћину да скине блатне чизме. Један војник морао је узети блато с њих у једну руку а блато с ногу коња у другу руку. Једно је било црно и смрдјело по измету краве и

свиња. Друго, жута иловача с дјелићима угаженог лишћа.

Узели су кола за довоз сијена натопљена крвљу. Док су одлазили, чекао је звук пуцња мислећи, срећа је што нису довели псе јер само пет метара даље, у тами земунице, петеро дјеце тихо је молило. Но, из неког разлога ипак нису пуцали.

ТУТУМРАК И АРХИДУДУК

Усред мрклог мрака Архидудук изненада препричи пут Тутумраку. Згранут да се неко усудио да га узнемири, Тутумрак поче да виче:

— Ја никог не могу да видим очима, и зато ми се сви склањају с пута. Ко си ти кад то до сада ниси угувио у главу?!

— Цабе вичеш на мене. Ништа те не разумем. Ја сам Архидудук — одговори му он.

— Па како онда опстајеш у овој тами? — зачуђено га упита Тутумрак.

— Лако — објасни му Архидудук. — Све као да нећу, попнем се на главу неком свицу и онда нема проблема, јер само у потпуној тмини свици умеју да светле.

ЉУБАВ НА ПРВИ ПОГЛЕД

Пре скоро пола века угледала сам светлост дана у Никшићу, а Никшић усхићење и сузе радоснице у мојим тек отвореним очима. Тако се родила обострана, непоновљива и непролазна љубав на први поглед.

ДВЕ ТЕРАСЕ НА ВРАЧАРУ

— Бади ми кесицу шећера ако имаш, љубим те, па да закувам — довикује Рада.

— 'Оћу, мила моја, а ти мени шени 'вамо тај веш да окачим следећу туру — одговара гласно Мира, док јој цигарета догорева у углу усана.

Једва проходан пролаз између две зграде на старом Врачару крије терасе, које су толико близу једна другој да би просто било необично када две комшинице не би сваког јутра селе, свака на своју страну, и заједно попиле прву кафу.

Једва проходан пролаз између две зграде је њихово место за дружење у којем се балкони готово додирују, па је неретка појава да Рада са своје терасе залије Мирино цвеће, ако ова заборави.

Први зраци сунца стидљиво се провуку у раним сатима, тек толико да разбуди станаре навикле на хладовину мрачних просторија загрнутих зидовима и високим крошњама из оближњег парка. Уз прву кафу и понеки трач заједно се буде, а ако је недеља, пијачни дан, договарају сусрет пред улазом, па правац Каленић.

Оронуле фасаде делују суморно на први поглед, али ове две предратне лепотице живе пуним плућима, баш као и њихови житељи, стари Врачарци.

Заљубљени у своје оматореле куће, које попут њихових седих глава носе дебелу историју, не мрдају са места и поред опомена које поштар Јован донесе једном месечно.

У њима читко пише:

„Селидба до краја месеца због рушења објекта и изградње новог, за потребе тржног центра.”

СЕПТЕМБАРСКО СУНЦЕ

— Зар је већ мрак?

— Ни ја никако да се навикнем на ове краће дане. Нема више касних шетњи крај мора. Захладнело је баш. Чим нађушим сумрак, огрнем џемпер. За рибање увече облачим дебелу јакну и капу на главу. Ноћу је права зима.

— Прође још једно лето. За час. Зима никад није овако кратка. Она се одужи у материну. ‘Оће човека потпуно да излуди. Месецима нигде живе душе, мрак већ у четири поподне, празне улице. На шеталишту само пси, бабе и понеки холандски туриста. Ужас.

— Да. Не знају то ови што дођу кад је сунце до девет поподне. Они мисле да је нама тако стално. Да лемудимо читаве године. Али није. Овде је суморно, и тешко. Слажем се да можда зато има толико лудака, и често се умире. Ево, не прође дан да не морам на неко саучешће. Ма иди, бре, изем ти ја такав живот.

— Добро је па је ово јесење сунце још топло. Ко зна, можда потраје овако до октобра. То не би било лоше.

— Јес. А после ће оне кише, па тама. Добро је док имамо лозе. Уз њу је топло, и нема бриге.

И гласан смех одзвони улицом, која води на плажу.

... А како би било боље... мијењам дан за ноћ, мијењам ноћ за дан... прескочим ручак, нацртам једну обрву а другу заборавим... ноћ ми је у кревету никад без пицаме, а дан у аутобусу са загубљеном шестицом у коси или трчећи за истим возилом док ми заостали офингер офира и „непримијетно“ клепеће по леђима грешком закачен, и, наравно гдје ћу са примјећеним њима, неизоставно ван сваке колотечине... изнимци који потврђују правило, да мој „биоритам“ функционише у пуној брзини, али за небитне ствари, јер друге ТВ не гледам, радио још мање, нисам запослена напољу и ван своје куће па као да и не идем никуд; тренутно завршавам ручак и кружим између шоље чаја, каквог читаба и сина који је на путу из школе (шта ли ће да ми донесе та ноћна птица а принудно јутарњи тип за излазак из куће па до исте те школе; кад би могао да бира, тај његов лични „биоритам“ никад се не би тако усклађивао према спољним обавезама и „устаљеној колотечини“ – најбоља је разноврсност останка викендом у кревету до иза подне). Дакле, прилично разбацана дневна и ноћна маршрута... а тек оно што се ником не прича а деси се да те тотално избаци из колосијека... ме, гдје ћеш више... кренеш по старом, средина дана се исподешава по плану... и завршиш гдје ти је најдраже, ушушкан у своје мисли и полубудан... до сљедећег „јутра у подне“ за тотално разбуђивање. Па, је ли то нека свакодневица или само један дан од многих који не шкоде?! Хвала вам, не купујемо нове дане, само исто тако беспослене ствари, беспотребне и штуре, понеког човјека за упознавање

и... (с)познали смо себе затрпани у гомилу истих или бар сличних свакодневица огуљених од непредвиђених дешавања која је обично само нарушавају, а ништа не помаже извлачењу из ње, ни чиста авантура каква је она; а шта ће да нас снађе са њом, реците ви...

свиђа ми се овај крај са (мојом) кућом

СУДБИНА

Бог је створио овај свијет веома савршено. Природа је посве лијепа и тајанствена. Сунце, мјесец, звијезде, небо, облаци, планине, шуме, мора, океани, ријеке, језера, биљке, животиње и на крају човјек који је врхунац Божјега стварања и вјеројатно највећа мистерија овога свијета. Иако је Бог створио многа блага, од свега тога постоји нешто много љепше и нематеријално што се не може ријечима описати, а налази се између живота и смрти. То је љубав. Постоји више врста љубави: љубав према Богу, љубав према обитељи, љубав према пријатељима, љубав према своме животном партнеру. На овоме свијету постоји нешто необјашњиво што људска бића не могу разумјети и докучити. То је судбина. Љубав је често уско повезана са судбином. Многи се питају је ли судбина предвидљива или непредвидљива и је ли је могуће измијенити. Судбина мога живота је замршена попут гордијскога чвора, а ријешит ће се ускоро јер сам племените крви, ја сам принц романтик. Увијек сам хтио све најбоље својим ближњима, помагао сам колико сам могао помоћи, никоме нисам желио зло, нисам желио никога повриједити, а затим ме је задесила судбина клета. Нисам ни сам свјестан како се то све догодило и зашто. Одједном је у моме животу настао каос, а губици су били непредвидљиви и тешки, али надам се ипак надокнадљиви. Нисам био у могућности бирати свој живот нити сам на неке догађаје могао утјецати. Тренутно постојим као двојна личност, водим двоструки живот, ходам на двије различите стазе. Је ли то била моја судбина? Ако ми се ускоро укаже

прилика да могу бирати, одабрат ћу свој пут и своју судбину једном заувјек. Осим ако све већ није одавно записано у Божјој књизи живота и запечатано печатом судбине.

ВАЛТЕР И ЗЛАТНИК

Валтер је живио сиромашним животом скупљајући пластичне боце и остали корисни отпад из контејнера и с улице. Повремено је израђивао своје изуме. На истим мјестима налазио је своју одјећу и обућу, а често и храну. Готово да никада није просио јер је своје достојанство хтио заштитити колико је то могуће. Одјећу је прао на киши и сушио је између двају стабала између којих је привезао одбачени коноп са старог градилишта, а у љетном раздобљу сналазио се на другачије начине. Живио је и спавао на једној ливади у импровизираној кућици направљеној од дрвета, картона, најлона и осталог материјала који му се нашао при руци. Из сјећања му се избрисала његова далека прошлост те му тако није познато када је започео свој садашњи живот, али сјећа се да је некада имао обитељ. Вјетар и киша су му често уништавали његов заклон након чега би он мало прогунђао и затим свој дом градио с још већим поносом и пажљивије него прије. Уз све то Валтер се бавио нумизматиком. На својим лутањима прикупио је новчиће из свих крајева свијета, а своју збирку љубоморно је чувао испод земље гдје ју је веома пажљиво закопавао да је неки живи створ не пронађе. Када је једном приликом копао по контејнеру, очи му је заслијепио бљештави сјај. Веома се изненадио и обрадовао када је схватио да је пронашао необичан златник. Валтер је тај златник

могао продати те тако осигурати храну за дуже вријеме, али та мисао му је само на тренутак пролетјела кроз главу. Одлучио је покопати златник недалеко од осталих новчића. На томе мјесту преко ноћи никнуло је стабло препуно других златника које је нарасло све до неба. Валтер се пробудио изненађен те је неколико златника одмах убрао, а након тога се због своје радозналости, а мало и због похлепе, почео пењати на чаробно стабло. Од онда му се губи сваки траг.

Не волим оне пахуље које заврше на земљи и стопе се са целином. Волим оне које су још у ваздуху. Оне имају чудесну лепоту која се не да описати. Још као основац сазнао сам од наставника да ни једна не сличи другој и да је то утврђено гледајући их под микроскопом. Једног јутра, када је почео да пада снег, снагом своје воље успео сам да зауставим њихов даљи пад. А онда сам једну по једну скидао са доступне висине и задржавао на длану. Ни једна ме није изневерила. Све док се нисам нагледао њене лепоте, није се истопила. Притом сам свакој наденуо име. А потом сам их нежно и пажљиво спуштао на земљу.

СВЕДОК

Божа знам из виђења, никад се нијесмо ни дружили ни посјећивали. Ето ти га једног дана код мене у кућу – ’нако, маоручке (празних руку). – Чуј, Гавро, ти бијаше у партизанима, уз то првоборац. Знаш како су се кретале и куда су све у борбу ишле наше партизанске јединице. Ред је да то и ја знам, ћеци да испричам, наша је то историја! Мирко, твој саборац, ми нешто исприповеда с брда с дола, никако да повежем почетак с крајем. Велим то ћеш ти боље. ’Ајде, и ’нако сам докон, испричам му, све до у детаље. Божо, видим понео и свеску, нешто и записује. Не прође ни месец дана, зову ме у Удружење првоборца као сведока. Чудим се, не знам о чем се ради, ал’ одем. Кад, тамо Божо. Он ме навео као сведока да је био у партизанима, наводи да смо заједно ратовали и да сам био рањен. Тражи борачку пензију. Пита мене предсједник Комисије шта имам да речем као сведок, а ја, да не бих Божа осрамотио због велике лажи, кажем да га се не сјећам, на шта ће он Комисији: — Поштована Комисијо, Гавро, да простите, одавно је пролупао, сирома’ био је у рату и контузован у главу. А Мирка знате, до скоро жив сведок првоборац, али га прије два дана покопасмо. Тако ми једино оста Гавро. Времешни члан Комисије се мршти па ће да закључи: Божо, све како си испричао тако се и догодило, јер смо и Гавро и Мирко били у истој јединици. Само тебе тамо није било. И, да те је срамота!

СТУДЕНО ЈУТРО

— Дај баби куну! — пренуо ме женски глас у студено јутро на трамвајској станици испред Главног колодвора. Једнако хитро растворила се испред мога видокруга женска шака. Запазих одмах да је профињених контура, свијетле пути и финих ноктију. Потражила сам исти час лице жене која ме тако тргла из моје јутарње чамотиње. Загледала сам се у очи жене, плаве и паметне, на остарјелу лицу. Било је лијепо и љупко. Онако како жена може бити лијепа кад остари. Запазила сам да је вјешто ошишана у посве кратку фризуру. Била је чиста и наспавана. Сјетила сам се да је недалеко од трамвајске станице прихватилиште за бескућнике. Тамо имају купаонице и све што им треба да се окријепе док лутају животом. Да није проговорила, рекла бих да је Францускиња.

— Дај баби куну, толико да се не оштетиш и не осјетиш. Нисам јела од јучер ујутро. Јебеш наше политичаре, докле су нас довели. Шта кажеш?

— Јебеш политичаре, гамад су. Гурнула сам руку и претраживала по дну. Било је ту кључева, мрвица, кованица и згужвана марамица. Извадила сам насумично „меду“, пет куна у комаду и дала јој у испружен бијели длан.

Погледала је у кованицу и захвалила. Окренула се од мене, махнула групи луталица неколико метара од себе. Срдачно су јој одздравили. Прошла је покрај њих тешко ходајући и стала код уличног свирача који јутри-ма пјева пјесме о Исусу, Марији и Богу.

— Ево ти куна, брате, ти мени врати четири назад. Окренула се поновно мени и махнула.

— Што добијеш, мораш дијелити даље, јел' тако? — допрло је до мене.

Дошао ми је трамвај. Пратила сам жену погледом докле трамвај није замакао за угао друге улице.

Пало ми је на памет да помисао – „просјакиња“. Некако је нисам могла спојити с појмом просјакиње. Не знам зашто, али још размишљам о њој.

НЕДОСТАЈЕМ

Недостајем јој сваке ноћи док грли празнину поред себе у кревету. Колико дуго ће проћи док не нађе другог? Недостајем породици за столом да ручамо заједно. Кад ће мајка престати да поставља тањир и за мене? Недостајем брату, да му будем брат. Зар му треба овакав? Недостајем друговима на шанку. Да ли је већ други друг засјео са њима? Недостајем другарима на футсалу. Ко хоће да игра умјесто мене? Недостајем на вечерњој литургији. Можеш ли, попе, без мене? Недостајем у школи да будем на броју. Заправо, тамо не недостајем, избацили су ме прошле године. Недостајем себи у стварном свијету, суровом и тешком, али ипак ништа мање дивном. Недостајем себи кад журка стане и кад се вратим у стварни свијет. Недостајем себи кад се гледам у огледалу, пола ме нема, а ова половина што је остала нимало ми се не свиђа. Недостајем, али нисам отишао, не још. Сједим у средини тапациране собе, на пустом острву у загрљају океана, на хладном мермеру испред олтара, међу динама вреле пустиње, на заборављеном гробу градског гробља, на пању у шуми, на поларној капи, на хриди док ме таласи засипају, на ратишту у рову са гранатом у рукама, сједим на крову свијета и суочавам се са својим демонима. Биће ми боље, вратићу се њој да је грлим, вратићу се на мамину ранију, вратићу се да будем брат брату, вратићу се на шанк, и на фудбалски терен па опет на шанк, вратићу се можда и у школу, можда. Вјероватно не. Препаметан сам за овај образовни систем. Вратићу се у живот, само да се скинем са хероина. Кад нема хероина, навучем се на

оптимизам. Све могу, хоћу и желим. Обећавам! Часна наркоманска ријеч.

НАЈКРАЋА ПРИЧА

Јесте ли икада вриштали под водом? Пробајте, осјећај је невјероватан. Заправо, ја не знам тачно какав је то осјећај, али нагаћам. Причали су о томе у породицилишту па сам ја то начула од тета у бијелим мантилима док су спирале крв са мене. Хтјела сам да им кажем да успу више воде у лавор, да пробам и ја, али само сам знала да вриштим, не и да говорим. Умотале су ме у меко ћебенце и донијели до маме. Моје миле мамице. Па ја њу знам, биле смо нераздвојне девет мјесеци. Примила ме на груди и пољубила у чело. Ућутала сам и чекала своје вријеме сисајући млијеко по први пут. Имам времена, живот је преда мном. Имам времена за први осмјех, корак, ријеч, срећу, прво друштво и несташлук, прве батине, први разред и прву петицу и јединицу, прву екскурзију и прву симпатију и излазак, први пољубац, заљубљеност и први пут, прво очекивање и прво разочарење, прву утјеху и прву љубав, први испит зрелости... Држала сам тату за кажипрст и размишљала о свим авантурама које ме чекају, а онда... Јој, бол! Мислила сам да је живот преда мном, а уствари сам ја пред животом. Сама и беспомоћна беба пред немилосрдним животом. Мама и тата нису могли ништа да учине. Доктори такође. Неко ме је непажњом инфицирао смртоносном бактеријом. Нисам се замарала детаљима, ко је крив, каква бактерија... Бољело ме све то помало, а понајвише оно моје све 'прво' што је требало да ми се деси у животу. Да сам добила прилику, не бих чекала да

ми се ишта деси, о не, него бих трчала животу у сусрет. Упркос боли. Али бол је таква. Она ће да ради своје, ја плакала или не. Затим сам ућутала, чекајући крај. Дошла сам на свијет уз вриску и метеж, а одлазим... тихо. Сломљени, тата и мама су ме гледали и први пут се осјећали заиста немоћно у животу. Ето, ни тај осјећај нећу доживјети.

САМИЦА

Проводио је већ целу годину у самици, ни са ким није причао, никога није видео. Био је сам међу голим зидовима. Осећао је како му тело слаби, како га здравље и снага издају.

Једнога јутра док је лежао на бетону, примети једног малог црва како полако гмиже по зиду. Затвореник скочи сав срећан јер је након толико месеци, коначно видео неко живо биће. Данима је посматрао тог црва, делио са њим храну, чак му је и име наденуо. Био је срећан, мозак је поново почео да му функционише, па је почео да размишља.

Онда је изненада скочио и згазио црва, сетивши се да ће управо тај црв, којем се он сада диви, бити први који ће се сладити његовим телом кад он буде умро.

ИНТУИЦИЈА

Знао сам да ће се то догодити, интуиција ми је говорила да ће она тако одреаговати. Због тога сам се трудио да сву пажњу усмерим на њу. Ока нисам скидао са ње.

И то ми је успевало првих пола сата, а онда ми се приспавало. Глава је почела да пада, а очни капци да се затварају и чим сам склопио очи, та баба, која се возила са мном у аутобусу, скочила је са свог седишта и хитро затворила прозор.

СОБНА КОАЛИЦИЈА

Отворио сам очи и видео необичан поредак ствари у соби. Сансеверије су се груписале у саксијама на прозору. У коалицији са комодем било је дрво живота, телевизор и ди-ви-ди плејер. Слике и графике биле су у коалицији са зидовима. Тепих је био у коалицији са подом. На другој страни стајали су сат и календар. Држач за оловке, хефталица и подметачи за чаше били су у коалицији са радним столом. Књиге су биле у коалицији са полицама. Једино је собна прашина била у коалицији са свима. Танак слој на површини је био у коалицији са усисивачем, а дебео изнутра са папирном кесом.

МОЈ ПРВИ СУСРЕТ СА ГРЕГОРОМ САМСОМ

Као дечак играо сам се на дворишту поплочаном циглама. Угледао сам бубу која се преврнула на леђа. Неспретно је ножицама веслала по ваздуху, а на леђима је носила Земљу. Посматрао сам необично створење. Без ослонца имала је мале шансе да издржи тај терет. Узео сам суву гранчицу и помогао буби да устане. Буба ми је, верујем, била захвална на помоћи. Од тог часа преузео сам њен терет, и још увек га носим.

Доната Думичић

ВРИЈЕМЕ

Не мјерим више вријеме на дане и сате, мени су једино важне секунде.

Сваке секунде нетко се роди и нетко умре. Почетак и крај. Постало ми је јасно да сати заправо не мјере ништа важно, осим што биљеже пролазност времена самог. Све што ЈЕСТ је у овом тренутку у овој секунди САД. Секунда је, драги мој, све што имаш.

СТАРАЦ

„Да бар хватају мене, да се одморим од овога“, размишљао сам, док је старац нешто причао о свом потомству и врхунским дометима једног од њих, свом једином заиста добром сину, Николи, који је вукао каблове на железници, као млад инжењер, и имао двоје ситне деце. Његов брат, Михајло звани Танга, имао је такође дете, али га није мазио и пазио, већ је ишао ка прељуби као последњем чину своје истрошене мушкости, радећи за градски завод за јавно здравље у улици Деспота Стефана. Често је свраћао у кафану. И он је био снажан, на деду, али је био и промоћуран на мајку, која није свраћала ни да обиђе сопственог мужа, а камоли децу. Није се виђала ни са ким, тако је говорио старац. Стајала је пред огледалом које јој се смешило, и чешљала своју разбашурену косу, подвикујући повремено „Еурека“ када би пронашла новог фризера са којим би причала о догодовштинама на мору.

Никола је, као центар његове пажње, био све што је стари Гаврило оставио на овом свету. Деца, она су наша радост, шала, комедија, виц и озбиљност када дође до проблема, говорио је. Имао је стару пљуваоницу у којој су се крили опушци такође остарелих комшија који су таворили у бескрајној величини ове куће, када су долазили на јутарњи доручак или на ракију, српску чувену „капљицу разговора“. Сећао се Тита, навијао за Милошевића, али му ни он, иако величина, није био ни мио ни драг. „Скот“, говорио је, као и остали после њега. Комуниста и патриота, био је млад када је ступио у Савез комуниста са све петокраком која је висила изнад

димњака као невољена жена која још стрепи да ступи са неким у брак.

Имао је и чланску књижицу коју је нерадо приказивао, јер је тада његове бркове свако интерпретирао као забрањени и прогнани стаљинизам.

УЛИЧНИ СВИРАЧ

Улични свирач је свирао на тргу пешачке зоне. Биле су то, углавном, сетне љубавне баладе, које су пролазници препознавали. Многи би застали, саслушали песму – две и пре него би наставили својим путем, оставили би мало новца у кутији за гитару, крај свирачевих ногу.

– Лепо свира ове песме које смо скоро заборавили – био је један од коментара.

– Ово су песме моје младости – сети се други.

И тако редом. Долазили су и пролазили. Само је он био ту са својим инструментом и својим мислима.

Када је завршио он узе новац и спакова се. Отишао је у кућу дечака коме је младост била испуњена немаштином, тугом и болом.

– Ово је за тебе – рече му улични свирач и даде му новац.

– Одакле? – Био је изненађен дечак.

– Још има добрих људи.

Дечак се широко насмеја и задовољно рече:

– Сада сам срећан.

– Због новца?

– Не. Због људи. Мислио сам да си ти једини добар човек – рече искрено дечак.

НЕОБИЧАН НОЋНИ ДОГАЂАЈ

Господин Сима није угасио телевизор, као што је обично радио сваке ноћи, пре спавања.

Ноћас је телевизор угасио господина Симу и наставио да ради.

Када сам се пробудио тог јутра, требало ми је мало времена да схватим да је све оно што ми се изде-шавало сан, али нисам знао како се мој мозак поиграва са мном.

Устао сам, попио кафу и кренуо ка факултету кроз оближњи парк као што сам и увек радио. Чим сам изашао из зграде, нешто ми је било чудно, али у том тренутку нисам могао да схватим шта. Наставио лаганим кораком да идем кроз парк све док након десет метара нисам стао у месту као да ме је неко везао оковима за земљу која је била прекривена сувим лишћем. Извадио сам телефон из џепа и позвао своју девојку, нико није одговарао. Након тога сам позвао свог цимера кога нисам затекао у стану тог јутра, мислећи да је вероватно преспавао код девојке, али ни он се није јављао. Мобилни ми је испао из руке у тренутку када сам изгубио осећај у ногама и пао на колена. Из очију су ми потекле сузе, а цело тело ми се неконтролисано тресло. Погледао сам у телефон и видео сам своје лице које је било украшено великим ожиљком преко чела. Тада ми је све постало јасно. Сећање које сам већ скоро годину дана покушавао да избацим из главе опет је ту и вероватно никада неће отићи. Сан од претходне ноћи није био сан, него болно сећање на догађај који се одиграо тог пролећа. Нисам могао да натерам себе да се суочим да их више нема и да сам ја за све крив. Нисам могао да опростим себи што сам те ноћи попио коју чашу више и сео за волан. Сада због моје непромишљености нема особа које сам највишео волео. Испустио сам крик као звер

која је сатерана у ћошак и зна да јој нема спаса. Тог дана сам покушао све да заборавим уз пиће као што сам чинио сваке ноћи након тог кобног дана, али увек са истим исходом. Знам да ћу ово бремене носити са собом све до смрти, али ипак видим трачак наде док стојим на ивици пишући ово писмо јер ћу их ускоро видети.

ПАТОЛОШКА НЕРВОЗА

Ужасно га болела глава. Неописиво. Није знао куд и како даље. Постало је неиздрживо. Сунце је пржило, а шеф га намерно посадио крај прозора. Кињо га, увек и изнова.

Статистички завод, редовни радни задаци, слабе перспективе и редовна, слаба примања. Иако је промаја каналисано струјање ваздуха, није исто као и ветар.

Црв сумње и незадовољства га сад није више изједао само код куће. Лузер. Морао је нешто да предузме. Турбулентно струјање ваздуха је свако каналисано струјање када се отворе прозори на супротним странама канцеларије при постојању разлике у атмосферском притиску.

Пауза се показала као идеална прилика за решавање макар дела нагомиланих проблема. Сва срећа, сви су били изашли, неколицина је, ионако, већ била на заслуженом, годишњем одмору. Прво је у ходнику заглавио згужвани новински папир, како би велики прозор био широм отворен. Ушао је у канцеларију.

Тачно у подне. Очекивао је шефа сваког тренутка. Отворио је оба прозора, као и бочни прозор, који углавном није био у функцији и заклоњен старим регистраторима. Сакрио се иза масивног ормара лево од стране врата и у себи понављао оче наш.

Догодило се неминовно. Нагло струјање ваздуха изазвало је страшно лупање, а онда и пуцање прозора. Фрагменти стакла били су посејани по офису и по читавом шефовом телу. Брзо је полетео према бочном прозору, затворио га, вратио све на своје место, излетео у

ходник, извукао згужвани новински папир, тихо затворио велики прозор. Тек тада је почео да запознаје.

Убрзо је стигла хитна помоћ, шеф је отпремљен на клинику за пластичну хирургију, где су се борили не само да сачувају његов изглед, него и за његов живот, пажљиво ушивајући рану насталу дубоким усецањем оштре крхотине стакла крај његовог срца.

НЕВОЉЕНА СЕСТРА

Нервозно је увлачио дим, освртао се око себе. Био је све брижљиво испланирао. Отарасиће је се, једном и заувек. Узеће паре. Родитељи? Све је било затровано мржњом, па и они. Сестра? Као да није била њихова – толико разумевања, толики успеси, толика васпитаност.

Живео је на земљи, коју би многи сматрали националном светињом. Њега ништа од свега тога није занимало. Погледао је на сат, сутра ујутро ће је извући из подрума. Нестаће. Поновни етнички немири ишли су му на руку. Сладић јача имунитет и ублажава дисајне тегобе.

Плакала је, осећала се заборављеном и изневереном. Чинило се да јој је судбина запечаћена, знала је да ће оптужити невинне људе за њен нестанак.

Стари кафеџија брижно је скупљао лишће у дворишту, била је сва срећа, летња месечина, али осећао је ужасну зебњу пред сутрашњим протестима. Слична лица и порекло, а различите вере и ужасан, непремостиви прекид у комуникацијама. Фудбал воле дружељубиви.

Зачуо је јецање, најежио се и потрчао. Крампом је успео да одвали летву закуцану испред старих решет-

ки, које су некад служиле као прозор. Препознао је лепо лице младе жене, памтио је још као девојчицу, пре него што су се њени одселили у северни део града. Увек би му пожелела добар дан на његовом језику кад би се враћала из школе.

Увео ју је у кухињу, ту су били његова жена и најстарији син. Једва ју је умирио, није се изненадио кад је чуо да иза свега стоји њен проблематични брат. Ујутро су је, прерушену, одвезли колима до границе. Ризикујући свој живот, послао је код свог рођака, радиће у посластичарници за почетак. Променила је своје име, сад је била Шехерезада. Људи с којима ће делити своју будућност прихватили су је као своју, нису је мрзели и нису хтели да је продају у бело робље.

МУШКА ПРИЧА

ОН: Претпоставио сам да си већ легла, чим сам угледао спуштене ролетне на прозорима па због тога нисам хтео ни светло на тераси да палим већ сам се нечујно ушуњао у ходник и у тишини скинуо одело са себе. Врата спаваће собе била су на пола отворена, тако да сам одмах угледао твоје уснуло лице, прислоњено на јастук. Не хотећи да те пробудим, нисам облачио пиџаму, већ сам у краткој мајици, коју бејаш носио на себи, нечујно се повукавши под покривач, легао на своју страну кревета. Није ми требало много времена да заспим. Ујутру сам се на брзину обријао и умио и, обукавши одело и јакну, нечујно изашао из куће.

ОНА: Цело преподне сам чистила итисон од блате које си синоћ нанео у предсобље. Зашто не остављаш прљаву обућу испред врата? Могао си барем да се истушираш пре него што легнеш и да се пресвучеш, а не да целе ноћи удишем дувански дим и ко зна какве још мирисе са твоје мајице. И што је најгоре, сад ћу још морати и постелину да перем. Ипак, хвала ти што си ме ноћас грејао својим телом. Не знам шта бих без твоје љубави.

БИЛО ЈЕ...

„Старо гвожђе, акумулаторе, старе шпоретееее-ее... купујемоооооо...“!

Тишину летњег преподнева нарушава промукли глас. Лавез паса једини је одговор који се спорадично чује, док топот уморног коња уз тандркање претоварених кола одмиче улицом.

Данас, лимузина, на крову мегафон...

„Купујемо старе акумулатореееееее, веш машинеееееее, староооооо перјееееее...“!

„Ех мајсторе, прошећај овуда поподне...“

ЛЕДЕНИЦА

Те неке ратне 94. враћали смо се из школе пјешке. Био је снијег, и било је ледено, и газили смо храбро напријед. Чизме ни нове, ни топле.

Послије километар и по наиђе аутомобил и ми махасмо да стане. Човјек рече да му је жао, али, ауто му је низак и не може нас повести. Нисмо знали шта то значи, али смо познавали осјећај разочарања.

Ја сам цвоктала прамен косе увелико натопљен пљувачком. Ваљда да брже прође вријеме.

За пола сата стигосмо. У кући није било струје, али је било топло и мирисало је на ванилин шећер и суве колаче.

„Шта ти је то?!“ – упита ме сестра чији поглед из полумрака паде на моје лице и косу.

Поред мог зајапуреног образа, пружала се правилна, обла леденица.

КОМИЧАР

Благост у тој девојчици не узмиче пред њеним интересовањима. И мада су она саставни део њеног тинејџерског доба, благост, непроменљива попут божјег дара који никоме не подноси рачуне опстаће без напора у свим њеним добрима. Како све то знам, кад једино што тренутно постоји је тераса препуна људи на којој она и ја једемо сладолед? Емпиријски немам полугу којом бих доказао своје речи, али да ли је она уопште потребна кад осећања живе? Поред те девојчице се осећам као пастир и често ухватим себе како јој причам о стварима које бројем својих година никако не може да разуме. И без обзира што то радим, она ме стрпљиво слуша и на крају ми увек поштено каже, „ја то не разумем“.

Понекад, најчешће кад видим децу како возе ролере, питам се шта ли ће постати кад одрасте та блага девојчица? Она каже да би волела да буде комичар, то је фантастична вест. Да ли ће јој жеља издржати проверу година које следе, за мене није право питање, мој проблем је да ли ћу ја доживети време кад ће ме просветлити њена комичност.

ЖИВОТНА ЕПИЗОДА

Њена сестра коју није препознао дошла је да га пита за психијатријски савет. Шта да раде и како да се поставе јер се Марија већ данима понаша крајње манично, одбија да узима лекове, не спава и непрестано мења планове. Успут (није капирао са којом идејом) изнела

му је своју причу: удата је по други пут и породила се у позним годинама. Био је свестан да је извучен из архиве, јер им је некад давно, у болним данима породичне трагедије био од помоћи.

И док је тражио умирујуће речи, на тренутак јој се придружио „у скидању патине“ и сам себе потражио у тој заједничкој архиви. Једном је Марији написао романтично писмо од чије сладуњавости се могла добити шећерна болест. Сетио се и текста: „Не пишеш, ћутиш, не замерам ти, навикао сам да патим. Овде је већ одавно јесен“. Умишљен као разоружавајући вапај, овај текст данас може делотворније од свих психоаналитичких увида објаснити његову хроничну неуспешност код жена. Чежња, кукумавка, расути бол – ниједној жени ни у једно време то није требало!

Касније, у неколико случајних сусрета у разговору је увек била пренаглашено љубазна, као да је хтела да одагна потиснуто осећање кривице што га некад давно није удостојила одговора. Али он је у тим ситуацијама увек остајао без душевног трзаја. Да ли је то била зрелост или несвесни реваншизам – није могао да зна. У њему је већ дуго боравио Шопенхауреов мото: „са људима буди као јеж, истури бодље и имаћеш лековиту дистанцу“.

И коначно, питао се, шта сад? Док је тражио праву реч, низ прозор маскиран у своју сенку у собу се непримећен увукао слабашан сунчев зрак и за тренутак га увукао у свој свет. Није имао савет, нажалост није могао ништа да учини. Више му ништа није значило што га давни и заборављени опет проналазе.

ПОКЛОН

Пробудила сам се пет минута пре будилника. Погледам кроз прозор у небо црвене боје. Где гори? Шта се дешава? Небо је горело црвеном бојом. Устала сам. Па да – то излази Сунце. Насмејала сам се самој себи. Сунце сваки дан излази и залази. Природа нам даје двоструки поклон – свакодневно! А, да ли га ми примамо? Енергија дана који се буди пада у моје успавано срце. Покушавам да се сетим када сам последњи пут гледала излазак или залазак Сунца? Ово друго је вероватно било одавно на Калемегдану са неким. Када, са ким, да ли сам била срећна? Заласка Сунца се сећам из „Малог принца». Он га је гледао када је био тужан. Отишла сам да се умијем. Враћам се насмејана да уживам у бескрајној лепоти почетка јутра. Али слика се променила. Црвенило је нестало – свануо је дан. Прозрачно јутро, бели облаци; нови дан захтева нову трку за новцем. За залазак Сунца нећу имати времена а следећи излазак вероватно преспавати. Добро јутро, успавана лепотице!

ПОЧЕТАК

Мита Бомбаш је био жива легенда наше махале. Последњи пут сам га срео на некој сахрани како некој млађарији прича доживљаје из детињства.

Тамо је и Принцип учио да пуца, каже док дрх-тавим рукама пали тек смотану цигару. Онда проспе пар капи из препуне чашице коју му домаћица главе увезане црном марамом пружи, уздахну, искапи остатак и повуче дуг и дубок дим.

Троугластог лица, онизак и кривоног, немирних очију... Знам да је био пар година старији од нас и вазда спреман за којекакве дечије авантуре. Тако је и зарадио свој надимак – Бомбаш. Било је то оног дана када смо изнад града, у уском кањону реке, испробавали његову ручно направљену бомбу од празне плинске боце напуњене барутом из ловачких метака и увезану селотејпом. Дуг и узак кањон градске реке која кривуда између планинских обронака обраслих шибљем и густом буковом шумом био је наше омиљено место за игру. И тамо у најужем делу кањона дубок вир. Сећам се да су они најхрабрији одважно скакали са оближње стене право у тај казан усковитлане хладне планинске воде.

И тог дана он је вешто припалио фитиљ набављен ко зна где и брзо се склонио иза једне стене. Ми смо већ били подалеко, глава забијених у земљу тек ви-рећи крајичком ока кад је експлозија одјекнула и засула нас бусењем влажне траве. Кад смо уплашени и помало унезверени провирили из својих склоништа, видели смо га како клима главом задовољно се осмехујући.

Била је то моја прва експлозија и пукло је она-
ко... баш *принципијелно*, ту, у кањону реке где је, како
рече, и Гаврило Принцип учио да пуца.

ЗОВЕМ СЕ МИЛА

Зовем се Мила. Моји родитељи су знали да ћу ја бити њихова кћерка и да ћу се звати Мила још пуно прије него што сам се родила. Нисам ни ја знала да ћу бити њихова, а нисам знала ни да су ми већ дали име. Ни да су ме увелико укључили у свој живот. Луд и дивљи. Чудни, подоста лупкасти а надасве дивљи. Паметни а будале да их већих нема.

Ја сам, ваљда, увијек сањала да се тако волим, ко те моје двије будале. У пет минута су се убијали и шапутали ријечи од којих би се и Неруда постидио. Боже сачувај.

Ја сам заклета феминисткиња, што ће рећи, сматрам да су жене увијек у праву. И кад су мушкарци мекши од памука, опет жена има право да пати и памти сваку сузу сваке жене. Од памтивјека. Ја сам, ето, таква жена... а и није чудо, и мати ми је таква. Не пада ивер даље од кладе.

Ја сам ти, читаоче мој, и заклети хедониста. То значи да постоји небројено ствари које су лијепе, посебне, занимљиве, укусне, безбројна искуства неистражена. Е ја волим све да буду моје. И ја волим да та сва искуства пробам. Па зато су ту, да се пробају. Ја сам, ето, таква жена... а и није чудо, и отац ми је такав. Не пада ивер даље од кладе.

Име ми је Мила. Волим вјеровати како желим бити много ствари. Али, заправо, само желим бити моји родитељи. А њих је, пријатељу, тешко надићи. Каже мој отац, мојој мајци, четрдесет петогодишњој жени, узми ту наруквицу, види јинг-јанг, то је кул знак. Ах,

да, мој отац има педесет и једну. И тако бише храбри, ти моји, узеше они тај јинг-јанг, ко бива њих двоје, хармонија, к'о бива, наизглед неспојиве силе природе које се надопуњују, али ја још не знам ко је овдје јинг а ко је јанг, ја бих прије рекла да су они обоје јинг или обоје јанг, нема ту спајања сила, чиста симбиоза. Кад је ватра, горе они обоје, а кад вјетрић пирка, пиркају обоје. Јест да тог вјетрића има мање, али таква ти је, дијете моје, страст, каже мој отац.

PABLO PICASSO У ЉУБАВИ

Неки су мушкарци Pablo Picasso а неки Mozart или шта већ... мој је мушкарац Pablo Picasso у љубави. И са ништа мање успјешности не уздиже у рај и не спушта у пакао него Pablo Doru Maar. Док покривам пудером модрицу испод ока, размишљам о његовом изгребаном лицу и знам да смо прешли све границе. Осим ваљда да се убијемо. Рат Ружа, тако мој мушкарац то зове. Са осмијехом. Са поносом. Сачувај Боже.

Њен тај мушкарац држи је као краљицу и властиту играчку. А све то у исто вријеме. И исту жену. Њу. Има ли жене која то носити може, истовремено? Сачувај Боже.

Ах историјо, историјо, баш нас свакакве будалаштине учиш. Ма гдје то има да су велике љубави „тихе и пуне разумијевања и поштовања“? Шта нас то учиш, шта то уздижеш, историјо? Зар велике љубави нису увијек биле поразбијане боце, чаше и кристал, огреботине од ножа, женског оштрила за нокте, исјечених хаљина и зидова умрљаних остацима вечере... доручка... или ручка? Зар велике љубави нису завршавале у вели-

ким дјелима, сулудим одлукама, зар су то велике љубави одлуке доносиле концензусом? Ах, историјо, историјо, баш нас учиш свакакве будалаштине.

Док ја испијам кафу, једну што је он синоћ отишао и купио, направио са шлагом и капи вискија, неку ирску, за њу, то јест мене, а завршила је у зиду заједно са чашом, стакленом са високим постољем, повлачим дим ментол цигарете, посматрам рубље које се суши кроз прозор, ради машина за прање суђа и њен једноличан звук помало успављује, питам се, јесмо ли ми то умажени до те мјере да не знамо како да будемо *нормална* љубав?

Да је како да она буде обична. Или шта год да то обично значи. Можда су све жене такве, али, ето, он не зна. Али ако има тако нека *обична*, без тих преосјетљивих срања, било би то лијепо. Штета. Сад је касно. Он, каже, њу воли. Ту сад више нема помоћи.

ДВОУМА

Било их је троје.

Хране није било данима, а нису знали ни да ли
ће је икад опет бити.

Били су очајни, исцрпљени, на ивици која води
вечном одласку.

Тако, скоро ниоткуд, убацила му се зломисао.

Да поједе једно!

Брзо је затресао главом, већом снагом него што
ју је тада имао.

Избациће то из главе, избациће то из главе!

Такав чин, обесмислио би му вредност прошлог,
али и даљег живљења.

Не, неће он то урадити!

Убиће се, да радије то.

Утом му се, већ тврдо лице окамени.

Ако то учини себи...

Ако то учини...

...они ће га појести!

ПОГЛЕД КРОЗ ПРОЗОР

Испијајући своју прву јутарњу кафу, посматрам кроз прозор златног ретривера, како по зеленој површини раздрагано јурца. Рођеном под срећном звездом, може му се да време проводи у игри.

За то време његова газдарица уз помоћ штака стоји у близини. Елегантно балансирајући, труди се да тело не ослања превише на ногу у гипсу. Не базирајући се на кишу, снег или сунце, девојка дуге плаве косе и њен пас сваког дана су ту. Чак ни повреда витке младе даме, која је спутава у комфорности, није довољна да би пореметила овај њихов јутарњи ритуал.

Напокон, након што је избацило из себе сву сувишну енергију, задихано псето се у пратњи своје власнице упутило ка улазу зграде. Пустили су коначно опало лишће да пронађе свој мир на травњаку. Оставили су уједно и мене да бесциљно погледом лутам, тражећи занимацију својим још увек сањивим очима.

ДАР

Седећи у башти локалног кафића, тражио сам у свакодневним збивањима на улици тему за своју нову причу.

— Морам нешто да ти кажем — изненада је рекла, избегавајући да ме погледа директно у очи, девојка која се налазила за суседним столом.

— Шта? — упитих показујући одређену дозу уздржаности, јер сам знао да је особа склона шали.

— Имам један дар о коме никоме нисам причала.
— О чему се ради?
— Понекад видим ствари које ће се тек десити.
— На пример... — рекох ишчекујући да ми то образложи.

— Видела сам да ћеш написати кратку причу о овом нашем разговору — изговорила је пригушеним гласом, а потом је уморила и без поздрава се удаљила, лагано одлазећи низ улицу.

БАЛКАНСКА ЛЈУБАВ

Била је предалеко. Једва сам је знао. Желео сам да знам о њој више, али је била далеко.

Распитивао сам се код свих који су је познавали. Неко је причао више, неко само неколико речи. Нешто сам, ипак, сазнао.

Била је светла. Сунчана, лепа, нежна.

И забавна. Њене приче су биле смешне и мири-сале као море, као зелена шума, као планина.

Била је пријазна. Замислио сам наш први саста-нак, и осетио да је знам годинама. Желео сам да знам о њој више, али је била далеко.

Била је невероватна. Гледао сам њене слике и очекивао да ћу је видети.

Била је тајанствена. Тајанственост је узбуђивала машту и инспирисала на акцију.

Говорила је други језик. Да бих је боље упознао, морао сам да учим њен језик.

Заљубио сам се. Волео сам. Ову далеку балкан-ску земљу.

Немања Лагунџин

ДЕДА МРАЗ

Дуго су се питали због чега се обесио
Иако су га порекли својим првим изданком
разума
А касније се у његово име разметали поклонима
Чинило се да је о омчу окачено Непостојање

ХИЈЕРАРХИЈА

Експлозија његовог дебелог црева разнела је
просторију за консултације
Из чистог мира – како наводе професори
Мајка која ја гарантовала за синовљево издр-
жљивост
Срамежљиво одговара да не зна шта се десило
Њен муж, иначе један од цењенијих професора
са истог универзитета
Истрпео је двадесетак година, пре него што је са
себе збацио звање асистента
Полиција не искључује могућност инцеста

ЗАТЕЧЕНО СТАЊЕ

Да нестанем сад, у овом тренутку, шта би остало иза мене?

Три неопране шоље од кафе, тањирећ умазан тортом, на пола попијена флаша воде и мало корнфлекса јер млеко већ неко време немам. Остао ми је и веш да се суши. Не весели ме помисао да ће неко други да ми пакује опране гаће. Уствари, можда ће само да их баце. Ко ће да носи туђе гаће, све и да су у добром стању.

У дневној соби usb са нелегално скинутим серијама, напола прочитана књига, изврнуте панталоне које сам само скинула и бацила на под. Остао ми је и јастук и изгужван прекривач на кревету јер сам ту лежала, у тренутку кад сам нестала.

О УМЕТНОСТИ

Уметност као свеукупност у човеку. Стална потреба разумевања свих и свега. Па појам материјалног у овом случају је потпуно безвредно-ништавна чињеница, те уметност насупрот томе упућује на јасну слику свега животног, применом прихватања различитости, те та шаролика степа, стрпљиво чека разумевање не-толерантних инстинктивних душа. Мисија повезивања садашњег тренутка, светлећег универзума, пулсирајућих неурона, отвара снажну послато-примљену поруку, тако незграпну на самом почетку – одуховљену и значајну за будућност и поколења...

ДНО

Што сам више тежио ка дну, то ме дно брже сустижало. Опростио сам се од смисла, од живота у бајковитим овојницама, ружичастим сањаријама. Усвојио сам помакнуће живота према натраг, одлучио сам завршити напетост живљења, сирово, како и приличи ономе који на смрт гледа као на благослов. Начина ми није недостајало, нисам ташт, нити посебан, стога нисам трошио вријеме на припрему властитог краја. Само сам чекао на прво што наиђе. Да ме убије.

И чекао сам, задрт и сталожен, сигуран у успјех – могуће први у животу – односно смрт. Затворио сам се у шкрињу од леденог праха, у хладно ткиво које је преостало у мени, суткињу коју на крају нећу пољубити у уста. Тресао сам се, осјећао сам њезин додир, мада ме на погрешан начин дотицала. Хтио сам да ме до краја охлади, међутим она је остала на чудној температури преживљавања. Рањавала је моје живуће трупло, без потребе, а само га је требала уништити. Докрајчити. Без суза, без питања, само сјести на његов душник и угушити га.

Суткиња је пала, хладноћа се изгубила, опет сам се пронашао на раскрижју. Назадовао сам у одлуци, пао сам обратно од дна и нисам наишао на ништа што би ме смјестило у предивне свјетове обећане ми тврде земље. Пожељех црве, пожељех распадање, пожељех гротескног себе и да се сам себи смијем, и да ме и даље не разумију... пожељех да ме нема...

Што сам више тежио ка дну, то ме дно више прематало, суровим завојима разочарања. Нисам се до-

вољно дуго гушио у тврдој скоревини од крви, нисам довољно добро упознао болест коју режу ножеви из глава сирових можданих покрова заражених. Заостао сам на тој огавној полеђини живота, смакнут од тмине, од дивоте коју нисам оснажио окусити. Мањкало ми је храбрости, стога ћу и даље патити кроз живот, од дна одбијен, какав и заслужујем бити.

Или док се коначно не убијем сам.

ВОЛИМ ТЕ, УБИЈ МЕ!

Осакаћену те у привиду волим, настрану, и то како си међу срушенима сама гостиш тијело. Предајеш се попут каоса међу подављеним јединкама, осликана ожиљцима на тијелу којег нити немаш више.

И таква се усуђујеш, и таква ми ждријело вадиш, прстима, као нотама, као снажним ударима вјетра, таква ми потапаш мисли у смрт?!

Остајеш ли или идеш? Јер, отићи више није читати ми сузе, није нити простријелити се пред Сунцем па заборавити, или заспати нетом прије умирања. Отићи је сада нешто пуно више.

Отићи је постати дијелом таме, или напасти свој посљедњи дио разума, отићи је сваки твој поглед који је некада представљао убрус за прљаве усне, сваки нокат који није довољно дубоко огребао моја леђа како би те осјетио живу. Отићи је остати уз тебе, али не и вољети те, јер то је као резати си мошње и бацати их псима.

Али режем их, јер не знам да ли остајеш или идеш!? Идеш ли?

Узорке своје смрти сложио сам у ткиво од једнице, у одвратно распаднуто биће. Идеш ли и даље?

Слободно крени, нацртај ме на погрешном зиду
срама, дозволи ми да се убијем одмах, јер немам снаге
правити се мртвацом. Понизи ме пред свима, док нас
нитко не проматра, одвоји ме од свијетла, јер, драга,
што год да ми учиниш, само је проклети благослов у
мраку.

Волим те, гутам крв, мрзим те, желим те, уми-
рем. Само ме остави на мекоћи паучине и прашине, до-
зволи ми да се убијем и пожели ме, молим те.

ПРИЈАТЕЉ

Неоптерећен небом и сузама већ савладан градом над којим лебди ходао је чудним улицама срећнији неко икада. Да ли због кише или магле, да ли због мене или тескобе кајања, никада се није освртао. Био ми је пријатељ. Контролне табле на мозгу су свакако тог дана биле преоптерећене софтверским грешкама и кратким спојевима па су лако куповале време.

Пролазио је поред мене, поред мојих успомена, поред мојих слика ..моје тежње ...а био ми је баш добар пријатељ.

Нисмо разговарали дуго а онда данима говорили речи једно другом тако неразумне на тако чудним језицима да је свако извукао по нешто небитно из контекста, превео на свој језик ...наравно погрешно, и отишао својим путем. Уствари и није ми био баш толико добар пријатељ.

Понекад су нам се сретале мисли пошто смо очи увек држали затворене ...и нешто су шапутале једна другој. Нешто су се договарале, умишљале да могу да се договоре ...али су отргнуте од нас самих брзо али болно умирале негде иза његових леђа. Никада се није освртао и није ми био баш пријатељ. Био ми је више друг.

Једном смо се обратили неким мудрим људима за помоћ, али њихове мудре речи су значиле nelaгоду, смех и срамоту па смо побегли ...ја на једну а он на другу страну. Друг, можда не ...био ми је некако изгледа само познаник.

Отровала сам се тако једног дана бесом и одустала, али нисам се одмакла, остала сам на ивици да се променим. Ето гледам га сада како хода улицом срећнији него икада ...не познајем тог момка уопште....

ПАУК

Остала сам у трпезарији где се из лонца још увек пушила супа и мирисала пилетина из плеха. Сви су у једном тренутку одмакли столице, устали и отишли. Гледам у дан и чекам ноћ. Не померам се свесна да није баш нормална ситуација, али не предузимам апсолутно ништа. Сат на зиду је тихо откуцавао секунде које су претиле да се претворе у дан који није јасан. Тишина. Моћ парализе. Дишем без доброг разлога и чекам. Чекам да се помери зид, да се замагли стакло на прозору, да неко умре па да кукњава промени ситуацију. Ништа...

Паук ми прилази, гладан, бесан, без поштовања прелази преко мене и наставља ка свом зацртаном циљу. Негде у глави сам дошла до закључка да не смем да направим ни један нагли покрет па сам само периферним видом наставила да посматрам замрзнуте сцене по соби. Ствари су испуштале некакав чудан звук правећи се да је то од умора. Паук је дошао до свог циља, а то је била једна мала мушица заплетена у мрежу у ћошку. Висила је очајнички уморна окачена о сурове, јаке, несавладиве нити паукове замке. Гледао ју је садистички у жељи да она пропати у страху што дуже. Одједном су звуци његових корака постали неиздрживо гласни и мени. Та јадна мушица мора да је чула грмљавину. Њено отимање је постало очајнички узнемирено. Чула сам

њене крике, њена битка за живот већ предуго траје и губи је ту пред мојим очима. Осмех паука нисам видела, али сам била сигурна да се смеши лудачки. Помиловао је по глави, остала је скамењена. Његове јаке длакаве ноге су дирале њено мало тело, облизнуо се. Моја жеља да га згазим је расла, али представа ме је обузела, нисам учинила ништа. Наставила сам да посматрам са грчком на уснама. Њене очице су молиле за милост, али милости, сигурна сам била, неће добити. Паук јој је пришао, загрлио својим јаким, длакавим ножурдама. Учинило ми се да је и она загрлила њега, смирила се, препустила... Љубав жртве и целата... Стајали су тако пар секунди а онда је трзај пауковог загрљаја скршио њено мало тело. Уздах јој се отео из малих уста. Задњи уздах, поглед укочен на њему, плач хиљада других мува постајао је неиздржив. Паук се облизивао грицкајући њено тело, њене очи, удишући њену душу... Све је брзо било готово. Нестала је сасвим. Само је једно мало крилце пало на патос.

Врата су се отворила, промаја је одувала крилце у моју супу. Сви су поново поседали на своја места и наставили да срчу. Наставили су празне разговоре о политици, времену, послу, као да се ништа није десило.

Пожелела сам да устанем, побегнем, плакало ми се... Пробала сам, али нисам успела. Јаке паукове нити су биле свуда по мени и чврсто ме држале приковану за столицу. Бацила сам поглед на људе за столом, кезили су ми се осионо, лизали супу са усана. Паук је стајао на рамену једном од њих. Намигнуо ми је. Наставила сам да једем, ћутећи...

СУРКО И ЖМУРКО

У малој трошној кућици без ватре и прозора, изнад шумовитог пропланка на крају села живела су два брата, старији Сурко и млађи Жмурко. Толико су били сиромашни да су морали да раде по туђим њивама а имали су само једну козу коју су звали Хранка.

По повратку са њива једнога дана није било Хранке. Браћа се одмах дадоше у потрагу за својом Хранком. Дубоко у провалији лежала је непомично са главом у хладу. Када су некако успели да дођу до ње, видели су да она у устима држи један предиван плави цветак. Због предивне лепоте ни Хранка није хтела да повреди цвет. Жмурко је полако извукао овај предивни цветић из устију Хранке и брижљиво га засади ту у мокрој земљи. У том тренутку коза скочи и отрча до куће а цветак рашири још више своје прелепе латице.

Жмурко није хтео да напусти плави цветић већ је ту лежао и спавао како би заливао и правио хладовину цвету. Ако га толико волиш, рече Сурко брату, донеси плави цветић у кућу. Тако је и било. Жмурко узео своју чизму, напуни је земљом и зали водом и ту стави лепо плави цвет. Први пут у свом дому имају тако нешто лепо да су за столом заспали.

Сунце је већ било високо на небу када су се браћа тргла из сна. Нису веровали својим очима, на њима је било прекрасно одело од свиле, на позлаћеном столу посуде од злата пуне хране а од собичка постао је дворца. На вратима стајала је плава лепотица огрнута свилом са бистро плавим очима и заносним осмехом.

Жмурко, рече лепотица, од данас сам ја твоја
принцеца а ти мој господар. Брат Сурко добиће дворац
са послугом а Хранка ће добити свилено руно.

Од тада живе сви скупа срећно и дуговечно.

МУВА

Мува му је слетела на нос. Брзим покретом руке је била отерана, али ево је поново и поново и поново. Био је дефинитивно пробуђен и разљућен.

Успео је да је убије, када ја слетела на кундак пушке. Узео је пушку да очисти флеку... Тада се појавио тигар испред шатора – убио је и њега. Ловац у каки униформи није био ђаиниста као ни тигар, а за муву – КО зна?

НЕВИЋЕНИ ВИЊАК И МИНЕРАЛНА ВОДА

— Бог не постоји, да Га има – до сада би био виђен! — почињао је убедљиво предавање кафански проповедник...

На његову велику жалост, предавање је прекинуо слеп човек с белим штапом. Прошао је поред стола-катедре, пришао шанку и наручио вињак и минералну воду.

ДРЕСЕР ПАСА

Када иде ка полигону за вежбу, све му изгледа као дресура. Време показује своје чељусти, поводац готово да спада са стварности која онда махнито се сјури ка њему у облику свих тих паса које дресира. Осећа и шапе пролазности које, чудновато по мекој трави страшно одјекују. Ипак пси пролазе тише, помислио је.

Снага мишића година, које има, сабила се и у та гипка тела паса који трче сада по полигону.

Мора да постоји и кућица за псе на Месецу, из које кидишу пси гравитације ка земљи, помислио је.

Осећао је као да лавез његовог умора одјекује у тим псима који сада вежбају.

Одједном погледа на улицу која пролази поред високом оградом заштићеног полигона. Обични пси без педигреа, изводили су вежбе сами од себе боље од паса које он дресира.

Људи мисле да је Зен нешто мистериозно, недокучиво. Баш чудно, јер основна идеја зена је једноставна: Многи од нас живе живот сомнамбула. Не доживљавају стварност онакву каква она јесте. Зен је вечни позив на буђење који је ту да нас извуче из снова на јави. Учење, које као и будилник служи да нас пробуди и омогући да видимо и себе и свет. Да нас, растеравши облаке наших мисли и осећања, доведе овде и сада. Једноставно, зар не!

Добар дан! Изволите! Живот на улици се не разликује много од вашег. Сви ми у граду смо под стресом, растрешени, препуни заблуда. Сви ми се понекад изгубимо. Али можемо да се пронађемо, ако то покушамо... Идемо! Крећемо на епско путовање у откривање свакодневице. Немојте да заборавите да се вежете.

Доротеја Маскарели

ПЕТ МИНУТА ИСПРЕД ХАПШЕЊА

Због високог притиска од стране једног пријатеља да заврши кратке приче ради конкурса, Д. је схватила да пише за конкурс кратких драма под радним називом „Пет минута испред хапшења“ те је поручила истом пријатељу да неће моћи у живот не само због Киншасе већ и због вариоле, коју можда не болује, али изгледа тако, елем:

Сцена 1.

Досадан интервју, онај стари кретен и још један са камером, амбијент спреман, иза Д. библиотека, гомила ситница и слика, флаша вина, подрум тај и тај, и витке винске чаше окренуте наопако,

К: Интересује ме ваше виђење ове ситуације, шта се заправо дешава?

Д: Свима нам се латентно дешава суицид.

К: Због чега мислите да је тако?

Д: Због свега овога што би у деветнаестом веку шетали по духовним циркусима, а не скида нам се са ч. добар део века.

К: (у камеру) Сеци ч., сеци ч.!!!!

Д: (преврће очима)

К: И да ли ви видите неко решење?

Д: Видим, параграф 511, што би рекао Х.-а.

К: Како?

Д: Интелектуална деликвенција.

К: (у камеру) Сеци параграф, сеци параграф!!!!

Д: (преврће очима)

К: Наставите

Д: Интелектуална деликвенција и иста таква аристократија, сви знамо да је нестала аристократија, бесмислена су сва ова трзања, али кад неко на улици виче „грофице“, ја се још увек обавезно окренем, мада све ређе и ређе неко на улици виче „грофице“, ако ме разумете.

К: Хвала вам, грофице.

К: (у камеру) Сеци q., сеци параграф!!!!

Д: Јебо те, смири живац, узми вино. (сипа вино)

Сцена 2.

Д. хавеловски седи и очекује куцање на вратима, вероватно размишља да ли због q. или због параграфа.

У ПОМОЋ, МОЛИМ ЗА СМРТ!

Мрак у тоталитарно подне. Црно. Дресирана киша сатире удављено породично смеће, мрцварећи импотентно јесење лишће. Немогућност на врхунцу крволочног оргазма. Голгота освешћене пропасти вришти у тмини црквеног уда. Гола празнина смрди на истину раскомаданог незнања, знојећи се у наставцима. Крај је увелико присутан, а Ја сам сàм. Угашено сунце. Угашена крв. Угашен безначајни живот. Ћутање. Опустошена сахрана у шупљим рукама капиталистичке стоке. Јефтина забава, прескупа забава. Дубока рупа, још дубљи јаз. Једна искомска глава, стотину раштрканих костију. Мокра стопала на зачељу колоне стидљиво напуштају изазов обора, без лакомисленог покајања. Провидни Исус пева хаосу нестанка. Киша сигурно пада у очај. Ја одувек мртав. Одувек сив. Одувек Ја! Понор разочарања обешеног тела, посољеног и у смрт затвореног тела. Недовршено васкрснуће на врху тупог ножа, смеје се. Мртво преживљавање и дубоки уздаси мртвих беба. Сјај и очај одране коже. Блудни младежи теку историјом. Луцифер звони, али нема Бога да отвори. Ја сам једини преживели метак у утроби Магнума 44. Спремам се да разнесем рођење које нисам желео. Пусте улице чекају расипање разнесених црева. Повлачим ороз, док вагине марширају у црвеним слаповима кича. Предсмертничко понижавање у савршенству крвавог монолога. Модрице, рупетине, пепео и ништавило. Изгорела црнина догорева на побеснелим леђима унапређене службе. Црви ме гледају у пораз. О чему црви ћуте док ме гледају? Огуљено небо гризе једнократне усмине др-

ског једноумља. Ледени стид исеченог мяса запљускује раширене очи.

Пупољци разбијеног мамурлука одјекују празним стомаком. Руке су ми у агонији. Бестелесна присутност гледа ме у лудост, без трептаја, без насиља. Слободан од речи, говорим. Слободан од себе, испаљујем метак у чело. Магнум 44 је одахнуо. Достојан презира, обожавам задах стрпљивог метка. Достојан презира и смрти, обожавам себе.

ТРИП

Свиће. Пробија се свјетлост у собу. Затвара очи. Опијена умором од ничега. Други пут када је дошла себи, већ је увелико дан.

Чује се сат на зиду. Лагано се окреће казаљка и одлази дан у ништа, као и јучер.

Подиге умртвљено тијело, одлази, онако сва са траговима постељине на лицу и још једне непроспаване вечери, диже се. Једва да промрља: „Добро јутро“. Креће се према шпорету, окреће лагано коло, ставља воду.

Одлази да се умије. Док се тихо посматра у огледалу, види уморно лице. Тек је устала, није јој јасно. Плаветнило испод очију предивно описује бесједу мисли у глави читаве вечери. Док пере зубе, смишља план за данас. Биће другачији, свашта ће да уради, десиће се тако пуно ствари. Гледа кроз прозор, киша сипа. „Не идем ја нигдје – говори.

Док сједа за свој мали прозор у свијет, гледа гдје све људи путују, нека имагинарна означена мјеста. Чита новости и глупости, између осталог, по ко зна који пут чита једну страницу која јој убија појам у глави, тако да има невидљиве шавове на устима, укочи је скроз, не може се смијати. Поглед окреће ка птици, цвркуће. Дивно. Иде да је нахрани. Дивно цвркуће, она у свом кавезу од решетки, а ја у кавезу од бетона. Смјешка се онако за себе. „Сита је, као и ја, доста да преживимо овај дан, без да и проговоримо – говори..

Чује се стари глас: „С ким причаш... – као и обично сама са собом и са птицом.

Слиједи редован сплет околности, прање суђа, доручак, опет прање суђа. Толико је добра у том систему колотечине, све у лету бацака и поставља на своје мјесто. Идемо сада да укључимо машину, то је врх дешавања данас, а тек стерање веша! Wuhu.

Тетура низ степенице, надолази, удише ваздух ван куће, испред куће, искаче мачак, мјауће. Треба и њега нахранити. Срећан је, милки погледом захвалности.

Отвара врата друге колотечине иза мреже поздравља родитеље.

Усиљено се осмјехује, али не иде то.

„Хоћеш ти икада бити расположена?! – Дерња се један добро познат глас, који сваки пут доведе до тога да се горе од ње осјећа, само зато што шути и изгубљено гледа у даљину. Само зато што данима није ни с ким нормално разговарала. Да, крива је, треба сви да се љуте на њу због тога што је поскочила и зафрљачила ногом дан. Треба бити весео, јер свануће сунце, говори себи биће боље.

Ово је један врло гадан трип, када сконташ.

ЉУБОМОРА

Десетак дана после свадбе, долази Смиља ћерки у госте. Да види како се сналази у новој кући и да ли је и колико укућани поштују, пазе. Зет је лепо дочекао, ћерка око ње трчкара, двори је, запиткује. Само свекрва нешто ћути и попреко је погледује.

Шта ли је ова моја то урадила кад од првих дана свекрва јој овако смркнута, намћораста? — питала се Смиљана.

Ивана скувала кафу и прво послужи свекрву, а мајци, иако је гошћа, да шољицу где је мало кафе просуто и у тацни. Мајка јој неће замерити.

— Мајка, па мајка. Ћерка, па ћерка. Мајци кафу сипала и у тацну, да покаже како је много воли, а мени само у шољицу — просикта свекрва.

Оливер Милијић

ЈЕДНИНА, МНОЖЕЊЕ

Изломи син седам хлебова за седам хиљада душа. И једоше сви, и наситише се. Пронађи други чинилац.

РАЗЛИКА, ДРУГО СТАЊЕ

Сребрни цар имао је дукат слободе неукротиве. Три сребрњака дивље неслободе: звецкала је смрт. У чему је разлика? Колика је цена неслободе?

ТРИЛОГИЈА

МАТЕМАТИЧКА РАЧУНИЦА

Пола су њихови. Једна четвртина су полтрони (улизице, увлакачи, чанколиски, утикачи, ласкавци, удворице... – прим. прев.). Осмина су користољубивци, уцењивачи и лјигавци. Шеснаестина не размишља. Ми преостали ћутимо у себи, и то ћутање смо довели до перфекције да нас не би развејао ветар.

ПОШТОВАЊЕ

— Хоћеш да те поштујем?

— Тражиш то од неког ко је у бушним и плитким ципелама по снегу ишао на факултет.

Радио преко студентске за џепарац.

Чекао да други положи испите да би од њих узео литературу.

Завршио факултет као један од најбољих студената.

Радио све и свашта да би прехранио породицу и у свакој новој фирми кретао од дна.

Чија су дела награђивана и ко је својим дугогодишњим радом стекао поверење и поштовање корисника.

Када би се сабрао сав прековремени, волонтерски и неплаћени рад, сада бих већ могла бити у пензији.

— Тебе, који си јуче завршио школу и преко политике се овде устоличио, без дана радног искуства?

Који мисли да све зна, а није овладао ни основном струком а камоли основним принципима управљања.

Мислиш да си велики? Када би могао себе да видиш мојим очима, требао би ти микроскоп.

Поштовање?

Е, драги мој, моје поштовање мораш да заслужиш.

ОГЛЕДАЛО

Кажу да тешка времена подстакну зло у људима да исплива на површину. Зато свако вече станем пред огледало и погледам се у очи. Гледам да ли се нешто на мени или у мени променило. Желим да чистог образа легнем у кревет јер моја дела васпитавају моју децу, будуће родитеље. Хвала Богу, и вечерас ћу мирно спава-ти.

О ЖИВОТУ

Размишљај, шта је живот... исцури, некако, не-
приметно. Релативан је његов садржај. Осим основних,
подразумеваних ставки, има он толико нијанси, да ни-
смо у стању ни да их побројимо. Кажемо, зачас оти-
шао... јуримо, као мачка сопствени реп, све у круг. Про-
макну и лепоте о које се саплићемо.

О ПЕГЛАЊУ ПАРА

Пробудим се, отворим новчаник, ниједну црвену
пару не видим. Од гомиле згужваних новчаница које су
претицале плаћањем црвеним, питам се шта је преоста-
ло. Туга. Испеглаћу их, помислим, да се лепше сложе.
Неће се скупити и смањити. Смањују се оне када уђемо
у продавницу. Сваког дана. Кренем од оних крупнијих,
браон боје, и плаве видим, има их неколико, за љубича-
сте могу деца да купе сладолед, а када дођоше на ред
оне од двадесет и десет динара, упитах се шта са њима.
Да ли да их оставим згужване? Кажу, количина пара на
свету је увек иста, само круже.

ШАТРО И ГИСТРО

Питали су ме колико дуго сам већ на овој планети. А ја нисам на планети. Ја седим на столици, у подруму једног реномираног престоничког клуба. Дошао сам овде привучен вилинским зовом с планине. Поред мене су две даме које на различитим језицима пишу нешто што би требало да буде налик овој причи, али није. Допутовао сам пробијајући се кроз лавиринт постера из подземне железнице и кроз гомилу веселих људи који су говорили на страним језицима и деловали као да су били окупљени неким много лепим поводом. Све време ме је пратила једна вила, која је инсистирала да узмем оловку из њене руке, али сам ја то ипак одбио, мада је у тој оловци можда био скривен списатељски дар, који је још од 16. века кренуо да кружи Дубровником, као и по просторима и међу људима који су на неки начин повезани с тим градом. Но, већ следећег тренутка сам схватио да сам у окружењу у коме је помало сумњив онај ко нема оловку у руци и ништа не пише. Тако да сам и ја морао да се упустим у мисију писања ове кратке приче, уз неочекивану помоћ Константина Александровича Феђина и његовог нимало кратког романа о једном необичном лету.

БУРА

Седео сам у бару поред плаже и мрзовољно испијао трећу метаксу. Посматрао сам пролазнике који су бесциљно лутали шеталиштем и продавце који су као пајаци обигравали око њих покушавајући да продају неку ситницу. Ваздух је мирисао на кишу и ветар се појачавао.

Таман сам хтео да се вратим у собу, кад угледах њу. Дуга нога провиривала је испод провидне хаљине, док јој је свеже опрана црна коса лепршала на ветру. Добацио сам јој на српском, док је пролазила крај мене, да ли жели да попијемо пиће. Подигла је главу и са широким осмехом, на скоро дечијем лицу, прихватила мој позив.

Била је из Србије, из војвођанске варошице. Причали смо о небитним стварима и готово да нисам ни чуо шта је говорила. Био сам опијен њеним осмехом и метаксом. Испили смо још неколико пића и позвах је у собу. Пристала је без поговора, са истим оним широким осмехом.

Страствени пољупци кренуше иза залупљених врата. Хаљина у трен ока додирну под. Клизио сам уснама по њеном врату, прелазио низ кичму, наниже, преко бутина. Осећао сам како јој се длацице јеже и како дрхти. Мирисала је на море и песак. Младаљачка кожа имала је сланкаст укус. Слушао сам њено ускомешано дисање и море које се разбијало о обалу. Била је млада и дивља, а ја, иако старији, ништа мање похотнији и разузданији од ње.

Негде пред зору, престала је бура, а она је обукла своју танану, белу хаљину и отишла. Поподне сам спаковао ствари и вратио се у Србију.

Прошло је десет година од тад, а ја и данас, кад сам на мору, а ваздух замирише на кишу и на буру, осетим онај сланкасти укус на уснама.

БРАК

Брак је институција без које је човечанство немисливо. У суботу га не треба склапати јер тада влада планета Сатурн која је уско повезана са несрећом. Не узимати деверушу са црвеном косом. Оне отимају мужеве. Ако вам приликом венчања испадне прстен, брак ће вам сигурно пропасти. Таква су веровања у мом народу.

Постоји сујеверје и за коње? На мојој свадби сватови су јахали коње различитих боја. Памтим своју свадбу као јуче да је била, деверуша са црвеном косом јаше на белом коњу упоредо са кумом. Не знаш да ли је црња кумова брада или пастув, који је подскакивао под њим. Бели коњи означавају несрећу, а и коњи којима су све четири ноге беле боје. Када видите коње шарене боје, треба замислити жељу док рзање коња означава срећу. Ја сам замишљао жеље и срећу, али је све указивало на то да ће ми брак пропасти. Мало је фалило, али је супруга то амортизовала и усмерила баш како треба. Имамо троје деце. Многи ми завиде на породичном успеху. Ја се некада осећам као бели, некад као црни коњ, а некада, богами, и као магарац.

НАШИ ПРЕЦИ ТО НЕ ЗАСЛУЖУЈУ

Да сам млађи, узео бих камен среће, будућност са тобом да поплочам, окове да са срца збацам, душа да ми се смири и да те не сањам више. Успомене да ми спере пролећна киша па да их здрушно поређам у споменар,

унуцима да их оставим. Ако их будем имао. Често их замишљах како се кикоћу чупкајући ми бркове, загледи у мене, питајући се какав је ово занесени старац. Када се смешим, прикривам тугу, срећан што имам децу, али забринут што их они немају. Друге се сада песме певају. Тужно је што више нико не иде путевима наших предака.

(НЕ)МИЛОСРДНИ АНЂЕО

Ноћ. Ни Месеца ни звезда на небу. Ни светиљака у граду. Не види се прст испред очију. Ни улице. Ходам по циглама, удишем прашину и опор мирис од експлозија. И задњи јаук утихну. Мук.

Само црквени сат нарушава мир. Ни тачно време да откуца ове ноћи. Стално, само по три откуцаја се понавља, као да је (не)милосрдни анђео сео на казалак. А не сме да уђе унутра где, после бомбардовања, леже по поду Свечи и Свети ратници, а да нису стигли ни своје мачеве да из канија извуку.

На апсиди, поред звонаре, једином несрушеном зиду, стоји Христос и исцељује мртве Свече. И наша нада.

Не знам како сам овде дошао и зашто сам од мог небеског народа. Не знам да ли је небо изнад моје главе или испод мојих ногу.

Међу срушеним свецима стојим у реду и хоћу да ме Христос причести. Хоћу међу мојима који су испод ових цигала. Овде је била кућа моја.

Ново зујање и нови прасак проломи небо над мојом главом и осветли Христа на зиду. Са црквеног торња ућута сат.

ПУТ ИСТИНЕ

Ноћ звездана. Стојим на пропланку. Кроз сумрак видим групу непознатих људи. Прилази ми средовечан човек: „Хоћеш да се увериш да Он постоји?“ Збунила сам се, ако пођем можда се никада нећу вратити. Моја савест – дајмонион, каже ми: „И ако се не вратиш, тамо су сви твоји.“ „Хоћу!“ Одлучно одговорих. Око мене се сакупише девојчице анђеоског лика. Полетеше као ластавице. Нека невидљива енергија вуче нас напред. Ја за њима летим не додирујући тло. Прођосмо кроз мрачни тунел. С оне стране остадох сама. Не знам куда ћу, хвата ме паника. Једна од њих појави се однекуд и рече: „Хајде, Он има Беседу.“

Док сам стајала не знајући куда ћу, испред мене се указа широк пут – друм.

С леве стране друма је полумрак и ниско растиње – жбуње, где су распоређени неки људи који нешто сакупљају. Цео овај приказ нејасан је у полумраку.

Са десне стране пута је осунчана велика равница – прелепа зелена ливада. На тој осунчаној страни успут пружила се огромна приземна зграда до чијег су улаза водила неколико степеника...

„Овде је“, рече девојчица. Пред улазом стадох. Врата су била отворена широм. Угледах препуну салу непознатих људи, њихови погледи су упрти у правцу одакле одзвањаше глас. Сала одјекује, дах ми застаде. Био је иза паравана. Нисам Га видела, али сам Га препознала по гласу. Упознала сам Истину и вратила се.

КРАЈ

Није желео да гледа крај. Није желео да види његово лице. Али крај је био ту, спојен неминовношћу са рубом човековог капута и зимским олујним ветром који није престајао.

Није могао истерати зиму из собе. Није је могао удаљити, одстранити. Баш ништа није могао да уради. Окренуо је главу.

Хладан ваздух улазио је у собу. Човек је удахнуо и последњи пут затворио очи. Да не гледа игру облака која настаје удисањем и издисањем ваздуха у хладној просторији. Хладној од зиме и стида. Стида што се догодило оно што није морало да се догоди. Да овако сам чека неминовност. Због нестрпљења да схвати друге. Због тежње да све држи у својим рукама. Сви су отишли. Али отишли да постојањем боје ваздух. За разлику од њих, он одлази у непостојање.

Прозор се заруменео од стида.

Ниједан звук више није имао смисла.

Постоје приче које не радују никога.

БОРБА

Моја борба почиње овде и данас. Ветрењача нема, али морам се борити. Достојни противници нису карактеристика овог времена. Треба наћи противника у себи. Ја сам најтежи противник. Верујем у себе и припремам се за напад. Када будем спреман, напашћу, не желим да борба буде непоштена. Ако не будем спреман, остаће питање да ли бих победио да сам био спреман.

Отворено стајем, гледам се у очи и изазивам на двобој. Борба ће бити до смрти. Задајем ударац, браним се, затим поново и овог пута погађам. Ударац је смртоносан. Падам са сузама у очима, видевши себе како плачем над собом. Жао ми је што умирем, али то је био једини начин да преживим.

Крила ветрењаче полако су се окретала. Она су вечна. Само ми, идеалисти, изнова узалуд умиremo са надом да ћемо се поново родити из пепела.

СТОЛИЦА

Нико не памти да се деда икада насмејао. Увек је био нарогушен и пргав. Нас, децу, често је грдио, псовао и вукао за косу и уши из неког само њему знаног разлога. И са осталим укућанима је комуницирао готово искључиво гунђајући. Нико никада није од деде добио ништа, ни најмањи поклон, мада је за то било много породичних прилика.

Када се деда разболео, купили смо му лепу столицу за љуљање у коју се закметио и читав дан је у њој проводио испред телевизора. Није он то од нас уопште заслужио, али породица је тако решила да, без обзира на све, на неки начин испоштује свог најстаријег члана. Из ње је пратио омиљене му скупштинске преносе и свакодневно водио неку врсту полемичког обрачуна са политичарима, посланицима, а често и са читавом владом.

— Аа... оће то! Вас ће да питам! — викао је и сиктао, и не ретко савијао руку у лакту и упирао средњи прст у екран или је махао оним патрљком од штапа који му је отац поломио када је једном покушао да га удари. — Чек, чек! Проћи ће и то ваше!

И прво што смо урадили када је деда умро је било да смо ту његову столицу избацили из стана у ходник. Након извесног времена комшија, врата до наших, питао је шта намеравамо са њом.

— Знате шта ћемо, комшија! Бацићемо је, него шта! Само да је наше очи више не гледају! — рекла је мајка.

— Али столица је сасвим нова. Просто је штета... — али га је отац прекинуо прозревши његову намеру:

— Знамо ми да је нова. Слободно је узмите ако вам треба. Не знам да ли ћете ме разумети, али она нас много на њега подсећа.

СЕДАМ ГОДИНА

Живот је овде одређен објективним околностима које су карактеристичне за место несреће.

Игром судбине мени је додељено тачно седам година без икаквог суда и пресуде јер случај је био сасвим јасан свима, а посебно мени.

Од вајкада је тако било и никада нико није успео да пронађе ни најмању олакшавајућу околност како би се та казна колко-толко умањила.

Дакле, тачно након седам година спонтано сам осетио олакшање и плућа су ми се аутоматски натанковала дахом слободе. Није било службених лица да откључају и закључају врата иза мене и да ме испрате, а нико ме ни напољу није чекао. Зато сам једноставно кренуо негде било где мислећи да не могу да промашим и да ћу се одмах наћи на плодном тлу судбоносног места несреће.

Стрпљиво сам и веома детаљно анализирао сваку стопу и стопостотно сам се уверио да је након толико времена готово немогуће пронаћи и најмање парченце огледала. Дакле, преварио сам се, тачно је оно што се прича да након седам година лице места на коме се инкриминисани случај догодио губи статус места несреће. Биће довољно само да у најближој радњи купим ново огледало и да наставим да живим овде уз обавезан опрез и посве нормално као да се ту никада ништа десило није.

МАЛИ МЕДВЕД

Ја сам највећи јунак у историји Дренице иако је мој отац ухапсио шиптарског вођу у Другом светском рату. Не на превару, него на бесу. Рат је већ одавно био завршен, али њега нису успевали да ухвате.

Отац и вођа балиста знали су се одавно. Ишли су заједно у школу у време Краљевине. И кад се све, после много крви, завршило нашом победом, албански вођа се дуго скривао од наших потера. Кад му је досадило, преко јатака је поручио моме оцу да ће се једино њему предати, јер му верује. Свако други би га одмах ликвидирао, без суда и части.

Предао се на договореном месту, у неком потоку. За успомену је мом оцу поклонио пиштољ, прави колт какав сам касније виђао у каубојским филмовима. Отац га је спровео у затвор, обезбедио суђење и херој непријатељског нам народа је осуђен на двадесет година робије. После десетак одлежаних, добио је неке слободне дане и побегао у Америку.

Али ја сам се једини за опкладу рвао с циганским медведом тог првог школског дана давне 1963. године, иако у новој одећи. Једном годишње су нам је куповали, али ја нисам жалио гардеробу. Циганин је натерао мечку да игра, а онда питао све нас: „Ко је јунак да се порве?“

Сви су се препали, само ја не. Имао сам већ дванаест година и нисам се бојао никога, ни од људи, ни од животиња. Дохватили смо се и ваљали по прашинама, а медвед није успео да ме савлада. После су ми причали да је Цига трзао ланац и тако ме спасио да не бу-

дем згњечен. Свеједно, иако сав прљав и исцепан, победио сам.

Ни отац се није превише љутио. Рекао је само, кад сам стигао кући као са бојишта: „Скини то и дај мајци да ти опере и закрпи. У томе ћеш целе ове године ићи у школу“. Али кад сам одрастао и кренуо на велике школе у Београд, пружио ми је онај колт и ништа није рекао. Све сам већ знао: јуначко оружје се не даје свакоме.

Душан Петров

ДИЛЕМЕ НА ТРАВИ

Испрва се све чинило ок и мислио сам да ме неће оставити... али преварио сам се.

ЗЛАТНА СРЕДИНА

„Знаш ли ти Миле за оног Rotshilda што су га појели људождери?”

Упитао ме Гавра после 20 минута ћутања од наплатне рампе.

„Нисам чуо.”

„Па да... један из њихове фамилије, био мало на своју руку, волео да путује свуда док га нису садзгали неки домороци у прашуми... док ти њима објасниш да си Rotshild..

Оставио је недовршену мисао... настала је нова тишина у ауту.

„Ма да л’ ти схваташ шта ја теби хоћу да кажем брате?”

Повисио је тон... скренуо сам поглед ка њему чекајући да ме просветли...

„Ево, узмеш тог људождера и њега ставиш скроз доле на неки замишљени цртеж... дивљак, јеби га... а богати Rotshild је на врху лествице друштва, јел’ тако?

„Па тако је.”

„Е, па све између њих двојице, то ти је људски род...”

Дао сам десни жмигавац и кренули смо да се одвајамо са ауто пута.

ЗЕМЉАНИН

„Успјела сам! Створила сам Земљанина! Моје руке су га створиле!“ – повикала је Нинхурсаг и запљеснула рукама.

„Одлично. Ја ћу припремити купку за прочишћење. Нека се једном од наших узме крв. Анунаки више неће морати радити у рудницима. Створили смо замјену. Земљани нека носе јарам. Створили смо калуп по коме ћемо их производити у низу“ – рече Енки.

„Вољела бих да ми дозволиш да сјеме Земљанина носим у својој утроби. Да ја будем мајка-утроба“ – помало стидљиво је упитала Енкија.

„Теби припадају све заслуге. Али, мајка-утроба ће бити моја супруга Нинки. Добићемо Земљанина на нашу слику и прилику“ – одговорио је оштрије него што је желио. Нинхурсаг је била добра и вриједна помоћница у његовој лабораторији.

Али, једно је бити научница, а друго мајка – помисли Енки. Из размишљања га прену њен глас. Звучао је цинично:

„Правимо их да буду робови. А шта ако су и Анунакији тако створени? Можда је и нас неко створио у лабораторији да будемо његови робови?“ – подсмјешљиво га је упитала Нинхурсаг.

„О томе нека неко други размишља. Ми имамо још много посла. Није лако играти се богова. Зато на посао“ – кратко је одбрусио и узео епрувету.

РАЈ У РУКАМА

Опијен, слуђен, распомамљен одједном деловао је том кругу ненавикнутом да га види таквог – сцена када након дугог ћутања (које је већ боло очи) на нечију опаску само, стресавши се, промумла: „Ништа ми није!” – одбруси им тихо, али оним грозничавим тоном, погледа и даље одсутног, усредсређен сав на своје руке у којима је, склопљеним у извесном грчу и чудном јединству, држао пажљиво, као највећу драгоценост нешто готово живо, што је сваког часа – изгледало је – могло да се измигољи и да измакне – јер прсти би му се као под неким унутарњим набојем у благом попуштању начас размицали и опет нежно, пазећи да то не повреди, стезали, кријући га од унакрсних погледа и заштитнички и љубоморно, чувајући од уљеза на начин у којем се граница између оданости роба и деспотске самовоље брише, губи, нестаје – и то набусито „ништа ми није” које затвара све прилазе требало је (без обзира на опште ишчуђавање) да потврди само једно: да ће у тако мало опипљивог мира овог пута стати све, све што му преостаје, и благосиљајући препустиће му се по сваку цену и без остатка и бар на кратко уистину срећан – удаљен најзад од свега што се овде, сада и убудуће, да измерити и изрећи.

ЗЕМЉА

Учили су нас да је ово земља сељака. Земља јунака. Ослободилаца, првог и иних ратова. Земља са небеским народом. Сад прочитам да смо и земља развода. Мало пре тога сам прочитао да смо земља са највише неудатих тридесетогодишњакиња, бар у Београду. Некако испада да су увек жене криве. Неће да се удају за сељаке. Неће да живе на селу. А тек удовице да буду – не желе. Искрено, не би се нешто растајале са телом да постану део небеске свите. И ту ти онда наши сељаци, јунаци, квазиинтелектуалци и други половњаци удри по женама. Неко руком и ногом, неко језиком и пером, понеко и половном идејом.

Али нису нас учили да је ово једна сиромашна земља и народ. Не традицијом, не историјом и културом. Духом сиромашан народ. А сад и материјално сиромашан. Те му то дође и у анегдоти о сарми, сиромашан у сваком погледу. Једно је кад имаш купус и месо, у просеку сви једу сарму. Али овде нема меса, остаде само купус, да не кажем боранија. И како онда да не будемо земља развода и неудатих стасалих жена. За кога да се удају? Мислим, ја се не рачунам, већ сам ожењен. За брак, породицу потребна је економска стабилност и сигурност. Исто важи и за културу.

Плашим се да ће ова земља полако и сигурно постати земља небеског народа. Земља без народа. Земља без културе. И временом земља без историје.

А можда нам буде и боље за две године, како рече премијер (који пут већ?). Поудајемо те неудате снајке. Декретом забранимо разводе. Стиснемо се мало. Не-

ко мање, неко више. И ето нама благостања, економског, а оно носи са собом и културно. Можда се онда и овај небески народ мало приземљи.

Ваљало би.

МАРШ

Тог дана је гледао кроз прозор и проматрао начин којим људи корачају по улици, темпо којим корачају, њихове изразе лица, њихове појаве. Учествовали су у маршу, а да то нису ни знали. Сједио је на дрвеној столици, јединој преосталој од четири, некада давно одлично уклопљене уз стол који чак и није био купљен у комплету са столицама. Био је свјестан свог неминовног учешћа у тим маршовима. Био је свјестан да ће и он кад тад бити, као што је већ хиљаде пута и био, једна јединка, један дио у читавом том механизму не баш плански покренутом. Његово постојање је иронично велико пошто је готово непримјетно. Знао је некад гледати, и на неки начин се дивити оним итекако увјежбаним маршовима припремљеним за величање организација, нација, војски... углавном апстрактних ствари. Али што је тог дана гледао кроз прозор, било је без претходног тренинга, али ипак синхронизација није изостала.

Уз шкрипање столице проузроковано његовим љуљањем, са усхићењем је одлучио да се придружи свим тим људима на улици. Свјесно! И био је сретан.

ДВОР

Пре него што је покушала да се извуче из раскошне балске хаљине, Маргарита Тереза у огледалу примети одраз својих родитеља, и даље не померајући главу.

„Перспектива, шта је то перспектива?“, питала се, док је пас пред њеним ногама подизао и спуштао главу.

Веласкез рече да је доста за данас.

САБИНА

Угледни психоаналитичар тада први пут угледа ту сломљену жену испред себе, не схватајући у том тренутку да ће то бити највећа љубав његовог живота. Логично, она још увек није била његов пацијент, а он је већ био ожењен и отац двогодишње девојчице.

— Ви патите од хистерије — рече хладним гласом, гледајући њена бедра.

ГРОЗНИЦА

Ледена хладноћа струји просторијом. Нетко би рекао да су зидови склони рушењу и да ће мразни вјетрови све из собе разбацати по некој новој чудној стварности.

Мислим да сам у једном тренутку чуо крик, а онда се јутро утишало и као да је престало постојати. Нису се чула звона оближње цркве. А требала су се већ јавити, дан најавити. Очито је – трамваја више нема. Нема ни аутомобила. Ту и тамо до мене продре неки изобличени глас. Ријечи су нејасне, артикулација збуњујућа. Заправо, с гласовима и без њих, у глави ми влада поприлична конфузија. Као да ме нешто огромно, а непознато, спречава да покренем мисли. Немам више ни једну сувислу мисао, осим помисли да моје мисли нестају у развалинама рањеног мозга. А кошмар све је већи. У тисућинкама секунди све што ми је доступно пропада, а мене тресе све снажнија грозница.

Хтио бих бити... а не знам што. Хтио бих отићи... а не знам камо. Хтио бих опсовати... а не знам кога.

Корак по корак. Јавља се једна упоришна точка – ноћас сам био нешто од чега се не може побјећи. Грозим се од помисли да сам учинио нешто лоше, зло некоме, макар и непознатом.

Не плашим се кривице. Али ја не знам јесам ли крив. Не плашим се оптужбе, али не знам зашто бих био оптужен. Од мучне неизвјесности гори ми цијело тијело. Не знам да ли постојим онакав какав сам био прије кратког времена. Но, грозница ми не нуди ника-

кав одговор. И плашим се да сам полудио. Све што још знам сабија се у кратку мисао: ја сам компјутер. И на-пао ме неки нови страшни вирус.

САСВИМ ОРДИНАРНА ПРИЧА (ПОСВЕТА РИТМУ ЗЛОЧИНА – ДОБРИ ДУХ ЗАГРЕБА)

Рудолф је радио као мајстор за кућанске апарате, хтио је бити музичар или барем сликар, астронаут, кад је био млад. Док је звонио на врата, није ни слутио како ће му овај поправак промијенити живот или можда неће.

Загребачка улица, број 3 код Павловић, перилица за рубље пушта воду. Већ је знао унапријед развој ситуације, отвара жена очајног тена, стан заудара на кисели купус који се крчка у лонцу, из споредне собе одјекује плач бебе, док уморни муж за столом попуњава листић спортске прогнозе покушавајући одгонетнути на који начин је могао изгубити Арсенал код куће послје водства од 2:0; пет минута прије краја, а њезина стара мајка сједи у столици за љуљање и глади сивог препреденог мачка у крилу. Идила.

Међутим, врата није нитко отворио. Већ се мало премјестио са ноге на ногу и виркао, послушкивао не мрда ли се нешто иза врата, а његово шесто чуло старог искусног мајстора говорило му је „нешто није у реду“, можда је погријешио адресу, док се у дубини своје умјетничке душе надао, напокон, детективски заплет, раскринкаће кријумчаре дроге, спасити дјеву бајну сигурне смрти, а у новинама ће осванути Рудолф Б. (39) сасвим обичан грађанин – јунак дана.

Позвонио је поново, одговора нема, нисам ја те среће помисли те остави подсјетницу и одлучи отићи. Док је петљо око кваке, случајно отвори врата и тамо не угледа...

... дана 12.10.1987. у Загребачкој улици, бр. 3
пронађен је мртав инсталатер Рудолф Б. (39). Смрт је
највјеројатније наступила због затајења срца...

КАКО ДА ПОЧНЕМ?

Сваки наш сусрет ме подсети на онај виц „...Боже, дај да добијем на лотоу“, а горепоменути одговара „Уплати, човече, уплати!“

Мој пријатељ, јада ми се већ годинама „... да објавим књигу, кратке приче... да истерам то из себе!“ Благ и пролећни дани, све чешће се сусрећемо, попијемо кафу, поразговарамо. Он понавља своју муку, питам га што не пише, следи дугачак списак разлога, који завршава речима „... и једноставно, не стижем.“

Предлажем му да ми исприча бар нешто од онога „што му се врзма по глави“. Имам времена, ставићу на папир, после можемо још да дотерамо и „... биће ти лакше, важно је само да кренеш“. Договорено.

„Ма, да, само не знам како да почнем!“

„Смисли за сутра почетак, па се видимо.“

Сутра је било „... за сутра“, а у међувремену, дошло је и лето. Имамо добар разлог да се виђамо, попијемо кафу, критикујемо...

На растанку довикује „... решио сам, сутра почињемо!“

(НЕ)ЗАДОВОЉАН

— Како си, пријатељу?

— Добро је...

— Жена?

— ... још 25 оваквих година, а после можемо и да мењамо.

- Деца, слушају?
- ... како смо се надали, добро смо се удали, син даје годину за годину, а мала је одлична.
- Посао?
- ... како би могло да буде, добро је.
- Немаш разлога да се жалиш.
- Немам, ... у ствари, размишљаам да нешто напишем, одсвирам... организујем.
- Ма, мрш бре у...

СОБА

Напољу киша, тешка, трула, мрзла. У соби смо. Њих шест, изгубљена партија шаха, пола пакле „Беста“ и ја – врећа костију.

Загледан у звучник затворског разгласа слушам грозоте слободног света. Пажњу ми привлачи расправа сапатника.

Собом одјекују речи тетовираног мамлаза:

Колико змија може да поједе гладан мунгос?

Ниједну, будало. Мунгос не једе змије, он их само дави – промрмља неко.

Не улазим с њима у расправу, али се питам има ли ту симболике, са питањем које ми се данима врзма по глави. Колико година живота може да ми поједе гладан систем? Ако су систем и мунгос исти, неће ме убити ова робија, само ће да ме дави. Можда је одговор ипак у мени. Слушам властито срце – куца досадно. Једноличан ритам за једноличан живот.

Бежим из мемљиве собе. Бежим од себе. У мрак. Поглед ми прикован на дрвену краљицу. Јавља се ново питање; Колико зла краљица може да поједе гладних пиона? Можда сапатници имају одговор. Они све знају... Ма нек се терају и они и мунгос и систем и краљица, враћам се себи, скидам окове са срца, слушам грозоте са затворског разгласа и слободан режим на решетки.

КАВИЈАР

Ко је појео мој кавијар? — питала ме је.

То ме је питала сасвим озбиљно, а њене очи су биле широм отворене. Знао сам да ће се њене очи брзо напунити сузама ако наставим да је гледам па сам, зато, брзо скренуо поглед. Знала је да сам то учинио ја. Живели смо сами, а лопови немају обичај да упадну у нечију кућу, поједу кавијар и оду.

— Рекла сам ПОЈЕО, разумеш ли ме? Могао си ми оставити бар мало — наставила је да ме разара — да га бар пробам. Врло добро знаш да, можда, више никад нећу ни видети кавијар. Да ли је био укусан? Кажи ми.

Ћутао сам. Знао сам да ћу, ипак, ја бити тај ко ће заплакати. Одједном, она је извадила свој стари кофер, онај исти који је имала кад смо се уселили у НАШУ кућу. Отворила га је и почела да пакује своје ствари.

— Оставићеш ме због кавијара? — питао сам је.

— Ти добро знаш да то неће бити због кавијара. Он је само слика...

Није завршила реченицу и на томе сам јој био захвалан. Убрзо је отишла, а ја сам добро знао да то није учинила због кавијара. Нити било чега другог што би за њу представљало ситницу. Плакао сам.

СВАШТА ЧУЈЕМ

Прохладна касна јесен. Зора је. Враћам се из сеоске продавнице. Идем према својој кући која није далеко. Размишљаам што треба свe окопати док се вријеме не поквари. Ходам средином коловоза. Нема аутомобила, а ни људи на улици. Одмарају. Чују се врапци на огољелом дрвећу и на жицама бандера. Чују се и коке, кокодачу. Ваљда су снијеле јаја. Оглашавају се и пијетлови у исто вријеме, као да су и они заслужни за снешена јаја. Што су пијетлови умислили, да и они носе јаја? Свашта.

СРПСКИ СТАНДАРД

Ма шта произвео у Србији, то овде нећеш имати коме да продаш. Народ једноставно нема пара. Можда то и није у потпуности тачно, али је тачно ово да ма шта ти произвео, а што ти доноси какав-такав новац, то ће одмах узети да производи и твој први комшија. Неће ти дозволити да се само ти обогатиш и да само његова крава цркне. Ако се прва претпоставка узме као тачна, а кажем, углавном је тачна, онда се лако да закључити да свој производ морате да извозите. Ту сад настају проблеми. озбиљна тржишта имају озбиљне стандарде: Ту су стандарди Европске уније, руски, амерички, па иду Халал, илалах, селам алејкум стандарди, или како се већ зову. Онда наш човек крене да прилагођава свој производ тим тржиштима. Успе, али на крају, гледано из нашег угла, то више не личи ни на шта. Изгуби свој облик, намену и сврху, као и душу пресликану из тела произвођача. Србину је то мало битно. Важно је да су паре ту и да је постигао стандард. А за душу – ко те пита!

БОРБА

На Тргу Маркса и Енгелса, Никола Пашић.
Загледан у њега, младић у телу средовечног про-
лазника...

КОТА 33

Клати се жути аутобус и бацака по бољевачким
рупама, као бесан. Развигла дубоку прашину, не жале-
ћи, у густе облаке, кроз танани јулски сумрак. Стежући
ранчеве и пецарошке штапове, не успевамо да задржи-
мо дан. Остане осмех, набујају мириси, мириси лета.

Опори мирис реке, тамо иза насипа, иза шумарка
засањаних топола. Вижљав мирис сребрнкасте рибе на
прстима. Сочни мирис печеног mesa и сласних, румених
бресака, под устрепталим, сеновитим крошњама.

Разблудни мирис влажне коже, опрљене сунцем,
од кога смо бежали у жустру савску матицу.

Гледамо се и немо преплићемо прсте и осмехе...

ЉУБАВ, ВЕРА, НАДА

Млада пркосна женица с напором гура инвалидска колица у којима седи њена седмогодишња кћер. Преко реда улази у лекарску ординацију, не осврћући се на непријатна негодовања осталих пацијената. Опрашта им јер не знају како душа боли кад је чедо у питању.

Мрзовољни лекар погледом пита.

„Желим дете да водим у Рибарску бању“, гласно ће жена.

„Желиш?! А да л’ може?, набусито ће лекар.

„А што не би могло?“, смирено пита жена.

„Па, госпођо, зато што ће социјално сутра мене да риба што сам написао упут. Уосталом, да сте ви свесни чињенице, као што нисте, да ту лека нема, не бисте ни тражили бањско лечење“, одговара незаинтересовано лекар.

„Господине, и да сам свесна те чињенице, нећу да је будем свесна. Да сте ово дете видели пре годину дана, не бисте ми то рекли... Но, то је мој и њен успех, никако лекарски! Уосталом, ко вам је дао право да убијате њену и моју наду? И не брините, због нас две нико вас неће рибати! Довиђења!“, у једном даху изговори жена и крену ка вратима.

„Чекајте!“, похита лекар да је заустави.

„Да чекам? А шта то? Да још једном пред дететом убијете веру у боље сутра?“, расрђено узврати жена. „Хвала докторе. Ви сте све рекли. Потражићу неког ко је свесно изрекао Хипократову заклетву.“

Врата се с треском затворише. Пацијенти се кре-
веље, мислећи да ју је доктор избацио због прекоредног
уласка. Жена поносно диже главу и изађе на улицу.

„Мама, да ли је тачно да ја нећу проходити?“,
пита девојчица сломљено.

„Није, сине, тачно. Борићемо се нас две!“, рече
мајка, гутајући јецај.

„А што је лекар рекао да нема лека?“, поново ће
девојчица.

„Да је прави лекар, то никада не би ни рекао“,
одговара мајка, а кнедла у грлу је дави.

„Али ми сада не можемо у бању!“, шапну дете.

„Можемо, не брини. Снаћи ће се мајка!“, одсеч-
но ће жена.

„Како кад немамо пара“, завапи дете.

„Позајмићу, срећо. Ићи ћемо у бању“, рече жена
размишљајући од кога да тражи позајмицу.

„А шта ако је доктор у праву, ако се залуд му-
чиш, мама?“ заплака девојчица.

„Ништа није залуд, сине. Никад не дозволи да ти
безосећајни људи убију веру и наду. Без љубави, вере и
наде нема живота. Нас две их имамо и морамо их сачу-
вати“, рече жена бришући сузе детиње а своје склупча и
сакри у дубоком понору душе.

АЛЕФ

Спуштали би завесе да им поглед не побегне као олуји бесмисла која је напољу беснела. Киша непрестано пада, прети да ће обрисати све што постоји изван њиховог круга. Њено тело расуто по постељи. Огрнута његовом кошуљом прилази му с леђа и стави длан на раме. Напољу киша прети да напослетку обрише и време. Око њега лете речи, чудесни лептири бајке и сна. Ловио би их и чувао у малој кутији за накит, чекајући да се измешају најчудесније боје, којима ће створити своје Велико дело. Она би полако отварала кутију и миловала њен садржај погледом. Упалили би се зрели кестени у њеним очима и та је топлина грејала његову јесен када би га обузела жеља за одустајањем. Обузео би га страх. Знао је да њој некад недостаје бљесак олује. Да чезне за капљицама кише које спирају обичност са лица. Задрхтао би сваки пут када би уловио нову нијансу. Једног јутра отворио је кутију. Лептири су излетели и шаренило је испунило собу. Вриснула је успаничено. Уснио сам средиште свог космоса. И све што сам видео у тој тачки свих тачака почињало је и завршавало се у твојим очима. Обећала си да ћеш остати док не завршим роман, Ло. Писаћу изнова. Сакупљаћу лептире пажљиво, пењући се по највишим литицама среће и пливајући по најдубљим вировима бола. Док их сакупљам, полако ћу нестајати и на крају потпуно нестати, сјединивши се са својим Делом. Са њим у рукама, ти ћеш отићи. Тада ћу бити спасен.

ХАОС

Захваљујући свом добром владању, А. С. је пуштен из лесковачког затвора где је био због више туча и ометања јавног реда и мира, али је убрзо поново ухапшен због неке туче, осуђен и смештен у Казнено-поправни дом у Нишу. Није одслужио целу казну јер су и овде уочили његово покајничко и смерно понашање. Пустили су га на слободу.

Сада, као случајни саговорник, седи са мношвом за столом у кафани „Стара Србија”, пије и огорчено псује политичаре, тајкуне и уопште све што нам се дешава у последње време. Упорно ме наговара да га ударим да бисмо се побили, да га ухапсе, те да се он опет врати у затвор где једино може да се понаша уљудно и дисциплиновано, што јесте у његовој нарави, и где влада ред и мир, а не хаос какав је сада ван затвора.

ФРКА

Еј, брате, јеси чуо, она Маргита се смувала са Љубом Злобом. Да шизнеш. Скапирала сам ја одмах да се они домунђавају. Све мислиш да су то жваке, да то зихераши само чешљају језик, а оно чупаво: типос декинтирао, па збарио Маргу. Она сија лову, а он лузер на факсу, лузер и као калауз мајстор. Ма испушена лула! Заћорила се па никако да мућне чонтом. Које су јој то труле форе? Није она његов пајташ, бре. Брате, она на истој дасци са тим мудросером! Знам да она преферира буцоване. А сад, усосила се, а он се испрђује. Ако је уштопам, можда и избегне фрку. Еј извини, мора да палим!

ПИЈАЦА

- Кол'ко?
- Дај ми једно пет-шест кила... Кол'ко ти је кило?
- Петсто.
- У бре, петсто...
- Да пакујем или не?
- Пакуј, пакуј. Него ме само чуди – кад је по-скупело? Скоро је било четиристо...
- Видиш да је инфлација. У продавницама ти је још више. Иде до петсто триес, кол'ко сам чуо.
- Откад је то мржња тол'ко скупа?
- Е – откад?! Откад памтим нешто мора да се једе...
- Па, мора, слажем се. Али много... што је много – много је.
- Могао си и љубав да купиш – ако ти је ово много...
- Не – то никако.
- Знам ал', кол'ко чујем, поново је појефтини-ла. Дају и неке попусте – на велико. Купиш пет – доби-јеш шест, платиш десет – добијеш дванаест...
- Ма нисам ти ја у том фазону... А кол'ко је? Чисто... онако... чисто ме занима?
- Двеста осамдесет кило. Само... ја то не др-жим. Још откад су донели онај шугави закон о раздваја-њу робе. Али, зато сам набавио нове ствари – завист ти је само сто педесет, пакост двеста педесет, гордост само двеста динара.
- Имаш још нешто?

— Имам! Имам досаду – најновије врсте...

— Кол’ко?

— Четросто. Ал’ – има да се навучеш и да долазиш сваки дан да купујеш. Знаш каква је (љуби прсте) – мма! Еее! Имам и ове нове пакете меланхолије. Уз то добијеш пакет суицидних осећања и два паковања морбидарије.

— Не, нећу ништа. За сад је довољно.

— Добро – моје је да понудим.

— Нема љутиш.

— Е – има! Јуче ми стигло...

— Ма нисам то питао... Ај видимо се!

— Шта ли је овом?! Сам спомиње а неће да се љути?!

ЦУНАМИ

Подигао се талас као кућа!

Ма каква кућа, као планина.

Помодрео од љутине, полетео низ сопствену стрмину, запенио врховима решен да се судари и понесе све пред собом.

На обали га је чекала неверица и ход залеђен у трену.

У сну га нису сањали а хитрина којом је напредовао није будила ни опомињала.

Опет је природа показала неукротивост, опет нас је окренула тренутку и вратила пролазности. Опет нас је природа учинила мањим него што смо иначе мали.

Или нас је вратила на праву величину!?

ПЕСНИК И ТАМА

Песник је прочитао причу „Отимач тела“, Стивенсона. Затворио је књигу у којој је била та прича. Одједном се нађе у кишовитој ноћи, сличној оној с краја поменуте приче.

Испрва тама му је деловала као књига, листови те књиге били су страх, јутро, плусак. Али оно што је било чудно је то да је та књига таме покушавала да прочита песника. Песник брзо склепа неки пејзаж од таме око себе. Прво је створио птицу, дрво, камен. Онда схвати да их је створио од непомичности ноћи. На дрво он обеси реч *смрт*. Кад је боље погледао, схватио је да је обесио реч *живот*. Омча коју је створио од своје личне таме и која је до малопре стезала и реч *живот* и реч *смрт*, прхну као птица.

Правна птица таме коју је створио од непомичности ноћи жалила се што није створио и небо. Сва тама нек игра улогу неба у овој ноћи, рече песник.

Тада птица таме слете на камен таме који је створио песник и рече – једном сам обесио небо за своју реч *свет*, а небо је скинуло омчу и претворило је у моју вечну таму. Тад књига таме баци на песника неколико својих речи. И сада и песник и птица таме и камен и дрво већ читавау вечност покушавају да открију које су то тајанствене речи.

ПЕСНИК ДЕТЕКТИВ

Песник је затекао писмо на столу. У писму је писало да је убијена реч *јутро*. Ноћ поче да пише некролог поводом тога. Песник уђе у замак ноћи да би истражио случај. У замку ноћи није била присутна само ноћ, морала је да изађе изван да би видела некролог који пише.

Тама у замку ноћи повери му се да реч *јутро* одавно није напуштала своју собу у замку. Туговала је за песмом јутра која је била до њене собе пре него што је побегла из замка ноћи. Све собе у замку ноћи биле су закључаване прекором ноћи. Соба речи *јутро* била је закључана два пута, јер је дан после убиства речи *јутро*, сећање на реч *јутро* гурнуло реч замак низ степенице замка. Реч *замак* је поломила само прво слово своје речи *степенице*.

Песник виде да су ствари замршене. Руком замахну и са зида свуче детектива таме да оконча случај. Детектив таме је истраживао, истраживао и закључио да је реч *јутро* убијена слогом оног непознатог и тајанственог у самој речи.

Детектив таме је закључио – али то није једина реч јутро на свету, чим напустимо замак ноћи, пронаћићемо још неку. Тако песник и детектив таме и учинише следећег јутра.

МОРА

Падне дубоко, и види сав бесмисао људског постојања. Све мане и пропусте личног трајања. То траје, а онда се диже, и храбри се. Сам је. Није лако. А треба опстати у маси. Када би то било лако?! Мора да се бори. И истраје. И опстане. Мора...

ОНО ПАРЧЕ НЕБА ИЗНАД ТЕБЕ И МЕНЕ

Седео је испред мене, на корак само. Гледах како у шољицу кафе успије шећер. Много шећера...

„Слатка кафа, горак живот!“ – рече.

Тренутак у коме заћутах. Тренутак који ме је вратио неком прошлом времену. Подсетио неких времена у којима смо другарство мерили подељеном ловом за куповину пива и заједничко испијање истог. Тренутак који ме је подсетио да у животу не можемо све имати. Да су важне ситнице, они детаљи живота као што је овај, ова кафа, разговори, ћутања.

Све оно што желела сам да кажем, прећутах. Можда мој поглед није научио ту лекцију ћутања, па ме одавао у сваком моменту. У неким другим сасвим обичним, безвезним причама, затурисмо одговоре на нека давно постављена питања...

КАО ЗОМБИ, ИЛИ ВАМПИР

Увијек се изнова, напосто младалачки ентузијастично, одушевим младим људима с истим наизгледним особинама. Хтјели би позитивно мијењати свијет, искрено се одушевљавају добрим идејама и реалним ауторитетима, жељели би радити што воле, помагати другима... Не могу се начудити због чега се неке рутине извршавају на очигледно неучинковите начине, због чега се нешто ради комплицирано – кад би могло посве једноставно... Зашто се нека врста посла презентира као нешто јако тешко и дуготрајно, кад је заправо потребно само мало времена и добре воље... А онда се младим људима покаже да није пожељно хтјети мијењати свијет и уходани поредак, на начине које није потребно детаљно описивати (вјеројатно је на Западу нешто боље, а на Истоку још мало мрачније). Па им испуне главу једностраним причама о неправдама (прешућујући неправде које су њих изњедриле), о томе како добри људи нису тако добри (јер своје недостатке наводно одлично прикривају), аргументирајући због чега треба радити мање и смањити очекивања околине... Ти зомбији их угризу и претворе у исте сподобе, или им ти вампири исишу крв, па их инструирају како да они сишу крв другима. Међутим, као у случају виђења голотиње, не видјех ништа што нисам видио већ и раније. Па стога, на крају, као једини излет из уобичајености ове познате пуно пута испричане приче, могу примијетити само да сам очекивао да ће описани млади људи ипак нешто дуготрајније и упорније пружати одређени ин-

тензивнији отпор. Што би свакако било одлично упориште за реалнију вјеру у бољу сутрашњицу.

РЕЛАТИВНОСТ СЕКСУАЛНЕ ПРИВЛАЧНОСТИ

Сексуална привлачност није посве релативан појам, јер је тешко да би наводно нормалан мушкарац с презиром одбацио атрактивну старлету, макар врло једнократно. А нормална сувремена жена би се ријетко кад одлучила напустити Billa Gatesa, осим ако јој он одлучно одбије гарантирати да ју неће замијенити млађом, или у случају да она сама није сигурна да може пронаћи богатијег и успјешнијег. По поједностављеној формули, жене привлачи моћ, а мушкарце добар тјелесни изглед, па не постоји превелика дилема хоће ли једној просјечној дјевојци бити привлачнији симпатични занесени Servantes из Малог Миста или пак антипатични социопатски менаџер. Насупрот, мало је вјеројатно да ће једном мушкарцу бити привлачнија Angela Merkel од Angeline Jolie. Укуси и неукуси се разликују, а срећом за све нас, постоје и одређена одступања од уобичајених правила.

МИР, БРАТЕ, МИР*

Петар има собу која гледа на реку. Обожава да се закључава у њој. Уђе, окрене кључ, навуче тешку завесу и седне у мрак.

Размишља.

— Ако бисте могли да дате савет великој групи људи, шта би то било?

— Не мислим да треба да саветујем било кога.

— У реду, добро, ако бисте могли да дате савет самом себи у време када сте имали осамнаест година, шта би то било?

— Бити невидљив.

— Да ли сте били у стању да постанете невидљиви?

— Не баш.

— Какав би ваш живот био да сте то могли?

— Нисам сигуран, али бих вероватно био остављен на миру.

БЕРЗАНСКА ПРИЧА

Био сам брокер неко време током светске економске кризе 2008. Све је кренуло наопако. Ствари су биле толико лоше да се мој шеф упуцао у својој канцеларији. Причало се да је изгубио десетак милиона долара у трговању ван берзе. Најчуднија ствар била је то што је последњих дана био веома срећан. Никад га тако

* Стих из песме „Слушај ’вамо“ бенда „Римтутитуки“.

расположеног нисам видео. Увек је имао строги израз лица. И никада ме не би позивао у своју канцеларију из било ког другог разлога осим да му, с ногу, реферишем о стању на тржишту.

Пре него што је заувек отишао позвао ме је, понудио пићем и повео разговор о „Звезданим ратовима“.

ЈЕСЕЊА ИМПРЕСИЈА

Пожутело лишће. Уметникова палета јесењег дана. На чашицу разговора две жене у црном – црне вране пред долазак студени под благим вихором листопада. Домаћини купују поврће – за зимску салату крај топлог камина. За друге – зимска хладноћа због штедње електричне енергије. Задовољство на клупама – одушак дрвећа. Последњи топли дани пред зимски мраз. У нашем смо кварту. Кафана. Мушкарци играју карте. Препиру се. Повишеним тоном. Живи су. Без обавеза у својој доколици. Подељена самоћа и пензионерска мизерија. Уз топао чај песникиња пише своју сликовиту импресију поред усамљене жене са новинама. Пас из кварта натмурен. Длака му се најежила уочи доласка студени. Као јастучићи лишће разних боја пада на кола која су ту већ одавно паркирана. Један по један лист. Данима у тихом сивилу кварта. Бешумно дрвеће саосећа моје мисли као у сликовитој импресији. Лист који пада. Један завршен живот. С доживљеном љубављу или кроз пустош?

ЏЕМ

Каже ми да је тај џем нашла по сниженој цени, на акцији, пита да ли ми се свиђа, ако ми се свиђа, да купи још две тегле кад узме у понедељак још један кредит (трећи).

Отварам теглу и мажем прву палачинку. Она се ди на столочици крај шпорета и сипа тесто у тигањ.

Гутам прву палачинку и већ очекујем питање. Дobar је, одговарам.

Следи друга, трећа и четврта палачинка. Крај. Укус је одвратан, резак, сладуњав и блутав као смоква здробљена са лубеницом и лимуновом кором, рецимо.

Одлазим у своју собу а желудац почиње да реагује.

Пушим цигарету и разговарам сам са собом. „У ствари, џем је срање“, кажем себи; и требало је да тако кажем, намеравао сам да то кажем.

РОЂЕН И КАО „ОБАВЕШТЕЊЕ“

Након рођења постао сам и „обавештење“, на основу телеграма *Хвала на обавештењу*. Телеграм послат од оца. Телеграм који, наводно, мајка и дан-данас чува, а о чијој ме је штурој садржини редовно обавештавала када је на нож долазило до свађа са оцем. Тражила је, ваљда, да се на тај начин, као клинац, прикломим њеној страни, поткупљен тим „аргументом“.

Глупости. Она је патолошки лажов, алкохоличарка-таблетоманка; он, неписмени преварант, циција,

алкохоличар. Сјајно. Шта сам онда ја? Овако: све то заједно збрда-здола. А што се тиче телеграма: смешно. Чак и прихватљиво и, истинито.

ЉУДИ И ЛУТКЕ

На нечијим сновима такође постоје браве, али се у њих може ући. Само у првом лицу. То значи с оним једним јединим, ненатовареним маскама јер ако у позориште можеш преточити делове сопствених снова, од њих не смеш правити представу, још мање циркус. Била би то онда гротеска испреплетана од пенушаваг нестајања, једна осакаћена стварност, неубедљива и неспретна у свом подражавању која би само збунила романтичарски поглед префињеног посматрача.

Одрон у пејзажу. Ко ли би то пожелео да ослика или опише?

Мада, људи би се и даље смејали, учтиво или неукусно и бљутаво исмејавали. Вреди чути та два различита смејања истовремено а не казати ништа. Ово чистог срца, незлобиво би приметило две помешане стварности вешто упаковане у уметничко дело док би оно друго, срачунато, измичући погледима, мрсило конце из свог буњишта онима на сцени као да су људи лутке. Тај раздражујући и разарајући смех зато и служи, превртању. Људи у лутке. Само, треба узети у обзир да људи услед мало лудости и заноса могу доспети у стање благог поремећаја из кога обично успевају сами да се врате себи, тј. у положај у којем се најбоље осећају. Лутке су пак, без коначног у ваздуху и са „луткарима“ који их мрсе, нестабилне и било би крајње неозбиљно када се ни лутке ни људи не би покретали негде изнутра или бар једно од њих.

Али и рај у паклу био би могућ да им се репови често не умрсе.

СНАГА ПА(М)ЋЕЊА

Пијачни дан.

Од тезге до тезге вуче се жена с торбом у једној а штапом у другој руци. Иако зрели плодови маме са сваке, њој ништа није довољно добро. За супу. А онда их угледа. Њене некадашње муштерије, старац и старица растрчаше се да је услуже, као пре неку годину она њих док је продавала панталоне. Помисли, ови људи напокон имају оно што јој треба а и права лица којима би могла да се изјада.

Причу о свом напаћеном животу почиње и завршава кроз сузе — Е, некад сам могла и реп волу да ишчупам а сад, ево ме, идем „са палицом“, нит она може без мене нит ја без ње.

Док се продавачица упиње да је утеши сопственим искуством, веома корисним и употребљивим говорећи јој о својим унуцима и пословима којих има преко главе и који одвлаче сву њену пажњу, старац одмерава јадну жену и с неким миром само њему знаним додаје — Много памтиш.

ЧИКЛИЋ

Бацио је опушак цигарете и силовито га згњечио ђоном лаковане ципеле. Одавно је донео одлуку да остави пушење, мада је сазнање да то никада заправо неће учинити било још старије. Тргнувши главу са увек одвратног призора смрвљеног дувана и папира, усред-средио се на циљ ка којем га је живот водио. Ове вечери, као и претходне и сваке пре тога. Пред њим је стајао мостић, а испод њега река у црном жубору.

Полако је дошетао до лампе коју је неко поставио на самом прилазу маленој ћуприји и стао под њено обзарје. Чврсто је зажмурио и покушао да се присети свега. Осећао је како срце почиње да му лупа све јаче, а вене на врату пулсирају.

Одлучно је отворио очи са намером да крене. Мисао га је понела ка огради моста и даље преко ње, у амбис тишине. Али стопала су му остала чврсто прикована за тло. Корење израсло из његових пета пробијало је влажни асфалт и чврсто се хватало за древне седименте испод града, старије од људи и живота.

Читаву вечност се борио да куковима, коленима и свом снагом својом одвоји ђонове црних ципела од земље. Није успео.

Коначно, пулс поче да му се смирује, а бубњевци из ушију да одлазе у даљину. Окренуо се, запалио цигарету и слабашним кораком кренуо назад, остављајући иза себе светиљку, мост и три капљице хладног зноја на прљавом асфалту.

Вратиће им се сутра.

ОТПУСНА ЛИСТА НОВОРОЂЕНЧЕТА

Рођена вољом неког другог – поуздано се зна да није њеном, на планети Земљи вољом неког трећег.

На одређеном континенту вољом неког четвртог и одређеном месту, вољом неког петог или шестог, као женско дете, вољом неког седмог.

Порођај је ишао нормалним током све док болницу као и област око ње није осветлила (пре)јака светлост – зато основано сумњамо да је комета.

Рођена у одређеној држави која је вољом неког осмог и надаље, постала умножена држава која неретко мења имена.

Не можемо знати у колико ће држава живети ово новорођенче уколико се не буде померало са места и какве ће то последице оставити на њега.

Рођена као здрава беба дуга 160 цм, тешка 49 килограма и 300 грама.

Од тада је почела да се смањује до тачке – у стогодишњем рату.

Новорођенче отпуштамо из болнице без оцене из горе наведених разлога.

ЕНИГМА

Данте, који је ово круг?

АВАНТУРЕ МИНИСТРОВОГ ПЕНКАЛА

Потписивао је све папире пенкалом. Он је старог кова. За њега је то врхунац осећања сопственог остварења – што може да се потпише на званичним државним документима својим пенкалом.

Мада, и оно се чудно понаша. Радило је савршено, до скоро. Сетио се, после, када је размишљао, да се то први пут десило на оном великом уговору који је требало да потпише. Велика страна инвестиција, дуго се причало по медијима пре потписивања. Велика инвестиција, и за њега. Званично потписивање уговора, и он седи, узима пенкало, и хоће да се потпише, кад – ништа. Продрма мало пенкало, проба опет – ништа. Новинари снимају, блицеви севају са свих страна, и асистенткиња која им је дала уговоре на потписивање, дискретно му даје своју хемијску оловку, и тако се потписао. После је проверио пенкало, све је било у реду. Помислио је да је то случајност, и није више размишљао о томе.

После је, такође, потписивао разне папире, и пенкало је радило. Али, чим је требало да потпише онај диван папирић преко кога је требало да се угради двадесет посто, пенкало опет – не ради. Друга страна му је пружила своју хемијску. Образац, да кад год је требало да потпише неки баш добар договор за њега, пенкало није радило, схватио је када је прошло неко време и да се овако нешто десило довољан број пута.

Размишља да му ово ради опозиција.

ТУРИСТИЧКА ПОНУДА

Ми можемо прошетати Кинеским зидом или ући у Нотр Дам или у Колосеум или у цркву Светог Петра, можемо посетити Кремљ, можемо ући у Лувр... Али слободу, чистоту и смирење наћи ћемо само у природи коју човек није оскрнавио, тамо треба тражити савршенство које се не може наћи, али му се може приближити, тамо у пустињи...

О ДОБРОВОЉЦИМА

Ако вам насилно одузму слободу, повратићете је и опет ћете постати човек. Ако се добровољно одрекнете слободе, никада више нећете бити човек.

Зоран Тодор

СМРТ ПРИНЦЕЗЕ

Тунел је вриштао.

Његова обла присутност, појачана јаким светлом, које се бљештавим кругом завршавало на крају, било је последње што је видела, док је плава крв бојила њена стопала и нокте у црвено.

Убеђена да се вози у рај.

СМРТ ПРОЗНОГ ПИСЦА

Задовољан садржајем, писац се убио приповетком.

Преминуо је док се плашио тек написаном причом, коју је шапатам испричао себи у мраку.

КЉУЧЕВИ ДУШЕ ИЛИ ОД БЕСЕ ДО ФЕРМАНА

Одувек сам веровао да је сваки пут само дуги повратак у детињство, у далеке, поетизирани пределе завичаја, макар из њега ни стопу не макнули икада. И она загладаност у оснежене сеоске врхове на периферији, она туга над зашикареним игралиштем сред пољанчета, онај мук над отупелом грамофонском иглом у порцуланској посудици, онај сетни осмејак над фотографијом са железничке станице... ништа су друго до тихани и тајновити повратак у детињство. Верујем однекуд да нема одласка који тамо не оконча.

И верујем још, да са на тај пут неизоставно мора кренути једном у животу, макар то био једини или последњи корак који пружамо. И да онај ко се на тај пут није одважио, несрећно тумара унутар велике илузије о неизмерном мноштву стаза, јалово заваравачући себе да се некуд тобож креће, и да се канда негде другде може стићи. И да је могуће умаћи од жала и носталгије.

И, одувек сам на свој пут, куд год он наизглед водио, кретао са потајном надом да ћу у неком обрису негдине, тик изнад хоризонта, наслутити танку траку белог облачка и са њим бешумно сићи на обронке једне планине чије име више не смем поменути, тамо где сам са оцем, кроз орошене букете пољског цвећа, јурио у сусрет пропланцима са којих се плавичастом бистрином разливао живот. И онај весели одјек пискавог ми гласа који овом хладном ноћи худо студи сећање и тишину.

Не, не кажем да је моје детиње срдашце остало само тамо, исувише давно се збило зло а друм окренуо

од немила до недрага. Остало је неке туге и на неким другим пропланцима...

Али, авај, са минулим годинама, од када је срце отежало а корак постао неодлучнији, од часа када је душа почела равнати живот, више од разжуборених пролећних вода, много више од прозечног небеског свода, од високих влати папрати и замаховињених букових стабала, од тога много више, сећање завејава мирис дивљих малина и чудан сјај очевих очију. Ето, ка њему ходим одавно већ...

...И питам се: Хоће ли прозборити неко човеку оном из нигдина, што је међу преорао, и на пут ми застао, да му не падне на ум да заиште кључеве душе, јер тај што му је бесу дао да може дојахати Али Ризиним коњем и обавити смену страже на београдској тврђави још како зна да је сваки вакат привремен и да већер фермана од очевих суза нема. ...Док сунце са Истока изгрева.

ЗИД

Сетих се у позни сат, враг би га знао зашто (ваљда зато што тај никада не спава, ваљда?), једног зида се сетих... Не оног што се канда из васионе може видети на планети, у земљи једној големој, не тог, јер тај уистину и не постоји, нити пак оног молитвеним сузама обливеденог (Има ли, напоследку, зидова крај којих се не плаче, гласно или немо?). Чак ни оног што се по једном граду зваше, не могу се сетити којем, и након чијег нестанка заникоше обноћ зидови до неба, из река и планина, кроз прошлост и истину, зидови хладни и влажни какве свет још видео није.

Сетих се у позни час, заверенички, једног зида
што је душу располутио и на све стране света замакао.
Зида једног од азгана сазданог. Па се питам невесео, да
л' се мени зби ил' недрагу мом? И што ли памтим још,
ако, веле, морам, заборављати?

Огреховљен сав. И сам.

БИРАЊЕ НА ПИЈАЧНИ НАЧИН

Док је жена на пијаци зналачки бирала робу, мој задатак је био плаћање и транспорт изабране робе.

Код тезге са лепо изложеним парадајзом, који је продавац хвалио на сва уста, женино бирање црвених, рајских плодова било је прекинуто одсечним речима продавца: „Не дирај с руку! Нема бирање!“. Жена ми је појаснила да без опипавања никад не купује, јер је више пута била код куће непријатно изненађена оним што јој је увалио вешти продавац.

Са одобравањем сам размишљао о том женином ставу. Присећао сам се својих погрешних избора, када сам се на изборима превише ослањао на причу и изглед кандидата.

Да сам бар могао да их мало пропустим кроз шаке и добро испипам са свих страна! Тада бих осетио да ли су кандидати довољно чврсти и зрели, а не, као што се после показало, сасвим меки и недозрели, са приличном зеленом крагном! Могу ли лако и на брзину да се скувају? Да нису можда превише ситни, предвиђени само за декорацију? Да ли су обли, плъоснати и прилично попуњени или благо издужени, са израженим ребрима? Да ли се очекује да трају или су намењени само за брзу потрошњу у свежем стању? Да ли су лако подложни даљим прерадама у специјализованим кадровским кухињама? Приметио бих да ли се иза ушминкане спољашности кандидата не крију неке деформације или чак трулеж, што би се и по мирису осетило, а касније и потврдило многобројним аферама! Опипавањем бих утврдио да нису можда престари, па се већ дуже времена ву-

ку по разним изборним тезгама многобројних продаваца магле! Проверио бих да ли им је та интензивна боја природна, или је пак разним третманима политичког преживљавања само вештачки на брзину промењена!

Па кад све утврдим и уверим се да ми је у шакама „шкарт“ роба сумњивог порекла, са задовољством бих кандидате притегнуо мало јаче, тек да им осетим ребра!

ПРОДАВАЦ НАДЕ

Недавно смо на позив пријатеља присуствовали презентацији неке специјалне креме, звала се „Max turbo life“ или нешто слично. Привучени смо били речима да се ради о једном потпуно новом, универзалном препарату на бази неке чудне биљке са врхова јужноамеричких Анда, где живе стогодишњи домороци.

Фасцинирало нас је да готово нема болести коју ова крема не лечи! Наглашено је њено превентивно дејство на све врсте карцинома и кардиоваскуларних болести. Није забележено да они стогодишњаци на Андима болују од ових болести. Осим тога, крема је лечила ћелавост, гојазност, смањивала боре, диоптрију и простату, деловала је против каријеса, шуљева, астме, гастритиса, реуме, главобоље, повећавала је потенцију! Потребно је само да се води рачуна о редоследу третирања. Коришћење захтева стрпљење, јер се позитивни ефекти осете тек после дуже употребе.

Цена није баш била мала, али пошто здравље нема цену, жена и ја смо купили по кутијицу на три рате. Желели смо да се превентивно обезбедимо, посебно од

карцинома, а и да се лечимо, јер смо себе налазили у бар половини наведених болести!

Када смо након три месеца потрошили садржаје кутијица, нисмо приметили неке битне промене (мада ни превентива није занемарљива). Знајући да је неопходна дужа употреба, решили смо да наручимо нову количину. Пошто се на телефон водитеља презентације није нико јављао, морао сам лично да одем на наведену адресу. Тамо сам некако пронашао само његовог оца. Непрестано је кашљао и онако гојазан, наборан, ћелав, са наочарима велике диоптрије, наликовао је човеку коме је хитно потребан третман фамозне латино креме. Некако је успео да ми објасни да нема појма о продаји неке креме, да му се син недавно оженио, отишао од куће и сад са тастом продаје по кванташима неке тракторске приколице!

„ПОПА“

Моје је дете ових дана купило жути капутић. Прелепо јој стоји, као да је за њу кројен и он ме је на моменат вратио у рано детињство и сетио ме на мој први управо жути капутић. Причала сам јој да сам га добила од баба Катичине унукe Бојане, боље речено, тата га је зарадио, јер је много тога учинио тој породици и никада није наплатио свој рад. Добила сам га када сам кренула у забавиште давне 64. и носила га све до четвртог разреда. – Можеш замислити, рекла сам јој, како ми је стајао са шест година, када сам га носила до своје непуне десете године.

Тако малој и ситној досезао ми је до пета, још мало и могла сам прашину да бришем за собом. У забавишту су ми се деца подсмевала и звала ме „попа“. Чезнула сам ја, потајно, за лепим капутићем и ципелицама какве су носиле моје другарице Дула и Снежа и ..., али ја сам имала жути капут и кринке, увек за број веће.

У забавишту је постојала једна велика просторија где би, по доласку, на чивилуке окачили своје капутиће и полице на којима смо одлагали ципеле. Сваки пут када сам скидала свој огромни тешки капут и изувала своје ружне браон кринке, крадом сам посматрала друге капутиће и ципелице. Били су, тако окачени и поређани, лепи као на каквој ревији или у радњи. Пожелела сам да неки од њих пробам, али како.

Питала сам васпитачицу да ме пусти у WC. Пошто је он био на другом крају дворишта, морала сам да се обујем и капут да обучем и ја сам тада, као каква дама, пролазила крај препуног чивилука, изабрала најлеп-

ши капутић и обукла га, а онда сам обула, по мени, најлепше ципелице и стрчала у двориште. Шетала сам по дворишту загледајући час капут, час ципеле, вртећи се као балерина, заборављајући због чега сам изашла.

Остала бих вероватно још у дворишту да ме васпитачица кроз прозор није посматрала и позвала да се вратим у учионицу. Видела је да сам узела туђе ствари и да нисам ни ишла у WC и, наравно, када сам се вратила, прописно ме казнила. Стајала сам у ћошку, са рукама на леђима и посматрала другу децу како се играју, не схватајући где сам погрешила.

Па ја нисам никоме ништа украла, само сам хте-ла на моменат да будем лепа као и друге девојчице, а не „попа“, како су ме звали.

РАЗМИШЉАЊЕ О СМРТИ

Понекад размишљао о смрти, непристојној, злонамјерној и нетактичној дами. Посвуда гура нос, не поштује приватност, не држи до младости ни до старости. Дође ми да је ни не зовем дамом, не знам зашто се ипак задржавам на том називу. Можда из навике или из опреза, тко зна што смјера оваква неуљудна.

Кљуца ме као опаки стршљен, грицне мало од мог дана, мало од ноћи, мало од лета, мало од јесени, мало од памћења, мало од сјећања.

Што ли си се залијепила за мене? Иш, иш!

Слатки сну, јеси ли то ти? Нисам те препознала!

КИШНИ ШТАП

Сâм. Посуо је своје наго тело пепелом са огњишта свог племена. Утрљао је пепео у кожу и погледао у разливено небо.

Одавно је хтео да се роди. Сећа се када је мајка примила његов Дух својом утробом. Данас је тим истим духом послушкивао речи што их је ветар доносио из пустиње. Кренуо је на пут да сакупља земаљске знаке као дарове Неба, за време неприлике. Налазиће их у семењу, у корењу пустињских биљака, у мислима животиња и прозирној кишној капи. Скупљаће их редом. Не ради тога да их има! Скупљаће их у мудрој незнању, без сумње и питања, кад год му велика птица кружи изнад главе, и спремаће их у тоболац окачен на раме.

Правио је кишни штап. Када га буде направио, запечатиће му уста и сачувати га за време суше. Дуго треба да га пуни? Кратко треба да га пуни? Треба! Сунце пржи. Испод језика ставља каменчић са кога је побегао гуштер. Вид му се земаљски мути... Среће стопе својих претходника. Чује звук најтежих корака са Граница. Њуши траг жена које беже као деца, а онда поново беже, као жене с децом. Види титрај бола и увреда што за њима јуре из логора Белих људи. Види траг своје мајке што измиче судбини која се само одложити може. Болесни духови су смислили магију. Беле жене у белим хаљинама их купају за беле мушкарце. Уче их да пију отров, да мисле и клече пред злом у белим кућама што звоне, а не дишу. Утискују им страх у стомаке уместо хране. Беле им куће немају Небо јер се од њега крију. Људи великог, белог страха што терају друге да им

га носе! Њихови тешки закони – њихове тешке хаљине. Њима децу да доносе, све док дар сунца не избледи са коже његовог племена. Смета им живот у очима и језику *ђаба*. На стид их подсећа. Чупају га батинама из грла његовог народа, а онда га муче белим језиком који камени ум и не зна да лети.

Види делфине на обалама постојбине. Види храбру, изровану Земљу жена и чује њихов зов што нуди утеху и пружа пут. Види мушкарце, ратнике, како лутају пустињом украдени за пород...

Слетео је на узвишицу и стао на једну ногу са дугим копљем као ослонцем и кишним штапом као надом. Сумрак је пламтео на обзорју, клањајући се свом краљу без ичега.

ЗАПИСИ РАЗОЧАРЕЊА

Казалке на сату се тихо окрећу док ноћ полако тоне у сан. Сан о пропалим идеалима.

На свету више није остало довољно душа да сања. Па сада звезде просипају своју вилинску магију по мрачним улицама давно заборављеног света... људскости.

Тротоари су мокри од напуштених жеља. Цесте блатњаве од туђих, ваших, наших, заједничких грехова. Колективних. Укаљана вода мржњом тече кроз сливнике.

А растргнути смисао, људскост човечанства висе са грана највишег дрвећа. Ван домашаја.

Расе, која је застранила...

НЕСХВАЋЕНИ ХАРИ ПОТЕР

Управо сам на индиректан начин била исмејана због мог фаворизирања Харија Потера.

Због чега?

„Зато што је дебилан”, судећи према студентима једног погрешног факултета.

А зашто?

Зато што сам сувише стара да бих ценила ингениозност нечије маште и креације?

Вероватно.

По милионити пут у животу сам се осетила као странац, улез, карика која се не уклапа. А као да сам могла и да помислим да ћу овде бити кључ који откљу-

чава браву. Не, никако. Ја сам зарђали кључ, изрезбарен и обликован маштом и сновима, а брава коју покушавам да обијем је гвоздена творевина реалности.

Околина овог света ме упорно пљује напоље из свог ждрела, док покушавам да пронађем своје место у овом врлом суровом свету.

Док нас глупост не уништи...

ЛЕЖАЊЕ ПЛАНЕТАРНОГ ГРАЂАНИНА СИЗИФА

Планетарни Грађанин Сизиф је лежао у Кревету Љуљушкања и овако размишљао:

Данас је овде преподне. Као и у свим пристојним деловима Васионе. Добро је лоше и лоше је добро, мада је добро и даље добро, а лоше је још увек лоше. Тако му то дође. Тако и никако другачије.

Сунце је благонаклоно. Оно зна да делује лековито и не уме то да злоупотреби. Због једног правог почета може да гране. Па тако и данас.

Осетило је оно шта сам урадио, шта сам приуштио себи у ово преподне. Моментално ме осветлило. Светли већ 15 нимута и нема тенденције наоблачења. У ствари, 15 нимута по мом времену, по вашем вероватно само 4 нимута и 26 секунди. Као што би и на Озорксу за тамошње живље светлост трајала, по њиховој слободној процени, минимум 20 нимута.

— Ако не и више. — отело би се неким.

Сунце даје живот, а чак и кад одлази даје нешто добро: прилику за слатки дремеж који води до снова.

Иста ствар као и са Таламудима, ако им затражите на зајам пар главица гуџлија, они ће вам без размишљања у очи рећи да су примили само пола плате и да њихове газде више уопште не занима количина ископаног уранијум-опека кристала нетешког дијаманта. На тако нешто, преостаје вам једино да се вратите натраг у своју хиџу, треснете вратима и пољубите своју zgodну ојцу и загрлите ваша два сирића, једног од 11 минолта и другог који је тек напунио 4 минолте.

Не треба их ипак кривити што су такви. Таламуди припадају породици лептира. Због ветра су тако нервозни.

Онда, одједном, планетарни Грађанин Сизиф више није размишљао. Он је, наиме, заспао...

НОВЕ АВАНТУРЕ ПЛАНЕТАРНОГ ГРАЂАНИНА СИЗИФА

Планетарни Грађанин Сизиф је стајао на бини постављеној на Тргу Новотарија и овако говорио окупљеној светини:

— Дан увек одагна ноћ. Све док се ова не врати двоструко јача. И тако увек, непрестано. Онда још кажу да је тешко допрети до истине. Ето, видите, ничег једноставнијег. Сматрам да сам прилично временски уравнотежен. Немам неке веће прескоке.

— Ех, да, лако је теби да причаш. — зачу се из гомиле. — Кад си прошао кроз временско закривљење и окусио ужасе тунела бројчаника.

— Па да, у праву сте. — одбруси им он. — Али, јебем му сунце, ја сам тај који је морао да збрише пола ратника племена Оштре Крофнице, да нагузи Антилиду, краљицу речних рукаваца, баци на плећа Непобедивог Дебељка, мазне му Чаробну Узицу, одлети на Тристосису, постави Узицу на место, све их спаси губитка доколице (што је, ако баш хоћете да знате, за њих равно смрти) и врати веру у екологију, здрав живот и вакцину, њихова три врховна божанства добра.

Ето, тако им он каже. Неће да га сматрају за неког проклетог ветерана. Кукавице смрдљиве. Он је, бре, јунак, ето шта је. Лупнуо је јаја и оном чаробњаку Ла-

хору и целој његовој свити. Ено их сад иза решетака. Малолетне девице су коначно безбедне. Збрисао је те манијаке. Јуначина је, бре.

А светина га гледа, обарају погледе, пућкају дим из апарата за увлачење и одлазе, покуњени. Јер знају шта ће се десити. Знају да ће планетарни Грађанин Сизиф високо поскочити, тргнути ласерњак и опалити звездицу. Знају да ће се реинтегрисати у најближи бар, накривити катодну цев, послати пољубац бармену и шапнути му на уво да му натоци оно најјаче – забрањени тониклер. Знају да ће га онда попити и чекати да почне да делује.

Једино никада неће научити да само тако време може постати невидљиви савезник.

НОВИ ЧЛАН ПОРОДИЦЕ

Сви у кући смо били пресрећни када смо добили принову. Жена га је унела умотаног и пажљиво положила на кревет. Био је баш мали, загасито црн и толико леп, да смо се сви одмах заљубили у њега.

Док нисмо скидали поглед с њега, између деда и баба, стричева, стрини, ујака, ујни, тетки и тетака, жене и мене кренула су зачикавања на кога подсећа изгледом.

Одмах је постао љубимац свих укућана. Стално је био у центру пажње. Сви су му прилазили пажљиво и нежно га дотицали.

Жена га није испуштала из крила. Деци није дозвољавала да му се приближе. Смешкала се док га је додиривала, а он је испуштао различите звукове – плач, смех, уздахе, пиштање.

Кљукали смо га разним стварима. Када бисмо били у некој недоумици, набављали смо стручну литературу.

Због њега смо остајали будни до касно у ноћ и рано се будили, али нисмо жалили. Малишан је постао толико драг, да нам никада с њим није било досадно. Гледали смо у њега као у некакво божанство. А и он нам је узвраћао тиме што се стално мењао и забављао нас.

Кад су наступили врели дани, поред малишана смо укључивали расхладне уређаје. А када је захладнило, утопљавали смо га, да му се нешто не би догодило. Посебно смо га чували од вируса.

Стално смо страховали да ће га неко угрозити када нисмо код куће.

Ишли смо с њим у шетњу, у паркове, на путовања...

Морате нас разумети, јер смо исувише везани за наш једини и драгоцени лаптоп.

МОРОН

Одлучио сам да почнем да похађам курс енглеског језика у реномираном Институту. Долазио сам два пута недељно на часове и током три месеца на почетном курсу сам научио основе граматике и значење најчешће коришћених речи. На крају течаја организовано је полагање. Радио сам тест, па су ми професори после постављали питања. Углавном, добио сам некакав папир на којем је писало да сам и на писменом и усменом делу полагања успешно савладао прву етапу са оценом вери гуд!

Затим сам купио компакт дискове, речнике и приручнике, па сам по једној познатој методи сам, без било чије помоћи, даље учио енглески језик. Био сам упоран, слушао сам изговор, понављао речи и покушавао да склапам реченице, као и да разумем шта говоре гласови на снимцима. Није било дана да нисам вежбао и тако скоро два месеца. Напредак је био видљив, а могао се и чути, а што је најважније, ја сам био задовољан.

После врло кратке паузе од седам дана, решио сам да ангажујем професорицу енглеског језика која ми је преносила своје знање два пута седмично по сат и по времена. Индивидуална метода увек даје најбоље ре-

зултате, па сам брзо напредовао, нарочито у погледу конверзације.

После свих мојих напора да у зрелим годинама научим језик Шекспира, имао сам разлога за задовољство.

Сада коначно могу да пратим информативне, забавне и спортске програме домаћих ТВ-станица. Не гледам више у екран као теле у шарена врата када се у извештајима, преносима и репортажама из Београда и других српских градова помињу ивент, стејџ, саунд, пик-ен-рол, коуч, кид, тинејџ, фешн вик, фрик, и остали шит.

И ја понешто андерстен, док вочинг ти-ви, са вумен енд чилдрен ин мај хаус, како не бих био тотални морон у домаћим оквирима!

УЛОГА ЧАНТАВИРА У СВЕТСКОЈ РЕВОЛУЦИЈИ

Кроз Чантавир је пролазио Е-5, магистрала континенталног значаја, па су сироти пилићи, гуске и мачори гинули у мноштвима при сусретима са позаспалим возачима холандских шлепера и турских цистерни, а богами и бициклисти су на једвите јаде живе главе износили.

Док се Југа распадала, Чантавирци су се после залудних кукумавчења по покрајинским буџетима, одлучили да надвожњак над кобном магистралом изграде самодоприносом. Иако је пола села покупила намргођена војна полиција, па су се углавном потуцали по Славонији, мало помало паре су се скупљале по цену одрицања, жестоких породичних свађа и обазривих псовања државе и сеоског одбора за самодопринос.

Годинама су се радници појављивали, па нестајали, али новаца никад довољно. Стално би се проглашавао недостатак средстава и мештани би изгласавали нови самодопринос. Гомиле што цевче пиво пред дућаном су постајале све бројније, јер је мало ко могао поднети звоцање кућне полиције због бесмислених трошкова из ионако опустошених кућних фондова.

Најзад се десило чудо и над чантавирском деоном трансевропског коридора попут дуге се уздигао безбедан прелаз. Мужеви су се вратили кућама и стали паметовати женама, а кокошке, бициклисти и мачићи више нису имали разлога да дрхте при помисли на подивљале шоферчине.

Ако ме рачуница не вара, то чудо је трајало три дана.

Једне ноћи, препуне сирена и породичних расправа, неки припити сероња из натовског супербомбардера истресао је гомилу експлозива на Чантавир. Идућег јутра чантавирци су у чуду тражили погледом бетонски лук што им се колико јуче надвијао над селом.

Узалуд.

Неколико дана после тога, трактори и мештани ништа друго нису радили но рашчишћавали грдне комадине бетона расутог по магистрали. Не би било згодно да их казне због ометања саобраћаја.

Кад је посао најзад довршен, кучићи, коке и ћурке се вратише старој маршрути, а мештани пиву и ракији пред продавницом.

Треба ли рећи да су пилићи, гуске и мачори наставили да гину у мноштвима при сусретима са позаспалим возачима холандских шлепера и турских цистерни?

ПРОТИВ УРОКА

Некад, у не тако давна времена, био је обичај да се новорођеној деци везује црвени кончић око ручице. Веровало се да ће их то заштитити од урока, злих очију, страшних ала и демона које је боље и не помињати. Данас, у ово модерно доба – на сву срећу – нема више таквих обичаја који миришу на сујеверје. Данас деца, чим се испиле такорећи, сама успостављају своја правила, не осврћући се много на то шта је било пре и шта кажу старији. Амајлије не служе више ничему, доли да би се од лаковерних суграђана измамио новац. А како се онда заштитити од урока, нечистих сила, ала, и осталог зла које нам дише за вратом и вреба нас на сваком кораку? Богме, никако, ако мене питате. Тако данас ствари стоје. Јербо нам не пада на памет да мислимо о томе све док нам неки од тих ђав’ла не дође главе – а онда, пак, буде прекасно. Имамо ми преча посла. Дакако, не мили нам се да, тек тако, ничим изазвани ђипамо на мегдан злочастим силама и да ловимо вештице летњи дан до подне. Данас, у ери мегапиксела и гигабајта, то не раде ни најблесавији међу нама. И онда се чудимо што нам све иде наопако. Е па стварно нисмо нормални!

ОЧИ У ОЧИ

Шта је? Што ме тако гледаш? Заклањам ти сунце, па не можеш да се чвариш овде летњи дан до подне? Е, имам право, а и хоће ми се. Скачи колико год хоћеш, скачи до сутра, ето... Нећу да ћутим. Баш! И много ми

се ти нешто правиш паметна данас. Колико јуче ниси била таква. И лепо смо се испричали ти и ја. Ко? Ја булазним! Ма немој. И што се тако кварно смејулиш? Мени. Да, мени. Мислиш да ја не знам шта ти мислиш. Е, па вараш се, лутко. Рекла би да сам поблесавио. Нисам. Само се мало шалим. Са тобом, наравно, с ким бих другим? А жмиркаш, жмиркаш, шта ти сад то значи? Па добро, кад си баш навалила, жмиркај онда, жмиркај до миле воље ако ти је гушт. И ћутиш, ћутиш, Виолета кућо стара. Наопако, опет скачеш као опарена – па ништа ти ружно нисам рекао, ништа ти нисам урадио! Ех, кад би сви били тако добри као ја, где би нам био крај. Сви-ма нама, не само теби и мени. Знаш ти то добро, још боље него ја... Мрштиш се! Шта је сад опет? Не допада ти се како изгледам, то хоћеш да кажеш. Заслужујеш лепше друштво? Није него! Шта? Имам повелики нос, као да ме је правио Пинокио, а и уши су ми малко клемпаве! Добро, јесу малко, признајем, али не превише. Опет скачеш – ипак су превелике јел’?! Ма торњај се тамо, неваљалице једна, ти ћеш мени да сам клемпоња, а шта си ти онда? Аха, мислиш да ја не умем да вређам, да сам од тога оперисан – е нисам, ако баш хоћеш да знаш. Али нећу. Добар сам ја, добар као добар дан, прави добрица. Ето видиш, правим ти друштво а сви те избегавају, обилазе те у широком луку, не воле те, сметаш им. И ружна си им, и то јако. Па шта? кажеш. Баш те брига, гледаш ти своја посла. Е па добро, кад је тако: Иди онда! Нестани! И да те овде нисам више видео! – Ма не! Немој да идеш! Само сам се шалио. Где си отишла? Врати се! Врати сеее! – Немаш зашто, кажеш. Е па одох онда и ја. Имам и ја паметнија посла. Жабо једна! Крекетушо!

АУТОРИ

Александар М. Арсенијевић, пише кратке приче, поезију и прозу, хаику; објавио је „Мишљење љубави“ (поезија, 1991) и „Јеванђеље за децу“ (проза, 2010); заступљен у антологијама; заступљен у бројним зборницима поезије и прозе; преводилац четрдесетак књига (са енглеског и руског); аутор текстова у периодици, зборницима, монографским издањима; вишеструко награђиван; живи у Београду.

Арсин Вукмановић Соња (1978, Београд), професор српског језика и књижевности; пише кратке приче; заступљена у зборницима; живи у Београду.

Аћимовић Горана, професор разредне наставе; пише поезију, прозу и приче; сарађује са часописима; заступљена у зборницима; награђивана; живи у Сечњу.

Аћимовић Трпески Љиљана (1978, Београд), дипломирани правник; пише песме и приче; објавила збирке прича „Птиче из шоље“ и „Per tu“; заступљена у зборницима; живи у Београду.

Ачански Никола, студент треће године филозофије, пише кратке приче; живи у Новом Саду.

Бајц Јован (1976, Аранђеловац), пише поезију, романе, кратке приче и афоризме; објавио „Ватрено оружје“ (поетски роман, 2003), „Распеће“ (роман, 2005), „Лет беле врानе“ (збирка афоризама, 2014); сарађује са часописима; награђиван; живи у Аранђеловцу.

Бакрач Мирослав Мишо (1940, Горанско, општина Плужине), пензионисани официр; објавио књиге: „Казивања дједа Анта” (романизована хроника), „Десио ми се кобајаги” (збирка хумористичких текстова), „Моји војнички дани” (сећања), „Родослов братства Бакрача”, „Пјесма призвана кишом” (збирка пјесама), „Пивске приче”, „Частослов” (записи и сјећања), „Лудио” (роман); главни и одговорни уредник билтена – часописа „Сретања”; председник Удружења писаца „Чегар”, Ниш; сарадник у зборницима и часописима; живи у Нишу.

Башановић Марковић Жељка (1973, Београд), пише кратке приче; заступљена у зборницима прича; живи у Београду.

Бене Викторија (1984, Београд), завршила мастер на филозофском факултету; пише кратке приче; заступљена у зборницима прича.

Бибин Милорад (1951, Меленци), пише кратке приче, песме, песме за децу, афоризме; објавио пет књига афоризама и две књиге поезије за децу; сарађује са часописима; вишеструко награђиван; живи у Зрењанину.

Божичковић Радуловић Данијела (1968, Вршац), дипломирани педагог; пише кратке приче; објавила књигу „Звездана приче” (2009) и роман „Имате ли чудне снове” (2010); заступљена у зборницима; сарађује са часописима; живи у Петровцу на Млави.

Бојовић Ивана (1972, Зајечар), професор српског језика и књижевности; пише кратке приче; сарађује са часописима; живи у Земуну.

Буква Боровој (1948, Карловац), пише поезију и прозу; сарађује с многим часописима; награђиван; објављене књиге поезије: „Пета ријека” (1996), „У пролазу” (1996), „Додир усана” (1998), „Мјесечев јахач” (1999), „Лептиров пољубац” (2000), „Па који је мислио да сам зец” (2001),

„Скок рибице” (2002); збирка прича „Свјетилке и живот” (1994); живи у Ријеци.

Вељковић Иван (1990, Свилајнац), мастер филологије (енглески језик и књижевност); пише кратке приче и стрипове; живи у Свилајнцу.

Вељовић Павица (1978, Нови Сад), медицинска сестра; пише кратке приче, афоризме, песме, доскочице и скечеве за хумористичко-музичке емисије; објавила књигу афоризама „Сизифе, промени руку”; сарађује са часописима; живи у Сурчину.

Веселинов Илија (1958, Острово), физиотерапеут; пише кратке приче и афоризме (егоцинизме); сарађује са часописима; заступљен у зборницима; награђиван за приче и афоризме;; живи у Смедеревској Паланци.

Видосављевић Петар (1997, Београд), ученик гимназије; пише кратке приче; награђиван.

Влајић Б. Милосав (1950, Ковачевац), новинар и публициста, апсолвент српског језика и књижевност; пише монографије, песме и кратке приче; објавио пет монографија; сарађује са часописима; заступљен у око двадесетак зборника; живи у Младеновцу.

Влајић Гордана (1959, Панчево), завршила је Факултет политичких наука и специјализирала Односе са јавношћу; објавила је књиге: „Криво ми је”, „Рашчупане мушкатле”, „Изложба речи”, „А да стварно одемо на кафу”, „Roaming” и „Баба Будимка и чувар гуменог замка”, као и књиге за децу: „Моја мама најлепше кува”, „Мама, је л сутра опет идеш на посао” и „Заистинска српска бајка”; члан је Удружења књижевника Србије; вишеструко награђивана; живи у Панчеву.

Влаовић Јелица (1957, Херцег-Нови), дипломирани економиста; пише песме за децу и приче; заступљена у зборницима; живи у Београду.

Влатковић Гордана, пише приче; заступљена у зборницима прича.

Војиновић Јегдић Бранка (1962, Пљевља), пише поезију, поезију за децу, хаику, прозу, афоризме, сатиричне приче, приказе књига; сарађује са часописима; заступљена у зборницима; хаику поезија јој је преведена на многе језике; вишеструко награђивана; живи у Подгорици.

Врбњак Роберт (1963, Ријека), пише кратке приче и романе; објавио збирке приповедака „Triplex летачице“ (1996), „Жени коју је споменула она“ (1999), „Подуке из посебне прољетне понуде“ (2012), „Абецеда нестајања“ (2014), романе „Добитник“ (под псеудонимом Тамоуа Sanshal, 2008) и „Због муњолова, заборава и кемијског састава љубави“ (2010) и збирку поезије „Пјесме картонског лутка“ (2010); сарађује са часописима.

Вујовић Марија (1940, Книн), професор књижевности у пензији; пише кратке приче и песме; објавила књигу прича и песама „На крилима сећања“ (2014); сарађује са часописима; заступљена у зборницима; живи у Бечеју.

Бурђа Вукелић Рожић, преводилац, уредник часописа; аутор је петнаестак књига поезије и прозе; вишеструко награђивана; живи у Иванић Граду (Хрватска).

Вучевић Данијела (1969, Никшић), лекар, специјалиста клиничке физиологије; пише кратке приче; заступљена у зборницима кратких прича; живи у Београду.

Вушовић Марковић Ана (1984, Београд), дипломирани антрополог и етнолог, новинар; пише кратке приче; заступљена у зборницима; сарађује са часописима; живи у Београду.

Гајић Наташа, пише кратке приче, живи у Брчком (Дистрикт БиХ).

Гаћина Иван (1981, Задар), магистар инжењер рачунарства; пише песме, кратке приче и рецензије књижевних дела; објавио збирку песама „Тебе тражи моја рима”; сарађује са часописима; заступљен у зборницима; награђиван; живи у Задру.

Слободан Гекић (1948, Ниш), пише поезију, кратке приче и хаику; за хаику поезију награђиван код нас и у свету; превођен на јапански; сарађује са часописима.

Голднер Бранислав (1936, Шабац), магистар и доктор медицинских наука; објавио је књиге: „Чешљеви за маглу” (2005, роман), „Голубије село” (2007, збирка приповедака), „Висибабе” (2008, роман), „Опсидијан” (2000, роман), „Приче из докторске торбе” (2009, роман), „Добро јутро” (2010, збирка приповедака), „Приче животног тренутка” (2010, збирка приповедака), „Кад су зоре освитале црвено” (2011, роман), „Непредвидиви сусрети” (2011, приче), „Трећепозивци” (2012, роман) и „Плава сова” (2012, приче), „Момчило Гаврић најмлађи каплар на свету” (2013, роман), „Мозаик Живота” (2014, приче), „Дрхтаји” (2014, кратке приче); сарађује са часописима; вишеструко награђиван; члан Удружења књижевника Србије; живи у Београду.

Градмир Обрадовић, (1940, Трњане), професор социологије; пише кратке приче, поезију, прозу, есеје, стручне и научне радове; објавио је књигу поезије „Трагање за изгубљеним огледалом” (2010) и књигу есеја „Човек, друштво, култура – социолошке теме” (2012); заступљен у зборницима и антологијама прозе и поезије; сарађује са часописима; живи у Јагодини.

Гријак Цвијета (1966, Звонимировац), политиколог; пише кратке приче, песме и књижевну критику; заступљена у зборницима; сарађује са часописима; награђивана; живи у Сесветама (Хрватска).

Гусак Славко (1986), менаџер у хотелијерству; пише кратке приче и поезију; заступљен у зборницима прича; награђиван; живи у Подгорици.

Дамњановић Игор Браца (1989, Београд), пише афоризме, песме, приче, драме, хаику; радове објављује у Србији, Федерацији Босне и Херцеговине, Хрватској, Црној Гори, Сједињеним Америчким Државама, Шпанији, Јапану, Новом Зеланду, Румунији, Швајцарској, Русији, Турској; сарађује са бројним часописима; заступљен у више зборника; превођен на енглески, руски, румунски, турски; вишеструко награђиван.

Додеровић Зоран (1960, Нови Сад), пише кратке приче, афоризме и хаику; књига хаикуа „Заструпљена река” (2000); коаутор је књига „Раскршће ветрова” (2003) и „ПРЕ-ЗЕНТ анегдоте (2006); уређивао часопис „Хаику момент”; заступљен у бројним часописима, зборницима и антологијама; награђиван; живи у Новом Саду.

Думичић Доната (1971, Зеница), дипломирани правник; прозна књига „Рејхана која то није“ (2007); заступљена у зборницима; живи у Рабу.

Ђурђановић Илија (1986), завршио је Високу школу електротехнике и рачунарства струковних студија; пише кратке приче; заступљен у зборницима.

Ераковић Драгиша (1951, Ниш), пише кратке приче, песме и афоризме; објавио је књиге песама „Задужбине”, „Перивој љувезни (Врт љубави)“, „Пијана времена”, „Православни манастири на тлу Србије”, заједничку књигу „На путу бескраја” и „Дружење са вековима” (заједно са Ј. Ђурић и М. Митковић); заступљен у више од сто зборника и четири антологије; превођен; живи у Нишу.

Живковић Владимир (1996, Смедерево), пише кратке приче.

Живковић Љиљана (1978, Грац), магистар немачког језика; пише приче, песме и романе на српском и немачком језику; објавила је романе „Артемије тврди да...” (2009) и „Ако је веровати Артемију” (2011); заступљена у више од четрдесет пет антологија на немачком и српском језику; награђивана у Србији и у Немачкој; живи у Београду.

Зајић Ивана (1979, Крушевац), правник; пише приче и поезију; заступљена у зборницима; сарађује са часописима; награђивана; живи у Врбници.

Зенг Бранка (1955, Панчево), кројачки радник у пензији; пише поезију и прозу; објавила три збирке поезије „Сунцокрет” (2010), „Михољско лето” (2011) и „Још искри у оку”; сарађује с књижевним часописима; заступљена у зборницима поезије, прозе и прича; награђивана; живи у Панчеву.

Ивановић Данка (1984, Прибој), професор српског језика и књижевности; пише кратке приче.

Илић Слободан (1953, Ниш), професор медицинског факултета, специјалиста нуклеарне медицине и психијатрије; пише кратке приче, хаику и танка поезију; заступљен у зборницима; награђиван; живи у Нишу.

Јаковљевић Биљана (1973, Београд), професор историје; пише кратке приче; заступљена у зборницима; живи у Београду.

Јањић Дејан (1972, Врање), професор српске књижевности и језика; пише кратке приче; сарађује са часописима; заступљен у зборницима; живи у Моштаници.

Кахвеџић Дохналек Амра, (Зеница), професор енглеског језика и преводац; објавила књиге „За мог сина или У потрази за духовношћу“ и „Poustkards from Baznia“; живи у Холандији.

Кљајић Горан (1955) пише афоризме и кратке приче; оснивач сатиричника „Носорог”; објавио десетак књига; приредио више зборника сатире; живи у Бањалуци.

Кравар Драган (1972, Панчево), електротехничар аутоматике; пише кратке приче; заступљен у зборницима; живи у Панчеву.

Криницки Володимир (1977, Кировоградска регија, Украјина), дипломирани историчар, преводилац; до 2010. уређивао је часопис *Полигон*, сада је одговорни уредник часописа *ТекстOver*; припадник Свеукрајинског Друштва књижевника-мариниста; у периодици објављује, чланке, песме и преводе белоруске, хрватске и енглеске књижевности; живи у Кијеву.

Лагунцин Немања (1987, Кикинда), дипломирани правник; пише кратке приче и поезију; објавио збирку поезије „Вешала сунцокрета”.

Лађаревић Ана (1980), новинар; пише приче; заступљена у зборницима.

Лакета Надежда (1960, Београд), пише приче, песме и афоризме.

Ловрековић Марио (1978), пише кратке приче, поезију и прозу; заступљен у зборницима; сарађује са часописима; живи у Петрињи.

Луцић Динић Тамара (1975, Зајечар), економиста; пише поезију, прозу и кратке приче; објавила је књигу „Трн у слепоочници – метак у оку”; сарађује са часописима; заступљена у зборницима; награђивана; живи и ради у Неготину.

Манић Света (1948, Горњи Стрижевац), економиста у пензији; пише кратке приче и песме; живи у Доњем Милановцу.

Марин Б. Данко (1965, Сремска Митровица), пише кратке приче, поезију, сатиру, хаику, афоризме, политичке

текстове и пратеће хаибуне; објавио три књиге: „Модрило неба” (хаику збирка), „Тело ми је борбена машина” (поетски триптих) и „Песме, пјесма и кафански зен” (триптих песме и приче); заступљен у зборницима; живи у Новом Саду и Мартинцима.

Марковић Борис (1980, Нови Сад), дипломирани историчар уметности; пише кратке приче и поезију.

Марковић Д. Дејан, пише кратке приче.

Маскарели Доротеја (1972, Београд), пише кратке приче.

Матовић Јован (1985, Београд), дипломирао на Факултету за спорт и физичко васпитање; пише кратке приче, поезију и прозу; објавио збирке поезије „Између светова” и „Суицидни бицикл”, као и збирку кратке прозе „Shit overdose”; заступљен у зборницима; сарађује са часописима; награђиван.

Мехичић Алма (1988), дипломирани инжењер саобраћаја; пише кратке приче; живи у Добоју.

Миленковић Драгица (Књажевац), лекар; пише приче, песме и афоризме; заступљена у зборницима; сарађује са часописима; објавила књигу песама „Шапутања душе” (2002); награђивана; живи у Минићеву.

Милијић Оливер (1973, Ниш), пише кратке приче, поезију, прозу и есеје; објавио књиге песама „Заблуд(н)е” (1994), „Пупчаник: дигитални спазам” (2012) и „Вирус. Језгро. Икона” (2013); песме су му превођене на енглески и пољски језик; сарађује са часописима; живи у Нишу.

Милосављевић Данијела (1965, Зрењанин), професор информатике; пише кратке приче; заступљена у зборницима; сарађује са часописима; живи у Новом Саду.

Милосављевић Љиљана (1952, Београд), архитектонски техничар; пише кратке приче и поезију; објавила

књиге љубавне поезије „Постојбина срца” (2007) и „Небо у речи” (2013); заступљена у зборницима; превођена на енглески, француски, бугарски и пољски; живи у Смедеревској Паланци.

Мишић Бранислав (1968), инжењер; пише кратке приче; живи у Београду.

Николић Бојан (Јагодина), дипломирани економиста; пише кратке приче и песме; заступљен у зборницима; живи у Јагодини.

Николић Зоран Мали (1957, Ђакус код Житорађе), пише песме у прози, песме за децу, афоризме, хаику и кратке приче; заступљен у зборницима; живи у Нишу.

Обрадовић Драгица (1938, Рајац), завршила је учитељску школу, студирала је српски језик и књижевност; пише приче, песме и загонетке за децу и одрасле; објавила је књиге: „Соба мога детињства“ (2002), „Молитва пред причешће“ (2003), „На извору“ (2004), „Мале чаролије“ (2005), „Жуборења“ (2007), „Годови“ (2010), „Траг“ (2011), „Букет“ (2012), „Пун месец и друге приче“ (2013), „Песничке искре“ (2014); сарађује са часописима; заступљена у више од стотину зборника, као и у антологијама и лексиконима; вишеструко награђивана; живи у Јагодини.

Обрадовић Слађана (1970, Земун), дипломирани филозоф и социолог; пише кратке приче и песме; објавила збирку песама „Сан и време” (2006); заступљена је у великом броју зборника; вишеструко награђивана; живи у Нишу.

Пантелић Немања, пише кратке приче; живи и ради у Београду.

Папеш Раша (1947, Београд), доктор стоматологије; пише кратке приче и афоризме; заступљен је у више домаћих и страних антологија сатире; књиге афоризама „Маске ликују” и „Фундаментално дно” и књига сатиричних прича „Кинеска креда” (2007); живи у Крагујевцу.

Петковић Велибор, пише кратке приче и драме; објавио две књиге прича „Медвеђа самоуслуга“ (2008) и „Учитељ зен будализма“ (2011) и две драме „Скраћеница за Ништа“ (2007) и „Код Годоа и његових“ (2012); сарађује са часописима; живи у Нишу.

Петров Душан (1981, Нови Сад), завршио средњу економску школу и студирао медије; објавио роман „Паралелни светови“ (2013); живи у Новом Саду.

Попадић Драган (1961, Зрењанин), дипломирао на Факултету политичких наука, на смеру новинарство; пише кратке приче и песме; објавио две књиге „Грчка трилогија“ и „Што се не би мјесец јео“ (књига дечје поезије, заједно са Иваном Тоскићем); сарађује са часописима; живи у Тивту.

Поповић Драган (1959, Београд), дипломирани економиста; пише кратке приче; заступљен у готово тридесет зборника кратких прича; награђиван; живи у Београду.

Поповић П.Александар (1973, Земун), дипломирани инжењер геологије за геофизику; пише кратке приче и песме; објавио је збирку песама „Огледала тврђаве“ (2005); заступљен у зборницима прича; живи у Земуну.

Порчић Мелвин (1991, Велика Кладуша), дипломирани педагог, студент енглеског језика; пише кратке приче; живи у Великој Кладуши.

Иван Потић, пише кратке приче; живи и Зајечару.

Продановић Живко (1945, Загреб), филолог (хрватски језик); пише кратке приче, поезију и прозу; прозу и поезију објављује у бројним часописима, новинама и зборницима у Аустралији, Хрватској, Индији, Јапану, Канади, Холандији, Немачкој, САД, Словенији, Србији, Црној Гори, Великој Британији и на Филипинима; романи „Тамара“ (2000) и „Смрт у римским рушевинама“ (2003), збирка приповедака „Мешуге – десет записа о жидовским судбинама“ (2002), збирка научнофантастичних хаikuа „Роботи у рат“ (2005),

збирка песама „Пјесникови крајолици“ (2007), збирка песама и хаiku на словеначком „Ноја ро prstih“ (2007), књига цртица из прошлости „107 загребачких прича“ (2010); члан је Друштва хрватских писаца; добитник је више домаћих и страних књижевних награда и признања; живи у Загребу.

Простран Владислав (1973, Земун), наставник; пише кратке приче; живи у Задру.

Пртљага Петар (1965), пише кратке приче.

Радаковић Предраг (1963, Зрењанин), пише кратке приче и песме; објавио три збирке песама.

Радивојевић Душан, пише кратке приче.

Радовановић Душко (1948, Нови Сад), графички инжењер и дипломирани економиста у пензији; пише кратке приче, хаiku поезију, сенрју, танке, и афоризме; затупљен је бројним публикацијама у земљи и свету; живи у Новом Саду.

Радосављевић Горан (1969, Београд), пише кратке приче и афоризме; објавио књиге „Хлеба и цигара“ (2011) и „Таштина таштина“ (2014); приредио две књиге: „Афотека“ (2012) и „Афотека 2“ (2013); заступљен у зборницима; сарађује са часописима; награђиван; живи у Београду.

Рајић Братислав (1960, Књажевац), пише кратке приче; живи у Београду.

Ранковић Матовић Мирјана (1957, Чачак), дипломирани филолог; пише кратке приче, песме, приповетке, хаiku, сенрју и ваке; сарађује са часописима (у Хрватској и Јапану); заступљена у око тридесетак зборника у Србији и иностранству; вишеструко награђивана; живи у Мрчајевцима.

Рецић Дијана (1986, Лесковац), дипломирани професор књижевности и језика; пише кратке приче; сарађује са часописима; живи у Београду.

Ристић Ј. Драган (1948, Ниш), професор немачког језика и књижевности; пише кратке приче, афоризме, поезију и хаику; објавио осам књига хаику поезије „Из дневника једног хаићина” (1995), „Бубице у глави” (2001), „Пчела у целофану” (2001), „Цврчак у акцији” (2002) и друге, две књиге афоризама и следеће књиге кратких прича „Каљаче и катедрале” (2003), „Вреди се помучити” (2004), „Инсерт-и” коауторски (2004), „ПреЗЕНт Анегдоте”, коауторски (2006), „Ковачи своје среће” (2010); превео, између осталог, и „Антологију најкраће немачке приче”; од 1996. године је главни уредник „Хаику новина” из Ниша; хаику му је преводњен на 14 језика; награђен са четрдесет и осам награда; живи у Нишу.

Ристић Милош (1984, Крушевац), дипломирани филолог (српска књижевност и језик); објавио је „Љуштуре јавности“ (књига песама, 2012), „Дијагноза“ (2013), „Једанест разлога зашто волим кишу“ (2013), „Тазбина“ (књига књижевних огледа 2013), „Тасићево књижевно дело“ (2013), „Мислим дакле носим браду“ (књига мисли/промишљања, 2013), „Распадник“ (књига поезије, 2014); приредио књигу поезије „Живот на Балкану“ с 40-ак млађих песника из Србије, Хрватске, БиХ, Црне Горе; живи у Крушевцу.

Ристић Предраг, пише кратке приче.

Ристић Стојановић Санда (1974, Београд), дипломирани филозоф; пише кратке приче и поезију; књиге поезије: „Ноћ је праштање своје” (2000), „Свитање је лет боје” (2007), „Ноћи наше, услуга” (2008), „Тишина разликује светлости” (2010), „Облачна птица” (2011), „Годишња доба речи” (2012), „Измишљотина ватре” (2013); заступљена у зборницима; сарађује са часописима; члан је Удружења књижевника Србије и Српског књижевног друштва; живи у Земуну.

Рукавина Јован (1959, Шабац), економиста; пише кратке приче, афоризме, песме, кратку медитативну и сатиричну прозу, чланке и есеје; објавио је књиге: „Везови”

(1989, медитативна проза и афоризми), „Победник” (1995, спортски афоризми), „Друго полувреме” (1998, спортске приче, записи, афоризми), „О томе се (не) прича” (2002, сатиричне приче), „Пољима мака” (2003, песме), „Мали Париз” (1994), „Огледало душе” (2004, песме), „Трилинг асова” (2005, спортска монографија), „Дон Кихот је укротио ветрењачу” (2007, песме), „Један живот” (2007), „Песник Ник и песникиња Иња” (2007, песме), „Решење квадратне једначине” (2011, роман) и „Ово би свака жена волела” (2011, песме), „Што те они не штампају: (личан/ин – није од локалног значаја” (2013, цртице и записи) и „Нова драма – драма XX века” (2013, драма); сарађује са часописима; награђиван; живи у Шапцу.

Стаменковић Јовановић Снежана (1964, Панчево), агроном; пише кратке приче, афоризме, лирске, дечје и сатиричне песме, епиграме, енигматизме, палиндроме; заступљена у зборницима; живи у Сремској Каменици.

Салопек Алиса (1973, Сомбор), правни техничар; пише кратке приче, поезију и прозу; објавила збирку поезије „Збирка мојих корака” (2006) и роман за тинејџере „Волим, не волим” (2008); заступљена у зборницима; сарађује са часописима; награђивана; живи у Суботици.

Синдик Јошко (1965, Дубровник), доктор кинезиологије, проф. психологије; кратке приче, песме, есеје и драме објављивао у часописима за културу и књижевност; објавио књиге „Над провалијом” (1991), „Преокрет” (1993) и „Круковање и каменовање” (1994), „Још један пут” (2008), „Лик из другог филма” (2009); награђиван; живи у Загребу.

Спасојевић Зоран (1949, Крагујевац), пише кратке приче, поезију, сатиру, драме, комедије; објавио књиге поезије: „Дар празнине” (1986) и „Глад” (1998), књиге кратких прича: „Одело за одлазак” (1997) и „Кратке приче без муке” (2003, 2006), књигу драме: трилогије „Америка има рупу” (2003), кратку драму „Резерват Србија” (2006), документар-

ну комедију „Гаврилов Принцип“ (2008), љубавну комедију „Волиш ли ме, Јакове“ (2008) и лагану комедију „Мој човек“ (2010), књигу сатире „Ту зека пије воду“ (2008), као и књигу имејл арта „Мала ноћна пошта“ (2009); аутор је CD-ROM-а (дигиталне графике, књиге, текстови) „Циркус“ (2006); заступљен је у преко педесет антологија и зборника поезије, кратких прича, кратких драма и сатире; члан Удружења књижевника Србије; награђиван; живи у Крагујевцу.

Стајкова Иванова Ани (1955, Свежен), библиотекар; пише поезију и кратке приче; објавила збирке песама „Твој поглед је довољан мени“, „Остварени сан“, „Кафа и самоћа“, „Небески вулкан“, „Море љубави“, „Ловорике и трње“; сарађује са часописима; заступљена у више од педесет зборника; награђивана; живи у Пловдиву, Република Бугарска.

Стаменковић Мирослав (1976, Босанска Дубица), завршио вишу грађевинску школу; пише кратке приче и песме; заступљен у антологијама; живи у Лесковцу.

Старовић Немања (1982, Нови Сад), завршио дипломске и мастер студије историје; пише кратке приче; објавио је „Блиски исток, кратко и јасно“ (кратка историјска синтеза, 2014); живи у Новом Саду.

Стојковић Мирић Јелена (1972, Лозница), наставница ликовне културе; пише кратке приче, поезију, прозу; заступљена у зборницима; сарађује са књижевним часописима; награђивана; живи у Београду.

Субић Марија (1978, Зрењанин), програмер; пише кратке приче; живи у Зрењанину.

Теодор Стефан (1961, Колашин), пише кратке приче, романе, приповетке и сценарија; сарађује са часописима; заступљен у антологијама и зборницима; живи у Никшићу.

Тодор Зоран (1959, Смедеревска Паланка), академски сликар; пише кратке приче; заступљен у зборницима; живи у Смедеревској Паланци.

Трифуновић Станимир (1968 Тетово), дипломирани психолог; пише кратке приче, прозу и поезију; објавио збирке песама „Беспуће и одјек“ (1993), „Самоће“ (2006) и „Тишине“ (2009); сарађује са часописима.

Ћурчин Витомир пише кратке приче, живи у Зрењанину.

Ушурел Радојка (1958, Вршац), службеник; пише кратке приче и песме; заступљена у зборницима; живи у Вршцу.

Филиповић Илонка, дипломирани социјални радник, пише кратке приче, поезију и приповетке; заступљена у зборницима; живи у Загребу.

Чавић Јадранка (Постојна, Словенија), дипломирани филолог; пише кратке приче, поезију, драмске минијатуре, сатиру, приповетке, новеле и драме; књиге: „Одбрана снова“ (проза) и „Млечни пут“ (поезија); сарађује са часописима; заступљена у зборницима; живи у Прагу.

Чањи Ела, пише кратке приче.

Чворовић Стеван (1975, Београд), дипломирани филмски и ТВ монтажер; пише кратке приче и песме; заступљен у зборницима; живи у Београду.

Чотрић Александар (1966, Лозница), дипломирани правник; пише афоризме, песме и сатиричне приче; објављене књиге афоризама: „Даћемо ми вама демократију“ (1993), „Пета колона“ (1997), „Недозвољене мисли“ (2000), „Кратки резони“ (2004), „Афоризми“ (2007), „Изабрани афоризми“ (2007), „Брзи резони“ (2007), „Гола истина“ (2008), „Афоризми“ (2008), „Пострежимске мисли“ (2008), „Дечја посла“ (2010), „Својеглава књига“ (2010), „Црна књига“ (2011),

„Афоризми за децу” (2011), „Померање памети” (2012); коаутор је књига са мр Радованом Калабићем „Споменица Дражи” (1995 и 1997) и Миленом Поповић „Сабрани у расејању” (2002); године 2012. објавио је публицистичку књигу „У част витеза српске емиграције”; књиге хумористичко-сатиричних прича: „Обележене приче“ (2006), „Приче пред буђење” (2007), „Причињавање” (2011); објавио је књиге анегдота „Тако је говорио Вук” (2007), „Вукова азбука” (2011); антологије и зборници: „Раздељак” (2012) „Дриблинг духа”, (2012); афоризми, приче и песме превеђени су на енглески, пољски, немачки, француски, словеначки, мађарски, румунски, шпански, македонски, руски, албански, словачки, чешки, шведски, бугарски, русински, италијански, белоруски, португалски, каталонски и арапски језик; заступљен у бројним зборницима; сарађује са бројним часописима; добитник бројних награда; живи у Београду.

Шарчевић Стеван (1962, Суботица), пише кратке приче и поезију; објавио „На трагу светлости“ (збирка поезије, 2013), „Сам, испод шљиве” (са Лазаром Јанићем, роман, 2013), „Кауринова клетва“ (Роман, 2014), „Долазак таме“ (збирка прича, 2014); сарађује са часописима; заступљен у зборницима; награђиван; живи и ради у Суботици.

Шкиљевић Зоран (1962, Београд), трговац; пише кратке приче, новеле и романе; сарађује са часописима; заступљен у зборницима; живи у Београду.

НАЈКРАЋЕ ПРИЧЕ 2014
(Приредио Ђорђе Оташевић)
прво издање

<i>Рецензент</i>	Владимир Павловић
<i>Ликовно решење корица</i>	Дејана Јовановић
<i>Технички уредник</i>	Горан Оташевић
<i>Коректура</i>	Дејана Јовановић
<i>Издавач</i>	„Алма”, Београд
<i>За издавача</i>	Ђорђе Оташевић
<i>Штампа</i>	„Скрипта интернационал”, Београд
<i>Тираж</i>	200
<i>ISBN</i>	978-86-7974-382-4

www.alma.rs
www.alma.co.rs
almabg@orion.rs

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

821.163.41–36(082.2)

Најкраће приче 2014 / (приредио Ђорђе Оташевић). – 1. изд. – Београд : Алма, 2015 (Београд : Скрипта интернационал). – 211 стр. ; 20 см. – (Библиотека Савремена књижевност / [Алма, Београд] ; 177)

Тираж 200.

ISBN 978-86-7974-382-4

COBISS.SR-ID 214194700